

De kommunale og regionale budgetter 2014

December 2014

De kommunale og regionale budgetter 2014
December 2014

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Henvendelse om publikationen
kan ske til:
Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
T 72 28 24 00

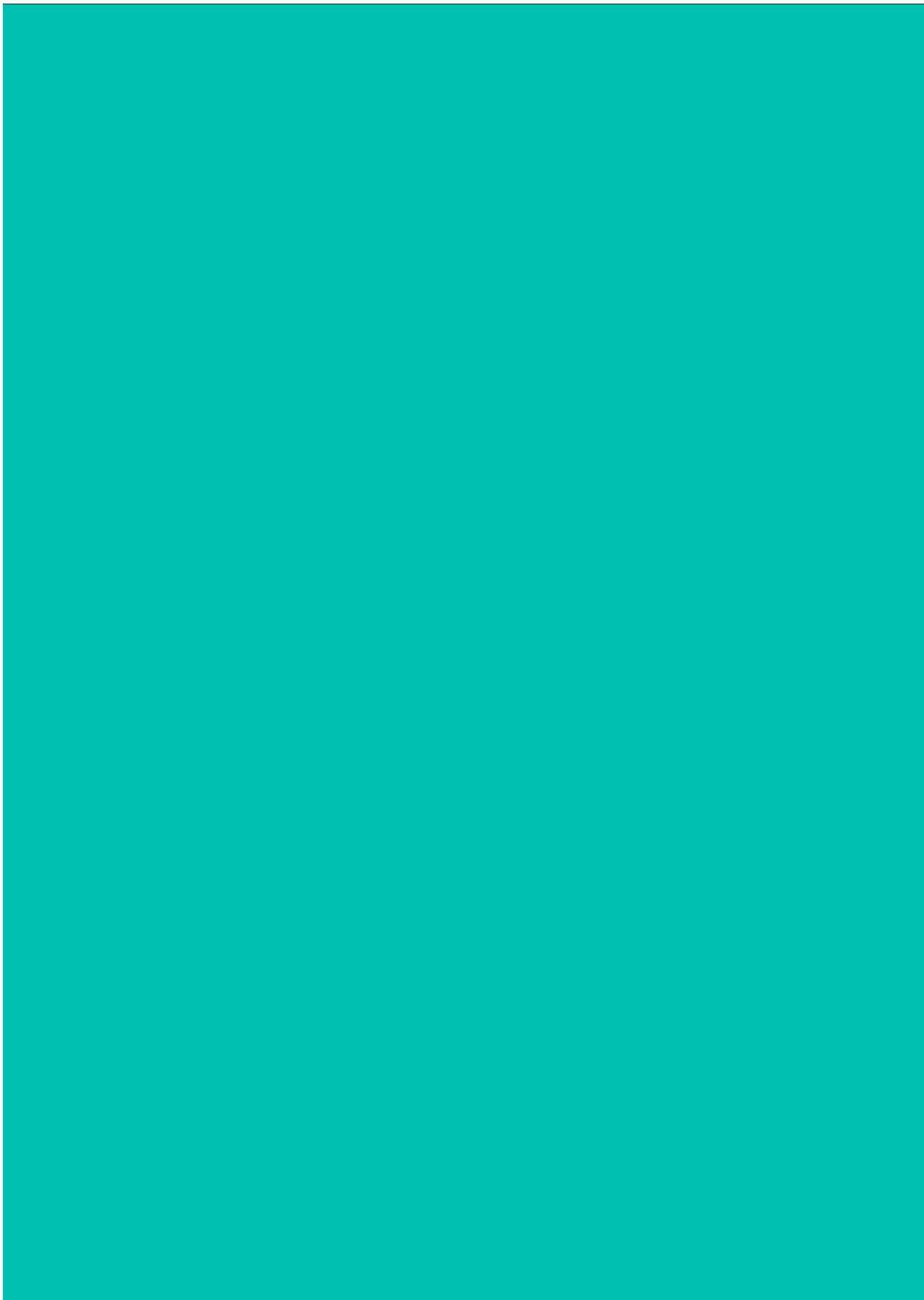
Omslag: Studio Parris Wakefield

Elektronisk Publikation:
ISBN: 978-87-92856-55-5

Publikationen kan hentes på
Økonomi- og Indenrigsministeriets hjemmeside:
www.oim.dk

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	5
1. Sammenfatning.....	7
1.1 Oversigt over budget 2014.....	7
1.1.1 Oversigt over kommunernes budgetter for 2014.....	7
1.1.2 Oversigt over regionernes budgetter for 2014.....	8
1.2 Aftalegrundlaget.....	10
1.2.1 Aftale om kommunernes økonomi for 2014.....	10
1.2.2 Aftale om regionernes økonomi for 2014.....	10
2. Kommunernes budgetter.....	13
2.1 Serviceudgifter.....	13
2.2 Udgifter til overførsler, herunder forsikrede ledige.....	16
2.3 Sundhedsudgifter.....	18
2.4 Anlægsudgifter.....	19
2.5 Brugerfinansierede områder.....	20
2.6 Skatter.....	21
2.6.1 Skatteindtægter.....	21
2.6.2 De kommunale skatteprocenter.....	22
2.7 Tilskud og udligning.....	26
2.8 Langfristet låntagning og gæld.....	27
2.9 Renter.....	28
2.10 Likviditet.....	29
3. Regionernes budgetter.....	32
3.1 Budgetterede nettodrifts- og anlægsudgifter regionsfordelt på sundhedsområdet..	33
3.2 Budgetterede bruttodrifts- og anlægsudgifter regionsfordelt til sociale tilbud og specialundervisning mv.....	34
3.3 Budgetterede nettodriftsudgifter til regional udvikling regionsfordelt.....	34
3.4 Tilskud.....	35
Bilag.....	38

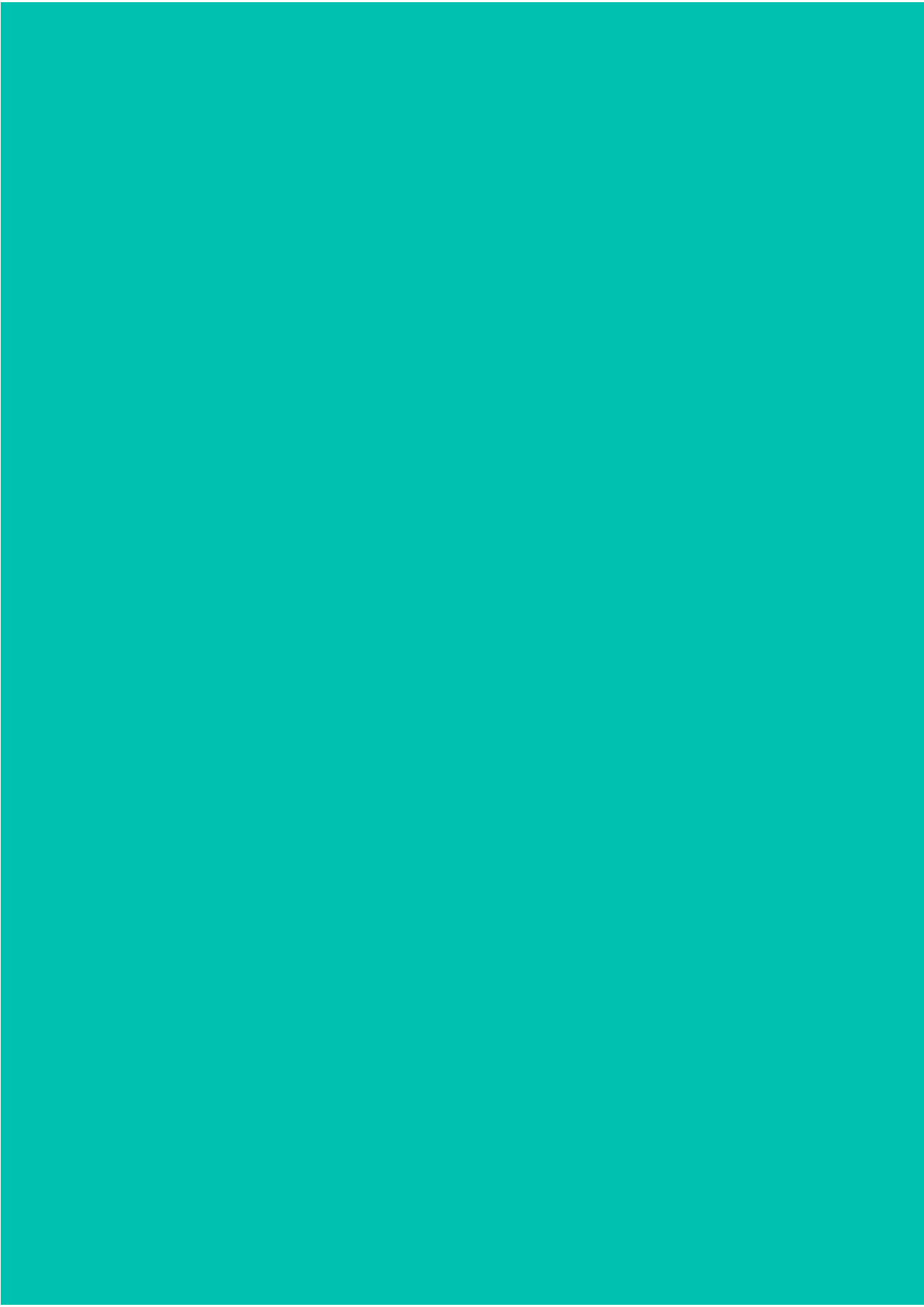
Indledning

"Kommunernes og regionernes budgetter 2014" er baseret på de budgetoplysninger, som kommuner og regioner har indberettet til Danmarks Statistik. Publikationen er en del af Økonomi- og Indenrigsministeriets publikationsserie om den kommunale og regionale økonomi. I serien udkommer ligeledes en publikation om de kommunale og regionale regnskaber, når disse foreligger.

Publikationens første hovedafsnit indledes med et sammenfattende kapitel, der opridser de væsentligste tendenser i kommunernes og regionernes budgetter og sammenholder dem med de indgåede aftaler om udgifter og indtægter for budgetåret 2014. Herefter følger to kapitler, hvor henholdsvis kommunernes og regionernes budgetter for 2014 gennemgås nærmere. Herunder gennemgås også udviklingen i forhold til budgetåret 2013.

Endelig indeholder publikationen en sektion med bilag, hvor der gengives en række opgørelser vedr. kommuners og regioners økonomi.

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Afdelingen for Kommunal- og regionaløkonomi, december 2014

1. Sammenfatning

1.1 Oversigt over budget 2014

1.1.1 Oversigt over kommunernes budgetter for 2014

Kommunerne har for 2014 samlet set budgetteret med udgifter til drift og anlæg for 446,6 mia. kr. og indtægter for 444,7 mia. kr. Kommunerne budgetterer med yderligere finansiering på 1,9 mia.kr. fra et nettolåneoptag på 0,5 mia. kr. og øvrige finansforskydninger på -0,1 mia. kr. netto samt et nettolikviditetsforbrug på 1,5 mia. kr., jf. tabel 1.1 nedenfor.

Tabel 1.1
Oversigt over kommunernes budget 2014

	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
Mia. kr. 2014-PL			
Drift	413,7	-90,0	323,7
Anlæg	21,0	-3,7	17,3
Renter	2,2	-1,3	0,9
Refusion af købsmoms	0,1	-0,0	0,1
Skatter	0,7	-255,2	-254,5
Tilskud og udligning	9,0	-94,5	-85,5
Resultat før finansforskydninger	446,6	-444,7	1,9
Låntagning (langfristet)	4,5	-5,0	-0,5
Øvrige finansforskydninger mv.	1,5	-1,4	0,1
Likviditet (- =nettolikviditetsforbrug)	-1,2	-0,3	-1,5
Balance	451,3	-451,3	0,0

Note: Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik

Nettodrifts- og nettoanlægsudgifter udgør henholdsvis 323,7 mia. kr. og 17,3 mia. kr. i budgettet for 2014. Hertil kommer budgetterede nettorenteudgifter på 0,9 mia. kr. og refusion af købsmomsen på 0,1 mia. kr.

De samlede kommunale skatteindtægter for 2014 er budgetteret til 254,5 mia. kr. netto. Hertil kommer budgetterede nettoindtægter fra tilskud og udligning på 85,5 mia. kr.

1.1.2 Oversigt over regionernes budgetter for 2014

Regionerne budgetterer i 2014 samlet set med udgifter før finansforskydninger på 127,6 mia. kr. Af disse udgør udgifterne til sundhedsområdet 115,9 mia. kr., udgifterne til social- og specialundervisningsområdet 4,3 mia. kr., udgifterne til regional udvikling 2,9 mia. kr. og udgifterne til fælles formål og administration udgør 4,1 mia. kr. Herudover kommer der renteudgifter mv., som er på 0,4 mia. kr.

Samlet set budgetterer regionerne med yderligere finansiering på 3,1 mia. kr., primært ved et træk på likviditeten. En oversigt over regionernes udgifts- og indtægtsstruktur ses i tabel 1.2.

Tabel 1.2
Oversigt over regionernes budget 2014

Mia. kr. 2014-PL	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
Sundhedsområdet			
Drift	108,7	-8,3	100,4
Anlæg	7,2	-2,1	5,1
Bidrag/tilskud	0	-105,2	-105,2
Sundhed i alt	115,9	-115,6	0,3
Social og specialundervisning			
Drift	3,8	-3,8	0,1
Anlæg	0,4	0,0	0,4
Bidrag/tilskud	0	-0,3	-0,3
Social og specialundervisning i alt	4,3	-4,1	0,2
Regional udvikling			
Drift	2,9	-0,1	2,8
Anlæg	0,0	0,0	0,0
Bidrag/tilskud	0	-2,9	-2,9
Regional udvikling i alt	2,9	-3,0	-0,1
Fælles formål og administration			
Drift	4,1	-1,7	2,4
Anlæg	0,0	0,0	0,0
Fælles formål og administration i alt	4,1	-1,7	2,4
Renter mv.			
Renter	0,4	-0,2	0,2
Kurstab og gevinster	0,0	0,0	0,0
Refusion af købsmoms	0,0	0,0	0,0
Renter mv. i alt	0,4	-0,2	0,2
Resultat før finansforskydninger	127,6	-124,5	3,1
Låntagning (langfristet)*	1,2	-1,2	0,0
Finansforskydninger mv.*	0,7	-1,5	-0,8
Likviditet(- =nettolikviditetsforbrug)*	0,2	-2,5	-2,3
Balance	129,6	-129,6	0,0

Note: Det bemærkes, at denne tabel er opgjort ud fra udgiftsmæssige principper af hensyn til sammenhængen i tabellen uanset, at regionerne har budgetteret social- og specialundervisningsområdet og udviklingsområdet ud fra omkostningsmæssige principper. Der kan forekomme mindre afvigelser i sumeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

1.2 Aftalegrundlaget

Den overordnede styring af den decentrale offentlige økonomi er baseret på aftalesystemet mellem regeringen og de kommunale og regionale parter om det følgende års økonomi for henholdsvis kommuner og regioner. For 2014 indgik regeringen d. 4. og 13. juni 2013 aftaler med Danske Regioner og KL om henholdsvis regionernes og kommunernes økonomi.

I de følgende afsnit bliver udgiftsposterne i aftalerne sammenholdt med budgetterne for 2014 for henholdsvis kommunerne og regionerne.

1.2.1 Aftale om kommunernes økonomi for 2014

Regeringen og KL indgik den 13. juni 2013 aftale om kommunernes økonomi for 2014. Rammen for aftalen er et samlet kommunalt udgiftsniveau på 346,7 mia. kr. i 2014.

I tabellen herunder er serviceudgifterne vist korrigeret i medfør af DUT. Således budgetterer kommunerne samlet set med 230,1 mia. kr. til service, hvilket er 0,1 mia. kr. lavere end aftalte ramme for 2014. Til gengæld budgetterer kommunerne med skattefinansierede bruttoanlægsudgifter for 18,3 mia. kr., hvilket er 0,2 mia. kr. højere end den aftalte ramme. Budgetresultatet er på linje med, hvad regeringen har accepteret.

Tabel 1.3
Udgiftsposter i aftale og budget 2014

	Aftale	Budget	Forskel aftale til budget
Mia. kr. 2014-PL			
Serviceudgifter, netto	230,1	230,1	-0,1
Aktivtetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet	19,4	19,6	0,2
Overførsler ekskl. forsikrede ledige	65,3	63,6	-1,7
Udgifter til forsikrede ledige	12,6	13,0	0,3
Skattefinansieret bruttoanlæg (ekskl. ældreboliger)	18,1	18,3	0,2
Udgifter i alt	346,4	344,4	-2,0

Note: Aftalens nettoserviceudgifter er korrigeret for reguleringer i medfør af DUT-princippet. Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding samt posten "øvrige udgifter".

Kilde: Danmarks Statistik, Aftale om kommunernes økonomi for 2014, Finansministeriets meropgaveopgørelse og egne beregninger.

En nærmere beskrivelse af kommunernes budgetter for 2013-2014 findes i kapitel 2.

1.2.2 Aftale om regionernes økonomi for 2014

Regeringen og Danske Regioner indgik den 4. juni 2013 aftale om regionernes økonomi for 2014.

I tabellen herunder er nettodriftsudgifter vist korrigeret i medfør af DUT for 2014, således budgetterer regionerne med driftsudgifter på tilsammen 102,7 mia. kr. til sundhed og med 2,9 mia. kr. til regional udvikling, hvilket svarer til det aftalte. Samtidig budgetterer regionerne med anlægsudgifter på 7,2 mia. kr., heraf hensættes ved deponering i regionerne 1.055 mio. kr. til regionernes egen medfinansiering af projekter med kvalitetsfundsstøtte.

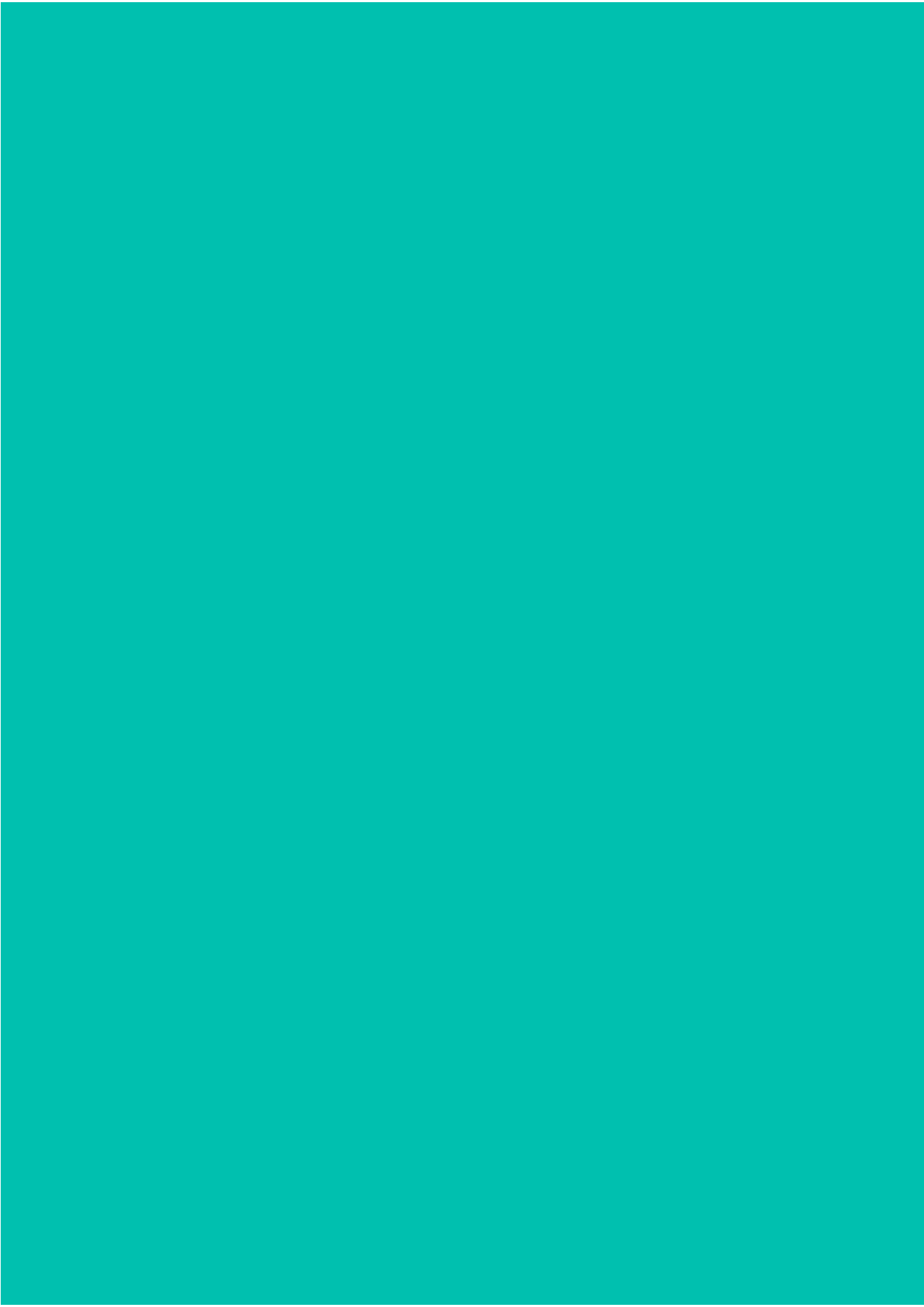
Tabel 1.4
Regionernes udgifter i aftale og budget 2014

	Aftale	Budget	Forskel
Mia. kr. 2014-PL			
Nettodriftsudgifter til sundhed inkl. medicin	102,7	102,7	-0,0
Bruttoanlægsudgifter sundhed	7,1	7,2	0,1
- heraf deponering til finansiering af kvalitetsfundsstøttede projekter	1,1	0,8	-0,2
Nettodriftsudgifter til regional udvikling	2,9	2,9	0,0

Note: Aftalens nettodriftsudgifter er korrigeret for reguleringer i medfør af DUT-princippet. Der kan forekomme mindre afvigelser på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik, Aftale om regionernes økonomi for 2014, Finansministeriets meropgaveopgørelse og egne beregninger.

En nærmere beskrivelse af regionernes budgetter for 2014 findes i kapitel 3.

2. Kommunernes budgetter

I de følgende afsnit gennemgås først de kommunale budgetterede udgifter opdelt på serviceudgifterne, overførselsudgifterne, sundhedsudgifter, anlægsudgifter og det brugerfinansierede område. Dernæst gennemgås indtægter fra skatter og de kommunale skattesatser samt tilskud og udligning. Til sidst gennemgås låntagning, gæld, renter og likviditet.

2.1 Serviceudgifter

Et af de væsentligste elementer i de årlige økonomiaftaler mellem regeringen og KL er det aftalte niveau for de kommunale serviceudgifter i det år, som aftalen vedrører. Serviceudgifterne for 2014 opgøres i den forbindelse som nettodriftsudgifterne inkl. statsrefusion på de skatfinansierede områder fratrukket nettodriftsudgifterne til overførselsudgifter (herunder udgifter til forsikrede ledige), udbetaling af tjenestemandspensioner vedrørende forsyningsområdet, medfinansiering af sundhedsområdet, ældreboliger samt driftsindtægter fra den centrale refusionsordning. Se nærmere definition i boks 2.1.

Boks 2.1**Definition af kommunernes serviceudgifter i budget 2014**

Kommunernes serviceudgifter i budgettet for 2014 afgrænses i budget- og regnskabssystem for kommuner som kommunernes nettodriftsudgifter inklusive statsrefusion på hovedkonto 0 samt 2-6 fratrukket kommunernes nettodriftsudgifter inkl. statsrefusion på følgende poster:

Overførsler ekskl. forsikrede ledige	
3.30.45	Erhvervsgrunduddannelser
3.38.77	Daghøjskoler
5.46.60	Integrationsprogram
5.46.61	Introduktionsydelse
5.46.65	Repatriering
5.48.67	Personlige tillæg mv.
5.48.68	Førtidspension med 50 pct. Refusion
5.48.69	Førtidspension med 35 pct. refusion (før 1. januar 2003)
5.48.70	Førtidspension med 35 pct. refusion (efter 1. januar 2003)
5.57.71	Sygedagpenge
5.57.72	Sociale formål
5.57.73	Kontanthjælp
5.57.74	Kontanthjælp vedr. visse grupper af flygtninge
5.57.75	Aktiverede kontanthjælpsmodtagere
5.57.76	Boligydelse til pensionister
5.57.77	Boligsikring
5.57.79	Uddannelsesordning for ledige, der har opbrugt deres dagpenget
5.58.80	Revalidering, ekskl. dranst 1, gr. 004 og 005
5.58.81	Løntilskud til personer i fleksjob og personer i løntilskudsstillinger
5.58.82	Ressourceforløb
5.68.90	Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats
5.68.97	Seniorjob til personer over 55 år
5.68.98	Beskæftigelsesordninger
Ældreområdet	
5.32.30	Ældreboliger
Sundhedsudgifter mv.	
4.62.81	Aktivtetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsenet

Forsørgelses- og aktiveringsudgifter til de forsikrede ledige	
5.57.78	Dagpenge til forsikrede ledige
5.68.91	Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige
Den centrale refusionsordning	
5.22.07	Indtægter fra den centrale refusionsordning
Tjenestemandspensioner vedr. forsyningsområdet	
6.52.72	Udbetaling af tjenestemandspension vedr. nuværende eller tidligere kommunale forsyningsvirksomheder, dranst 1, gr. 001 og 002

Kommunerne har samlet set budgetteret med nettoserviceudgifter på 230,1 mia. kr. i 2014 (se også afsnit 1.2.1).

I 2013 blev regeringen og KL enige om, at kommunerne i 2013 inden for den samlede budgetterede ramme kunne løfte deres anlægsinvesteringer med yderligere 2 mia. kr. Den ændrede prioritering mellem service og anlæg indebærer, at det overordnede sigtemål for både service- og anlægsudgifter for budget 2013 blev korrigeret med 2 mia. kr. Det er ikke muligt, at foretage en tilsvarende korrektion af budgettallene fordelt på sektorområderne, hvorfor kun budgettallene for 2014 er vist fordelt på sektorområder i tabellen herunder.

Tabel 2.1
De kommunale nettoserviceudgifter 2014 fordelt på hovedkonti

	Budget 2014
Mio. kr. 2014-PL	
- Byudvikling, bolig og miljø	5.964
- Transport og infrastruktur	8.650
- Undervisning og kultur	62.100
- Sundhedsområdet	7.542
- Sociale opgaver og beskæftigelse mv.	108.600
- Fællesudgifter og administration mv.	37.204
I alt	230.061

Note: Servicerammen er viste år opgjort ud fra 2014-definitionen. Nettoserviceudgifterne er pl-reguleret efter prisopgørelsen for service ekskl. overførelser samt korrigeret for meropgaver og pl-rul. Den aktivitetsbestemte medfinansiering er pl-reguleret med pris- og lønoprørelsen for sundhed ekskl. medicin. Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-opgørelse.

2.2 Udgifter til overførsler, herunder forsikrede ledige

Overførselsudgifterne ekskl. udgifter vedr. forsikrede ledige i budget 2014 er samlet set 63,6 mia. kr. Det er 1,4 mia. kr. over niveauet i budget 2013, hvilket svarer til en vækst på 2,3 pct. Fordelingen på de forskellige typer overførselsudgifter fremgår af tabel 2.2a herunder.

Af tabellen fremgår, at der i kontoplanen er oprettet to nye funktioner fra budget 2014, henholdsvis uddannelsesordning for ledige der har opbrugt deres dagpenget og ressourceforløb. Kommunerne har budgetteret med nettooverførsler vedr. ressourceforløb for 977 mio. kr.

En del af den samlede stigning i overførsler må forventes at stamme fra borgere, der er faldet ud af dagpengesystemet og nu indgår i overførselsstatistikken på f.eks. den nyoprettede funktion for uddannelsesordning. Kommunerne har samlet budgetteret med overførselsudgifter for 446 mio. kr. til uddannelsesordning for ledige, der har opbrugt deres dagpenget.

Tabel 2.2a

Overførselsudgifter ekskl. forsikrede ledige i budget 2013 og 2014

Mio. kr. 2014-PL	Budget 2013	Budget 2014	Udvikling 2013-2014 (mio. kr.)	Udvikling 2013-2014 (pct.)
Overførelser ekskl. forsikrede				
Erhvervsgrunduddannelsers skoleophold	153	153	0	-0,1
Daghøjskoler	40	39	-1	-2,8
Integrationsprogram og introduktionsforløb mv.	186	193	7	3,5
Kontanthjælp til udlændinge omfattet af integrationsprogrammet	321	393	73	22,7
Repatriering	0	0	0	1,4
Personlige tillæg mv.	646	634	-12	-1,9
Førtidspension	22.671	22.119	-551	-2,4
Sygedagpenge	8.538	8.149	-389	-4,6
Sociale formål	1.560	1.440	-120	-7,7
Kontanthjælp	8.434	8.447	13	0,2
Kontanthjælp vedr. visse grupper af flygtninge	-2	-1	1	-57,8
Aktiverede kontanthjælpsmodtagere	3.938	4.292	354	9,0
Boligydelse til pensionister	2.478	2.480	2	0,1
Boligsikring	1.902	2.005	104	5,4
Uddannelsesordning for ledige, der har opbrugt deres dagpenget*	0	446	446	-
Revalidering ekskl. dranst 1, grp. 004 og 005	1.206	1.085	-121	-10,0
Løntilskud til personer i fleksjob mv.	5.948	5.983	35	0,6
Ressourceforløb*	0	977	977	-
Driftsudgifter til den kommunale beskæftigelsesindsats	3.460	3.248	-212	-6,1
Seniorjob til personer over 55 år	217	923	707	326,1
Beskæftigelsesordninger	449	574	125	27,7
Overførsler ekskl. forsikrede i alt	62.146	63.580	1.435	2,3

Note: Budgettallene er pl-reguleret med satsreguleringsprocenten. Bemærk at overførselsudgifterne ikke er korrigeret for reguleringer i medfør af DUT-princippet. Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

*Funktionen er først oprettet fra budget 2014.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-opgørelse.

Forsørgelses- og aktiveringsudgifter til forsikrede ledige i budgettet for 2014 er samlet set 13,0 mia. kr. Det er 2,1 mia. kr. under niveauet i budget 2013, hvilket svarer til et fald på 14 pct. Faldet kommer primært fra faldende udgifter til dagpenge til forsikrede ledige. Fordelingen på de forskellige typer overførselsudgifter fremgår af tabel 2.2b herunder. Bemærk at tallene ikke er korrigeret for meroptgaver.

Tabel 2.2b

Forsørgelses- og aktiveringsudgifter til de forsikrede ledige i budget 2013 og 2014

Mio. kr. 2014-PL	Budget 2013	Budget 2014	Udvikling 2013-2014 (mio. kr.)	Udvikling 2013-2014 (pct.)
Dagpenge til forsikrede ledige	12.956	11.397	-1.559	-12,0
Beskæftigelsesindsats for forsikrede ledige	2.110	1.555	-554	-26,3
Forsørgelse og aktivering vedr. forsikrede ledige i alt	15.065	12.952	-2.113	-14,0

Note: Budgettallene er pl-reguleret med satsreguleringsprocenten. Bemærk at overførselsudgifterne ikke er korrigeret for reguleringer i medfør af DUT-princippet. Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-opgørelse.

2.3 Sundhedsudgifter

Kommunerne har for 2014 samlet set budgetteret med nettodriftsudgifter på sundhedsområdet på 27,1 mia. kr., hvoraf de 19,6 mia. kr. vedrører den aktivitetsbestemte kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet.

I 2013 blev regeringen og KL enige om, at kommunerne i 2013 inden for den samlede budgetterede ramme kunne løfte deres anlægsinvesteringer med yderligere 2 mia. kr. Den ændrede prioritering mellem service og anlæg indebærer, at det overordnede sigtemål for både service- og anlægsudgifter for budget 2013 blev korrigeret med 2 mia. kr. Det er ikke muligt, at foretage en tilsvarende korrektion af budgettallene fordelt på sektorområderne, hvorfor kun budgettallene for 2014 er vist fordelt på sektorområder i tabellen herunder.

Tabel 2.3
De kommunale sundhedsudgifter i budget 2014

	Budget 2014
Mio. kr. 2014-PL	
Aktivitetsbestemt medfinansiering af sundhedsvæsnets*	19.576
Kommunal genoptræning og vedligeholdelsestræning	2.053
Vederlagsfri behandling hos en fysioterapeut	875
Kommunal tandpleje	2.083
Sundhedsfremme og forebyggelse	940
Kommunal sundhedstjeneste	957
Øvrige sundhedsudgifter	634
Kommunale sundhedsudgifter i alt	27.117

Note: Sundhedsudgifterne eksklusiv den aktivitetsbestemte medfinansiering er pl-reguleret efter den kommunale service-pl. Den aktivitetsbestemte medfinansiering pl-reguleres med pris- og lønopgørelsen for sundhed ekskl. medicin. Budgettallene er ekskl. art 5.1.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-skøn.

2.4 Anlægsudgifter

De samlede budgetterede kommunale bruttoanlægsudgifter ekskl. ældreboliger udgør i budget 2014 18,3 mia. kr., hvilket er 0,2 mia. kr. over det aftalte niveau på 18,1 mia. kr.

I forhold til det korrigerede budget 2013 på i alt 18,4 mia. kr., som indeholder regeringen og KL's aftale om, at kommunerne kunne løfte deres anlægsinvesteringer med yderligere 2 mia. kr., så budgetterer kommunerne samlet set med 0,1 mia. kr. mindre til bruttoanlægsudgifter for 2014.

Tabel 2.4
De skattefinansierede bruttoanlægsudgifter i 2014

	Budget 2014
Mio. kr. 2014-PL	
Byudvikling, bolig og miljøforanstaltninger	4.468
Transport og infrastruktur	4.182
Undervisning og kultur	5.400
Sundhedsområdet	370
Sociale opgaver og beskæftigelse (ekskl. ældreboliger)	2.217
Fællesudgifter og administration	1.625
I alt (ekskl. ældreboliger)	18.262

Note: Budgettallene er pl-reguleret med den kommunale anlægs-pl. Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-skøn.

2.5 Brugerfinansierede områder

De brugerfinansierede områder drives efter et såkaldt "hvile-i-sig-selv" princip, hvilket betyder, at udgifterne til områderne over tid skal finansieres af brugerne og således ikke belaste kommunerne økonomisk. I praksis foregår dette ved, at kommunen finansierer anlægsinvesteringer på områderne og løbende hjemtager driftsindtægterne fra brugerfinansieringen. I det enkelte år kan kommunerne derfor godt have enten nettoudgifter eller -indtægter på området, uden at det strider imod hvile-i-sig-selv princippet.

Kommunerne har samlet set budgetteret med nettoudgifter (drift og anlæg) til de brugerfinansierede områder på 1,4 mia. kr. i 2014. Dette svarer til en stigning i nettoudgifterne til de brugerfinansierede områder på 442 mio. kr. i forhold til budget 2013. Varmeforsyningsområdet står for langt hoveddelen af nettodrifts- og anlægsudgifterne i budget 2014, jf. tabel 2.5 herunder.

Tabel 2.5

Kommunernes nettodrifts- og anlægsudgifter til de brugerfinansierede områder i budget 2013 og 2014

	Budget 2013	Budget 2014	Udvikling 2013-2014 (mio. kr.)
Mio. kr. 2014-PL			
Gasforsyning	-0	-0	0
Elforsyning*	0	0	0
Varmeforsyning	834	1092	258
Vandforsyning*	-0	0	0
Andre forsyningsvirksomheder	39	70	31
Spildevandsanlæg	-3	-0	2
Affaldshåndtering	102	253	151
Brugerfinansierede områder i alt	972	1414	442

*Områderne er selskabsgjorte og derfor adskilt fra den offentlige forvaltning.

Note: Budgettallene er pl-reguleret med den samlede kommunale pl og ekskl. art 5.1. Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik samt Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-opgørelse.

2.6 Skatter

2.6.1 Skatteindtægter

Kommunerne har for 2014 budgetteret med skatteindtægter på i alt 254,5 mia. kr. mod 252,5 mia. kr. i 2013. Det svarer til en stigning på 2,1 mia. kr. De kommunale indtægter fra indkomstskat er faldet med 1,0 mia. kr. svarende til 0,5 pct.

Langt størstedelen af de kommunale skatteindtægter stammer fra kommunal indkomstskat. I Budget 2014 udgør indkomstskatten 222,1 mia. kr., svarende til 87,3 pct. Grundskyld og kommunal andel af selskabsskatten udgør henholdsvis 23,7 og 5,0 mia. kr., svarende til 9,3 og 1,9 pct. af de samlede kommunale skatteindtægter.

Tabel 2.6
De kommunale skatteindtægter i budget 2013 og 2014

	Budget 2013	Budget 2014	Udvikling 2013-2014 (mio. kr.)	Udvikling 2013-2014 (pct.)
Mio. kr. 2014-PL				
Kommunal indkomstskat	-221.121	-222.129	-1.008	-0,5
Selskabsskat	-4.553	-4.960	-407	-8,9
Anden skat på lignet visse indkomster	-305	-356	-51	-16,7
Grundskyld	-22.726	-23.705	-980	-4,3
Anden skat på fast ejendom	-3.754	-3.395	359	9,6
Øvrige skatter og afgifter	-0	-0	0	1,4
Skatteindtægter i alt	-252.459	-254.546	-2.087	-0,8

Note: Budgettallene er pl-reguleret med den samlede kommunale pl. Indtægter angiver med negative fortegn. Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-opgørelse.

Kommunerne kan vælge enten at selvbudgettere med deres eget skøn over udskrivningsgrundlaget eller vælge det statsgaranterede udskrivningsgrundlag. Hvis alle kommuner vælger "statsgaranti", vil de samlede kommunale skatteindtægter svare til de forudsatte skatteindtægter i økonomiaftalen for 2014 dog under forudsætning af, at skatteprocenterne holdes uændret. Kun to kommuner har valgt selvbudgettering for 2014.

Der henvises til Økonomi- og Indenrigsministeriets publikation "De kommunale og regionale budgetter 2011-2013" for en mere uddybende beskrivelse af den kommunale skattesammensætning samt Økonomi- og Indenrigsministeriets noegletal.dk for kommunefordelte skattetal.

2.6.2 De kommunale skatteprocenter

Kommunerne skal i forbindelse med vedtagelsen af budgetterne vedtage udskrivningsprocenten for indkomstskat samt grundskyldspromillen af øvrige ejendomme og landbrugsejendomme og lignende. De beregnede gennemsnitlige skatteprocenter fremgår af tabel 2.7 for budget 2013 og 2014 og i bilag 1, 2 og 3 fremgår de tilbage til 2007. Skatteprocenterne kan desuden ses på www.noegletal.dk.

Tabel 2.7
Kommunale skattesatser i budget 2013 og 2014

	Budget 2013	Budget 2014	Udvikling 2013-2014
Udskrivningsprocent	24,91	24,90	-0,01
Grundskyldspromille af øvrige ejendomme	26,18	26,16	-0,02
Grundskyldspromille af land- brugsejendomme o.l.	6,90	6,94	0,04

Note: Den gennemsnitlige udskrivningsprocent er opgjort som forholdet mellem det samlede budgetterede provenu fra kommunal indkomstskat og det samlede udskrivningsgrundlag. De gennemsnitlige grundskyldspromiller er opgjort som forholdet mellem de samlede budgetterede grundskyldsprouner (den gennemsnitlige grundskyldspromille gange de samlede afgiftspligtige grundværdier) og de samlede afgiftspligtige grundværdier.

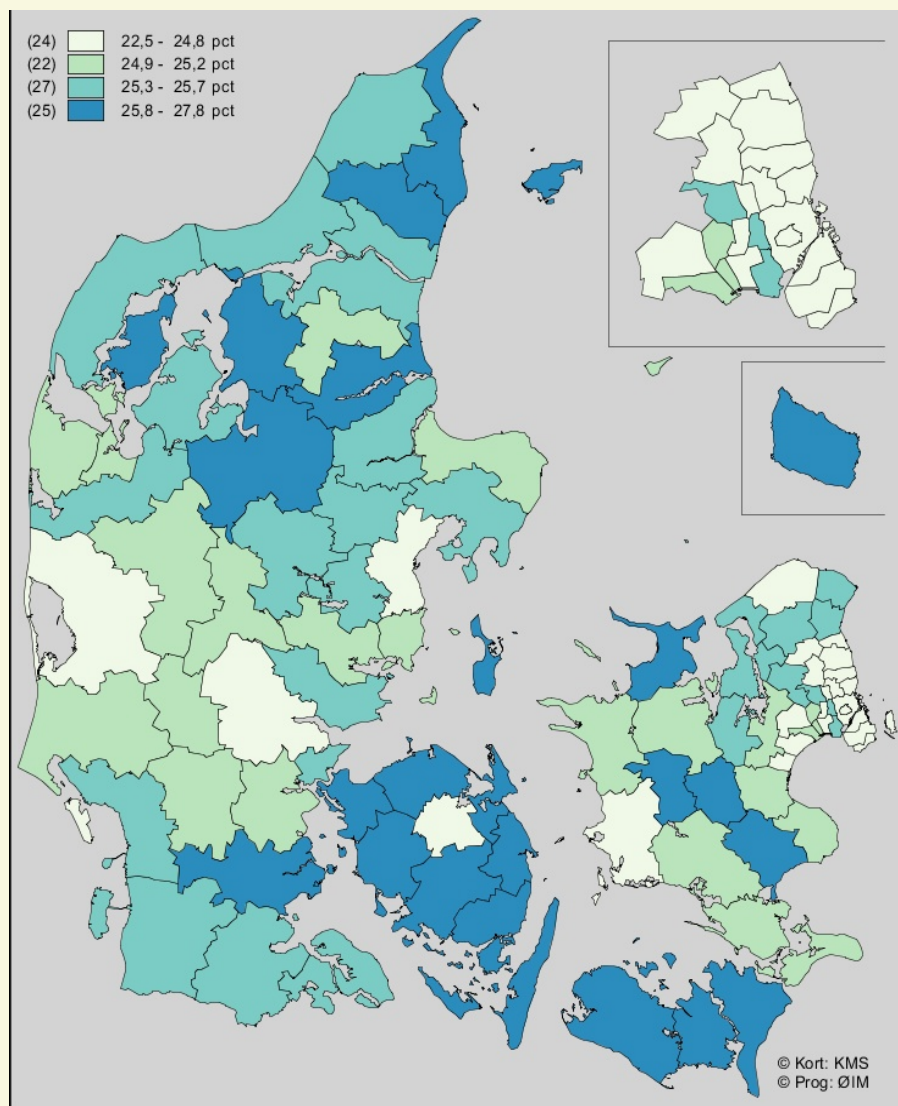
Kilde: Kommunale indberetninger til Økonomi- og Indenrigsministeriet samt egne beregninger.

Udskrivningsprocent

De kommunale udskrivningsprocenter i 2014 spænder fra 22,5 pct. i Rudersdal Kommune til 27,8 pct. i Langelands Kommune. Der er ingen klar geografisk tendens at spore i udskrivningsprocenterne, om end et antal kommuner nord for København har relativt lave udskrivningsprocenter. 10 kommuner har sænket udskrivningsprocenten fra 2013 til 2014, mens 4 kommuner har hævet den. Samlet set har kommunerne sænket provenuet fra indkomstbeskatning med 35 mio. kr. Den geografiske fordeling af udskrivningsprocenterne i 2014 fremgår af figur 2.1 herunder.

Figur 2.1

De kommunale udskrivningsprocenter i 2014

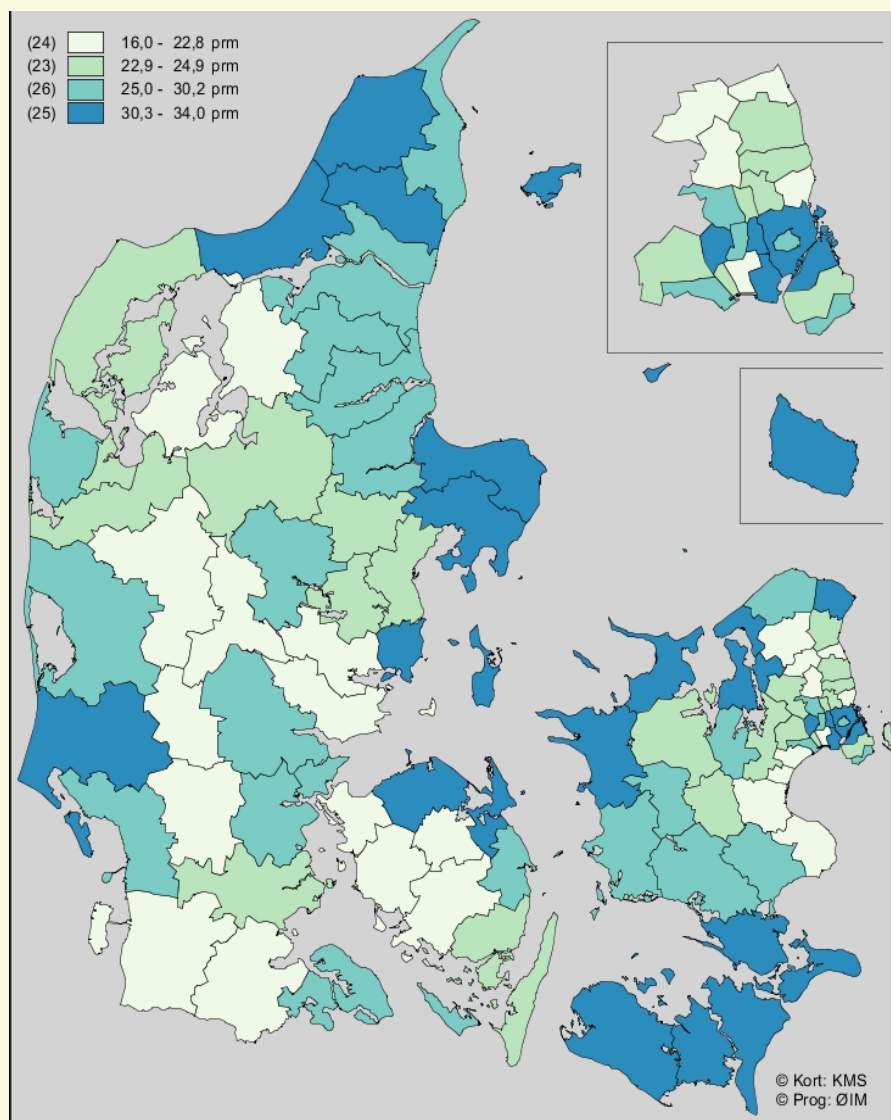

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriet

Grundskyldspromille

Grundskyldspromillen for øvrige ejendomme er i gennemsnit 26,16 i 2014, hvor den i 2013 var 26,18, jf. tabel 2.7. De kommunale grundskyldspromiller for øvrige ejendomme spænder fra 16,0 prn. (minimum i ejendomsskatteloven) i Gentofte Kommune til 34,0 promille (maks-

mum i ejendomsskatteloven) i København, Halsnæs, Odsherred, Kalundborg, Fanø, Norddjurs og Læsø Kommuner i 2014. Der synes ikke at være nogen klar geografisk tendens i fordelingen af de høje og lave grundskyldspromiller, jf. figur 2.2 herunder.

Figur 2.2**De kommunale grundskyldspromiller for øvrige ejendomme i 2014**

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriet

Dækningsafgifter

Kommunerne har ret til at udskrive dækningsafgifter af offentlige ejendomme. Såfremt en kommune vælger at udskrive dækningsafgifter af offentlige ejendomme, kan den opkræve følgende promiller af henholdsvis grundværdi og forskelsværdi:

Af offentlige ejendommers grundværdi opkræves halvdelen af grundskyldspromillen, dog maks. 15 promille. Dette gælder også for statslige ejendommers grundværdi.

Af offentlige ejendommers forskelsværdi opkræves op til 8,75 promille.

Kommunerne kan herudover opkræve dækningsafgift på op til 10 promille af forretningsejendommers forskelsværdi.

Kommunerne har for 2014 budgetteret med et samlet provenu fra dækningsafgifter på 3,4 mia. kr., hvilket er 0,4 mia. kr. mindre end i budget 2013. Af det samlede provenu for 2014 vedrører de 2,6 mia. kr. indtægter fra forretningsejendommers forskelsværdi, svarende til en andel på 76,0 pct. Provenuet af offentlige ejendommers grundværdi udgør 0,3 mia. kr. eller 10,2 pct. af det samlede provenu, mens provenuet af offentlige ejendommers forskelsværdi udgør 0,6 mia. kr., svarende til 18,2 pct., jf. tabel 2.8 herunder.

Tabel 2.8**Provenu fra dækningsafgifter i budget 2013 og 2014**

	Budget 2013	Budget 2014	Udvikling 2013-2014 (mio. kr.)	Udvikling 2013-2014 (pct.)
Mio. kr. 2014-PL				
Dækningsafgift af offentlige ejendommers grundværdi	-338	-346	-8	-2,37
Dækningsafgift af offentlige ejendommers forskelsværdi	-701	-618	82	11,78
Dækningsafgift af forretnings-ejendommers forskelsværdi	-2.867	-2.581	286	9,99
Øvrige	152	150	-2	-1,44
I alt	-3.754	-3.395	359	9,56

Note: Budgettallene er pl-reguleret med skønnene for den samlede kommunale pl. Negative tal angiver indtægter. Der kan forekomme mindre afvigelse i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik.

2.7 Tilskud og udligning

Kommunerne har samlet set budgetteret med nettoindtægter på 70,1 mia. kr. i 2014 fra det generelle tilskuds- og udligningssystem. Det er 0,1 mia. kr. mindre end i 2013.

Den største indtægtskilde samlet set i det generelle tilskuds- og udligningssystem er den kommunale udligning. I 2014 var denne post på 52,7 mia. kr.

Tabel 2.9

Tilskud og udligning i budget 2013 og 2014

	Budget2013	Budget 2014	Udvikling 2013-2014 (mio. kr.)	Udvikling 2013-2014 (pct.)
Mio. kr. 2014-PL				
Kommunal udligning	-56.085	-52.678	3.408	6,1
Statstilskud til kommuner	-14.188	-18.169	-3.981	-28,1
Efterregulering	400	771	372	92,9
Udligning af selskabs-skatten	0	3	3	-
Udligning og generelle tilskud i alt	-69.874	-70.073	-199	-0,3
Udligning og tilskud vedr. udlændinge	0	2	2	-
Kommunale bidrag til regionerne	701	698	-3	-0,4
Særlige tilskud	-19.394	-16.167	3.228	16,6
<i>heraf beskæftigelsestilskud</i>	-14.174	-12.473	1.701	12,0
Tilskud og udligning i alt	-88.567	-85.538	3.029	3,4

Note: Budgettallene er pl-reguleret med den samlede kommunale pl. Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-opgørelse.

De kommunale bidrag til regionerne består af et udviklingsbidrag, svarende til 125 kr. pr. indbygger i 2014. Således har kommunerne budgetteret med et kommunalt udviklingsbidrag på knap 0,7 mia. kr. i 2014, jf. tabel 2.9.

Det kommunefordelte statsgaranterede grundlag fra tilskuds- og udligningssystemet kan findes i Økonomi- og Indenrigsministeriets publikation "Kommunal udligning og generelle tilskud 2014", ligesom der her findes en beskrivelse af tilskuds- og udligningssystemet samt opgørelser over de enkelte kriterieværdier mv.

2.8 Langfristet låntagning og gæld

Kommunerne har under ét budgetteret med et låneoptag på 5,0 mia. kr. og afdrag på lån for 4,5 mia. kr. i 2014, svarende til et samlet nettolåneoptag på 0,5 mia. kr. Det betyder, at den samlede kommunale langfristede gæld er budgetteret til at stige, jf. tabel 2.10 herunder.

Tabel 2.10
Budgetteret langfristet låntagning i 2014

	2013	2014
Mio. kr. 2014-PL		
Langfristet låntagning	-5.518	-4.983
Afdrag på lån	4.296	4.504
Nettolåntagning	-1.222	-478

Note: Et negativt tal angiver nettogæld eller låntagning. Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik.

I bilag 6 er vist de kvartalsvise ultimo beholdninger fra 2007 til 2013 4. kvartal.

Kommunernes budgetterede nettolåntagning i 2014 svarer til -2,6 pct. af de budgetterede skattefinansierede bruttoanlægsudgifter i 2014. Til sammenligning havde kommunerne i 2013 budgetteret med nettolåntagning svarende til -7,5 pct. af de budgetterede skattefinansierede bruttoanlægsudgifter, jf. tabel 2.11 herunder.

Tabel 2.11
Budgetteret nettolåntagning i pct. af de skattefinansierede bruttoanlægsudgifter i 2013 og 2014

	Budget 2013	Budget 2014
Pct.		
Kommuner	-7,5	-2,6

Note: Et negativt tal angiver nettolåntagning. Låntagningen er pl-reguleret med den samlede kommunale pl, hvor anlæg er pl-reguleret med den kommunale anlægs-pl.

Kilde: Danmarks Statistik samt Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-opgørelse.

2.9 Renter

Kommunerne har budgetteret med nettorenteudgifter på 0,9 mia. kr. i 2014, hvilket er et fald på 0,1 mia. kr. i forhold til budget 2013 jf. tabel 2.12.

Tabel 2.12
De budgetterede kommunale nettorenteudgifter i budget 2013 og 2014

	Budget 2013	Budget 2014
Mio. kr. 2014-PL		
Kommuner	1.075	933

Note: Budgettallene er pl-reguleret med den samlede kommunale pl.

Kilde: Danmarks Statistik samt Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-opgørelse.

2.10 Likviditet

Kommunerne har for 2014 budgetteret med et nettoforbrug af likvide midler på 1,5 mia. kr. svarende til 0,5 pct. af nettodriftsudgifterne. Der budgetteres dermed med en træk på likviditeten. Til sammenligning havde kommunerne budgetteret med et likviditetsforbrug for 2013, der svarede til 0,6 pct. af nettodriftsudgifterne, jf. tabel 2.13 herunder.

Tabel 2.13
Forskydninger i likvide aktiver i mio. kr. og i pct. af nettodriftsudgifter i 2013 og 2014

	Budget 2013	Budget 2014
2014-PL		
Forskydninger i likvide aktiver, mio. kr.	-1.980	-1.503
Forskydninger i likvide aktiver i pct. af nettodriftsudgifterne, pct.	-0,6	-0,5

Note: Et negativt tal angiver et forbrug af likvide aktiver. Budgettallene er pl-reguleret den samlede kommunale pl.

Kilde: Danmarks Statistik samt Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-opgørelse.

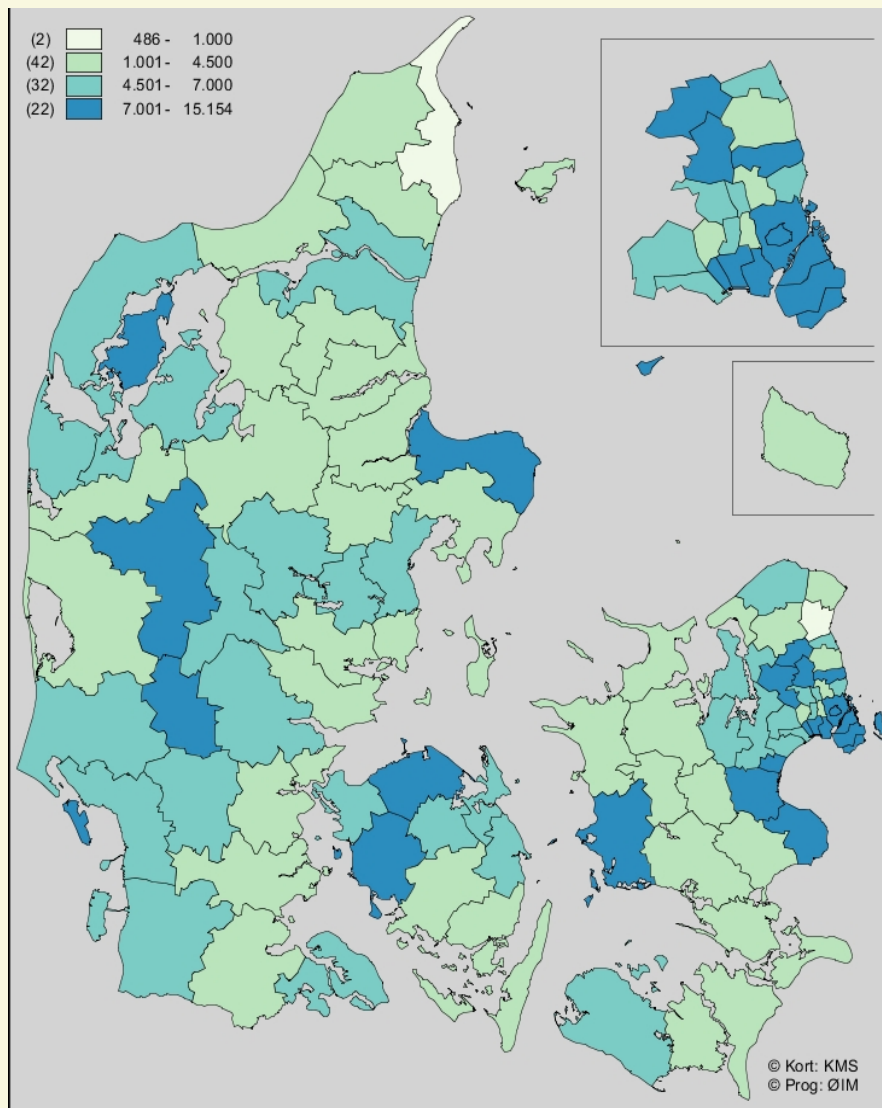
I bilag 5 er vist de kvartalsvise ultimobeholdninger for 2007 til 2013.

Ultimotallet giver et øjebliksbillede af kommunernes likviditet på den pågældende dato. Likviditeten opgjort efter kassekreditreglen viser derimod den gennemsnitlige likviditet set henover de seneste 365 dage.

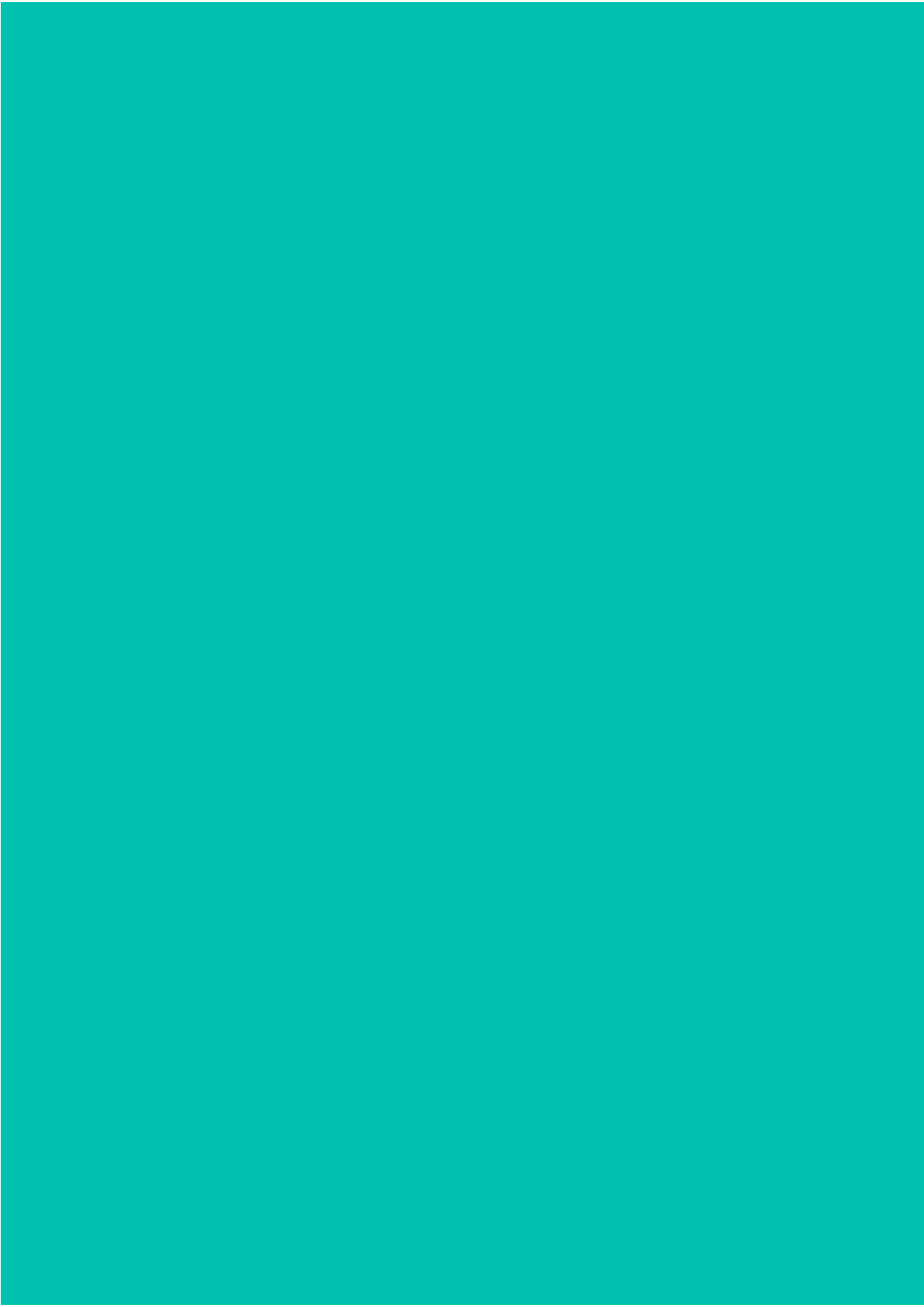
I Figur 2.3 nedenfor er vist likviditetsniveauet efter kassekreditreglen pr. 4. kv. 2013 for de enkelte kommuner målt i kr. pr. indbygger. Som det ses, har hovedparten af kommunerne en solid likviditet. Kun i 7 kommuner er likviditeten pr. indbygger under 2.000 kr. 2 kommuner har en likviditet pr. indbygger, der er under 1.000 kr. Den samlede likviditet pr. indbygger for hele landet er faldet mellem 3. kv. og 4. kv. 2013. Dette er første gang siden faldet mellem 4. kv. 2009 til 1. kv. 2010.

Figur 2.3

Likviditet opgjort efter kassekreditreglen pr. indbygger ultimo 4. kvartal 2013

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriet

3. Regionernes budgetter

Regionernes økonomi er opdelt i tre adskilte områder:

1. Sundhedsområdet
2. Social- og specialundervisningsområdet
3. Regional udvikling

Disse tre opgaveområder finansieres i hovedsagen af følgende indtægter:

Sundhedsområdet

Finansiering af regionernes opgaver på sundhedsområdet:

- Et generelt tilskud fra staten (bloktilskud)
- Et aktivitetsbestemt tilskud til sundhedsområdet fra staten
- Et aktivitetsbestemt bidrag til sundhedsområdet fra kommunerne

Social- og specialundervisningsområdet

Finansiering af regionernes drift af institutioner på social- og undervisningsområdet:

- Takstbetaling fra kommunerne

Regional udviklingsområdet

Finansiering af regionernes opgaver på udviklingsområdet:

- Et generelt tilskud fra staten (bloktilskud)
- Et udviklingsbidrag fra kommunerne

Opdelingen af regionernes økonomi i tre adskilte dele betyder, at indtægter, der er øremærkede til det ene af disse områder, ikke kan anvendes til finansiering af et af de øvrige områder. Adskillelsen af regionernes økonomi i tre dele indebærer desuden, at alle regionernes indtægter skal henføres til et af de tre aktivitetsområder. I budget- og regnskabsreglerne for regionerne er reglerne for administration af de likvide aktiver mv. fastsat således, at det sikres, at der ikke overføres midler mellem de tre områder.

Det bemærkes, at regionerne i henhold til de gældende budget- og regnskabsregler budgetterer sundhedsområdet efter udgiftsbaserede principper, mens udviklingsområdet og social- og specialundervisningsområdet budgetteres efter omkostningsbaserede principper.

I de følgende afsnit beskrives de enkelte regioners nettodriffts- og anlægsudgifter til sundhedsområdet (afsnit 3.1), social- og specialundervisningsområdet (afsnit 3.2) og regional udvikling (afsnit 3.3). Herefter beskrives de statslige og kommunale tilskud på de enkelte områder for budget 2014 samt udviklingen siden 2013.

3.1 Budgetterede nettodriffts- og anlægsudgifter regionsfordelt på sundhedsområdet

Tabel 3.1 viser de budgetterede nettodriffts- og anlægsudgifter regionsfordelt på sundhedsområdet. Der er en forholdsvis lille spredning regionerne imellem i forhold til fordelingen af nettodrifftsudgifter på sundhedsområdet. Dog udgør speciallægehjælp og sygehusvæsen en større andel af de samlede nettodrifftsudgifter i Region Hovedstaden end i de andre regioner.

Tabel 3.1
Budgetterede nettodrifftsudgifter på sundhedsområdet regionsfordelt, 2014

	Hovedstaden	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	I alt
Mio. kr. 2014-PL						
Sygehusvæsen	23.472	11.836	17.138	16.839	8.104	77.389
-heraf medicin	3.033	817	1.248	1.540	482	7.121
Sygesikring mv.	6.592	3.100	4.444	4.454	2.108	20.698
- Almen lægehjælp	2.603	1.261	1.943	1.894	947	8.649
- Speciallægehjælp	1.428	500	588	571	259	3.346
- Medicin	1.533	867	1.241	1.282	611	5.533
- Tandlæge	398	225	266	304	124	1.317
- Øvrige	630	247	406	402	167	1.852
Diverse udgifter og indtægter	1.810	29	89	176	216	2.319
Andel af fælles formål og administration	562	582	468	493	146	2.252
Nettodrifftsudgifter i alt	32.436	15.546	22.139	21.962	10.574	102.658
Anlægsudgifterne i alt (netto)	1.814	652	933	1.243	440	5.082
Nettodriffts- og anlægsudgifterne i alt	34.250	16.199	23.072	23.206	11.014	107.740

Note: Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.
Kilde: Danmarks Statistik.

3.2 Budgetterede bruttodrifts- og anlægsudgifter regionsfordelt til sociale tilbud og specialundervisning mv.

I tabel 3.2 nedenfor er vist de enkelte regioners budgetterede bruttoudgifter til sociale tilbud og specialundervisning samt anlægsudgifter for 2014. Området er fuldt ud takstfinansieret, således at kommunerne betaler for benyttelse af de regionale tilbud.

Jf. tabellen har region Midtjylland og region Hovedstaden de højeste bruttoudgifter til sociale tilbud og specialundervisning mv.

Tabel 3.2

Budgetterede bruttoudgifter til sociale tilbud og specialundervisning mv. regionsfordelt, 2014

	Hovedstaden	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	I alt
Mio. kr. 2014-PL						
Sociale tilbud og specialundervisning	831	641	763	965	551	3.751
Diverse omkostninger og indtægter	0	15	25	28	18	85
Andel af fælles formål og administration	13	23	23	16	12	86
Særlige administrative opgaver	0	1	1	0	0	1
Bruttodriftsudgifter i alt	844	679	812	1.008	580	3.924
Anlægsudgifterne i alt (brutto)	42	26	222	42	94	426
Bruttodrifts- og anlægsudgifter i alt	885	705	1.034	1.051	675	4.350

Note: Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik

3.3 Budgetterede nettodriftsudgifter til regional udvikling regionsfordelt

I tabellen nedenfor er vist regionernes samlede budgetterede nettoudgifter til udviklingsområdet for 2014 fordelt på de enkelte regioner. Som det fremgår af tabellen, udgør udgifterne til kollektiv trafik størstedelen af de samlede budgetterede udgifter på udviklingsområdet efterfulgt af udgifterne til erhvervsudvikling. Dette gør sig også gældende for regionerne enkeltvis, dog med undtagelse af region Hovedstaden, hvor miljøområdet udgør en større andel end erhvervsudviklingen samt region Sjælland, hvor posten "diverse" er større end erhvervsudviklingen.

Tabel 3.3
Budgetterede nettodriftsudgifter til regional udvikling regionsfordelt, 2014

	Hovedstaden	Sjælland	Syddanmark	Midtjylland	Nordjylland	I alt
Mio. kr. 2014-PL						
Kollektiv trafik	429	357	210	308	164	1.468
Kulturel virksomhed	10	0	8	12	4	33
Erhvervsudvikling	129	63	113	126	68	498
Uddannelse	39	0	22	21	13	96
Miljø	199	34	73	44	24	373
Diverse	96	87	69	89	39	380
Andel af fælles formål og administration	22	21	35	11	4	93
Nettodriftsudgifter i alt	924	560	530	610	318	2.942

Note: Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik.

3.4 Tilskud

Tabel 3.4 nedenfor viser regionernes budgetterede tilskud på sundhedsområdet, social- og specialundervisningsområdet og for det regionale udviklingsområde. For sundhedsområdet og området vedr. regional udvikling gælder det, at de overvejende er finansieret af et bloktilskud fra staten. Således andrager bloktilskuddet henholdsvis 80,3 pct. og 76,1 pct. af de samlede tilskud og bidrag på henholdsvis sundhedsområdet og området fra regional udvikling i budget 2014. En lille del af bloktilskuddet på sundhedsområdet overføres til social og specialundervisningsområdet til særlige administrative opgaver såsom udarbejdelse af rammeaftaler mv. Beløbets størrelse bestemmes af regionsrådet.

Tilskuddene på sundhedsområdet består endvidere af de kommunale og statslige aktivitetsbestemte tilskud. Før 2012 bestod den kommunale medfinansiering af sundhedsvæsenet både af et grundtilskud og et aktivitetsbestemt tilskud. Grundtilskuddet blev afskaffet for 2012 og frem, og det aktivitetsbestemte tilskud blev tilsvarende øget.

Med omlægningen indførtes der samtidigt et loft for regionernes indtægter fra aktivitetsbestemt medfinansiering. Loftet for regionernes maksimale indtægter fastsættes på baggrund af de enkelte regioners aktivitet i det foregående år med tillæg af økonomiaftalens vækstforudsætninger. I 2014 udgør loftet 19.368 mio. kr.

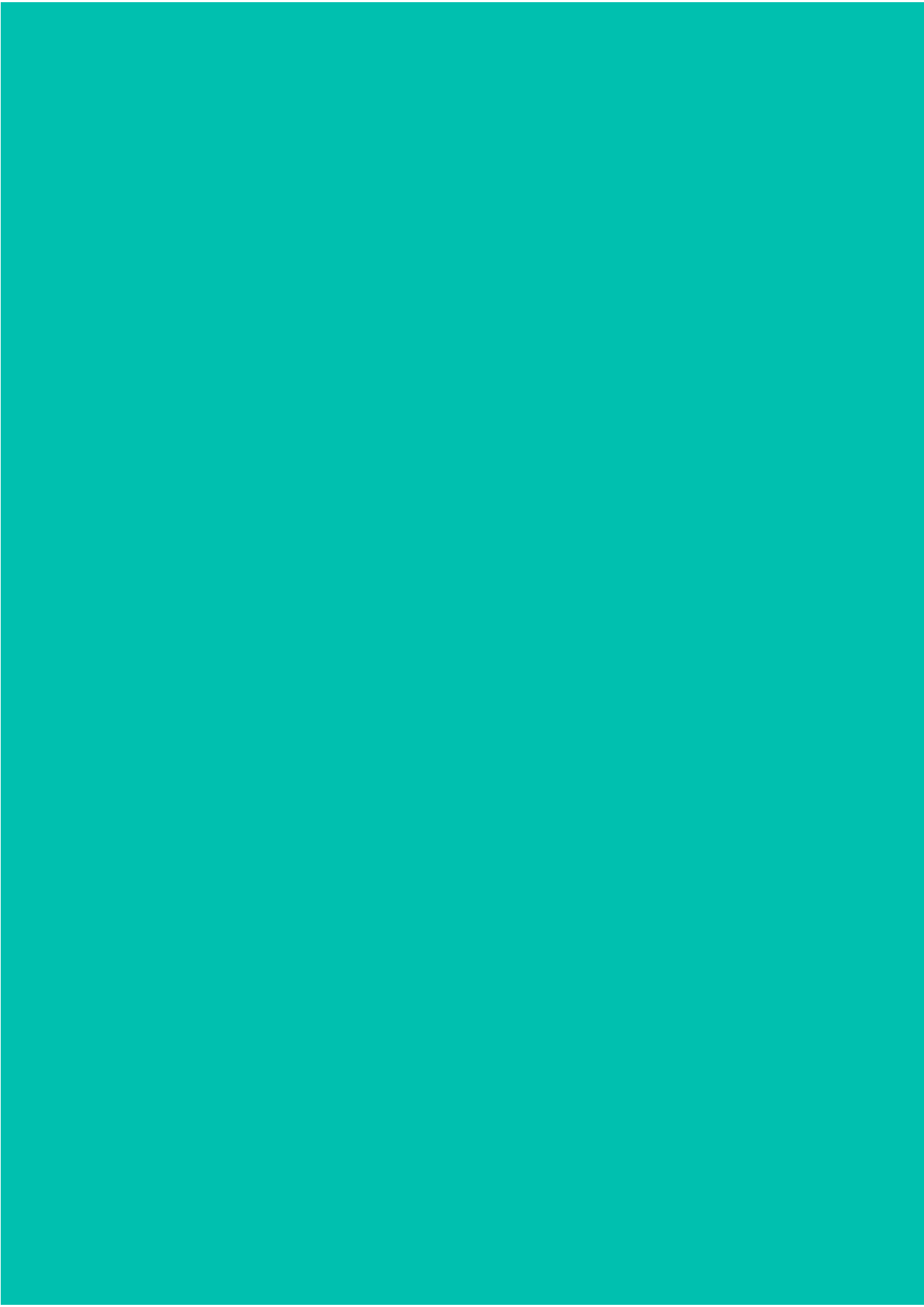
Kommunerne betaler endvidere et objektivi finansieringsbidrag og et udviklingsbidrag til henholdsvis social- og specialundervisningsområdet og til den regionale udvikling. Udviklingsbidraget svarer til 125 kr. pr. indbygger i kommunen i 2014.

Tabel 3.4
Tilskud i budget 2013 og 2014

	Budget 2013	Budget 2014	Udvikling 2013-2014 (mio. kr.)	Udvikling 2013-2014 (pct.)
Mio. kr. 2014-PL				
Sundhedsområdet				
Bloktilskud fra staten	-83.499	-84.442	-943	1,1
Aktivitetsbestemte bidrag fra kommunerne	-19.433	-19.425	8	0,0
Aktivitetsbestemte tilskud fra staten	-2.731	-1.300	1.431	-52,4
Tilskud fra bløderudligningsordningen	-77	0	-	-
Tilskud til sundhed i alt	-105.739	-105.166	573	-0,5
Social og specialundervisning				
Objektive finansieringsbidrag fra kommunerne	-269	-276	-7	2,5
Bloktilskud fra staten*	-3	-3	0	-0,3
Tilskud til social og specialundervisning i alt	-272	-279	-7	2,5
Regional udvikling				
Bloktilskud fra staten	-2.248	-2.222	26	-1,2
Kommunale udviklingsbidrag	-696	-699	-2	0,3
Tilskud til regional udvikling i alt	-2.944	-2.920	24	-0,8
Tilskud i alt	-108.955	-108.365	590	-0,5

Note: Budgettallene er pl-reguleret med den samlede regionale PL. *Omfatter den del af bloktilskuddet på sundhedsområdet, som regionsrådet bestemmer skal anvendes til særlige administrative opgaver på social- og specialundervisningsområdet. Der kan forekomme mindre afvigelser i summeringen på grund af afrunding.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriets pl-opgørelse.

Bilag

Bilag

Bilag 1 Den gennemsnitlige kommunale udskrivningsprocent samt det samlede udskrivningsgrundlag 2007-2014.....	39
Bilag 2 Den gennemsnitlige kommunale grundskyldspromille samt det samlede beskatningsgrundlag 2007-2014 (landbrugsejendomme o.l.)	39
Bilag 3 Den gennemsnitlige kommunale grundskyldspromille samt det samlede beskatningsgrundlag 2007-2014 (øvrige ejendomme)	40
Bilag 4 Vedtagne ændringer i kommunale skattesatser fra 2013 til 2014	41
Bilag 5 Kvartaloversigt over kommunernes og regionernes likvide beholdning 2007-2013..	42
Bilag 6 Kvartaloversigt over kommunernes og regionernes langfristede gæld 2007-2013...	43
Bilag 7a Den kommunale pris- og lønudvikling 2007-2014	44
Bilag 7b Den regionale pris- og lønudvikling 2007-2014	45
Bilag 8 Oversigt over kommunernes budget 2014	46
Bilag 9 Oversigt over kommunernes budget 2013	47
Bilag 10 Oversigt over kommunernes regnskab 2012.....	48
Bilag 11 Oversigt over kommunernes regnskab 2011.....	49
Bilag 12 Oversigt over kommunernes regnskab 2010.....	50
Bilag 13 Oversigt over kommunernes regnskab 2009.....	51
Bilag 14 Oversigt over kommunernes regnskab 2008.....	52
Bilag 15 Oversigt over kommunernes regnskab 2007.....	53
Bilag 16 Oversigt over regionernes budget 2014	54
Figur 17 Oversigt over regionernes budget 2013	55
Figur 18 Oversigt over regionernes budget 2012	56
Bilag 19 Oversigt over regionernes budget 2011	57
Bilag 20 Oversigt over regionernes budget 2010	58
Bilag 21 Oversigt over regionernes budget 2009	59
Bilag 22 Oversigt over regionernes budget 2008	60
Bilag 23 Oversigt over regionernes budget 2007	61
Bilag 24 Aftale om kommunernes økonomi for 2014.....	62
Bilag 25 Aftale om regionernes økonomi for 2014	83

Bilag

Bilag 1

Den gennemsnitlige kommunale udskrivningsprocent samt det samlede udskrivningsgrundlag 2007-2014

	Gennemsnitlig udskrivningsprocent	Udskrivningsgrundlag (mio. kr.)
Årets priser		
2007	24,58	720.363
2008	24,81	746.085
2009	24,82	752.510
2010	24,90	779.986
2011	24,92	806.359
2012	24,92	821.795
2013	24,91	875.141
2014	24,90	890.231

Kilde: Indberetninger til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag 2

Den gennemsnitlige kommunale grundskyldspromille samt det samlede beskatningsgrundlag 2007-2014 (landbrugsejendomme o.l.)

	Gennemsnitlig grundskyldspromille	Beskatningsgrundlag (mio. kr.)
Årets priser		
2007	12,33	85.429
2008	11,80	90.319
2009	11,82	94.347
2010	11,88	101.487
2011	6,89	108.437
2012	6,89	112.953
2013	6,90	120.103
2014	6,94	123.992

Kilde: Indberetninger til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag

Bilag 3

Den gennemsnitlige kommunale grundskyldspromille samt det samlede beskatningsgrundlag 2007-2014 (øvrige ejendomme)

	Gennemsnitlig grundskyldspromille	Beskatningsgrundlag (mio. kr.)
Årets priser		
2007	24,74	592.859
2008	25,53	628.814
2009	25,60	662.619
2010	25,92	714.263
2011	26,05	754.888
2012	26,04	778.932
2013	26,18	824.958
2014	26,16	873.491

Kilde: Indberetninger til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag**Bilag 4****Vedtagne ændringer i kommunale skattesatser fra 2013 til 2014**

Pct./prm.-point	Udskrivningsprocent	Grundskyldspromille øvrige ejendomme	Dækningsafgifts- promille
Frederiksberg	-0,3	-	-2,000
Furesø	-0,2	-2,932	-1,000
Rudersdal	-0,2	-	-
Hvidovre	-0,1	-1,700	-
Odense	-	-	-1,200
Hørsholm	-0,3	-	-
Solrød	-0,2	-1,070	-
Gladsaxe	-0,1	-	-0,200
Holbæk	-	-	-3,000
Horsens	-	-	-1,500
Kolding	-	-	-1,200
Roskilde	-	-0,160	-0,840
Høje-Taastrup	-	-0,400	-0,650
Fredensborg	-0,1	-	-0,500
Helsingør	-	-	-2,500
Frederikssund	-	-	-2,450
Vesthimmerland	-0,1	-	-
Greve	-	-0,370	-
Lejre	-0,1	-	-
Brøndby	-	-0,500	-
Randers	-	-	-0,500
Ringsted	-	-	-1,000
Allerød	-	-	-1,000
Middelfart	-	-	-0,710
Nyborg	-	-	-1,305
Kerteminde	-	-	-1,000
Morsø	0,5	-	-
Bornholm	0,3	-	-
Aabenraa	-	3,100	-
Frederikshavn	0,6	-	-
Sønderborg	0,5	5,500	-1,250

Kilde: Indberetninger til Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag

Bilag 5

Kvartaloversigt over kommunernes og regionernes likvide beholdning 2007-2013

Mio. kr.	Regioner	Kommuner	I alt
Ultimo 2007			
1. kvartal	-	18.288	-
2. kvartal	-2.686	28.491	25.805
3. kvartal	-294	29.476	29.182
4. kvartal	4.262	19.347	23.609
Ultimo 2008			
1. kvartal	10.148	19.452	29.600
2. kvartal	8.675	14.049	22.725
3. kvartal	9.781	18.582	28.363
4. kvartal	7.911	13.897	21.808
Ultimo 2009			
1. kvartal	10.082	13.722	23.804
2. kvartal	8.439	9.014	17.453
3. kvartal	8.433	11.116	19.549
4. kvartal	8.458	7.269	15.727
Ultimo 2010			
1. kvartal	8.679	13.026	21.705
2. kvartal	5.064	8.987	14.051
3. kvartal	6.697	13.333	20.030
4. kvartal	4.698	13.979	18.676
Ultimo 2011			
1. kvartal	8.880	14.396	23.276
2. kvartal	8.198	13.248	21.446
3. kvartal	8.068	19.238	27.306
4. kvartal	9.008	15.410	24.418
Ultimo 2012			
1. kvartal	9.277	19.779	29.055
2. kvartal	9.451	17.905	27.356
3. kvartal	9.521	22.692	32.213
4. kvartal	6.637	20.679	27.316
Ultimo 2013			
1. kvartal	7.001	24.048	31.049
2. kvartal	5.528	20.526	26.053
3. kvartal	5.477	22.978	28.455
4. kvartal	4.750	15.887	20.637

Note: Ultimobeholdning for kvartalet beregnes ud fra primosaldoen og forskydninger i året indtil ultimo kvartalet.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken tabel REGK64 og REGR64.

Bilag**Bilag 6****Kvartaloversigt over kommunernes og regionernes langfristede gæld 2007-2013**

Mio. kr.	Regioner	Kommuner	I alt
Ultimo 2007			
1. kvartal	-	-68.282	-
2. kvartal	-11.078	-69.013	-80.091
3. kvartal	-11.223	-68.536	-79.759
4. kvartal	-15.840	-72.855	-88.695
Ultimo 2008			
1. kvartal	-18.120	-74.086	-92.205
2. kvartal	-18.710	-74.029	-92.739
3. kvartal	-18.815	-74.404	-93.219
4. kvartal	-21.180	-74.702	-95.883
Ultimo 2009			
1. kvartal	-19.719	-76.571	-96.289
2. kvartal	-19.777	-75.669	-95.445
3. kvartal	-19.597	-76.214	-95.811
4. kvartal	-19.504	-77.455	-96.960
Ultimo 2010			
1. kvartal	-19.599	-79.200	-98.799
2. kvartal	-19.648	-79.680	-99.328
3. kvartal	-19.499	-79.461	-98.960
4. kvartal	-19.489	-81.195	-100.684
Ultimo 2011			
1. kvartal	-19.734	-82.798	-102.531
2. kvartal	-19.904	-81.311	-101.215
3. kvartal	-19.747	-81.098	-100.845
4. kvartal	-19.591	-81.845	-101.436
Ultimo 2012			
1. kvartal	-19.108	-81.439	-100.547
2. kvartal	-19.223	-82.301	-101.523
3. kvartal	-18.999	-82.863	-101.861
4. kvartal	-18.745	-83.534	-102.280
Ultimo 2013			
1. kvartal	-18.280	-84.388	-102.668
2. kvartal	-18.031	-85.239	-103.269
3. kvartal	-17.944	-84.823	-102.767
4. kvartal	-17.773	-85.042	-102.815

Note: Ultimobeholdning for kvartalet beregnes ud fra primosaldoen og forskydninger i året indtil ultimo kvartalet.

Kilde: Danmarks Statistik, Statistikbanken tabel REGK65 og REGR65.

Bilag**Bilag 7a****Den kommunale pris- og lønudvikling 2007-2014**

År	Pris- og lønudvikling	Kommuner
2007-2008	Inkl. Overførsler	3,7
	Ekskl. overførsler	3,8
2008-2009	Inkl. Overførsler	3,9
	Ekskl. overførsler	4,0
2009-2010	Inkl. Overførsler	2,9
	Service ekskl. overførsler	2,8
	Anlæg	1,7
2010-2011	Inkl. overførsler	1,3
	Service ekskl. overførsler	1,1
	Anlæg	2,9
2011-2012	Inkl. overførsler	2,4
	Service ekskl. overførsler	2,3
	Anlæg	2,3
2012-2013*	Inkl. overførsler	0,9
	Service ekskl. overførsler	0,7
	Anlæg	1,3
2013-2014*	Inkl. overførsler	1,4
	Service ekskl. overførsler	1,3
	Anlæg	1,6

*Skønnet pris- og lønudvikling.

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets opgørelse af pris- og lønudviklingen, samt Finansministeriets pris- og lønskøn.

Bilag**Bilag 7b****Den regionale pris- og lønudvikling 2007-2014**

År	Pris- og lønudvikling	Regioner
2007-2008	Inkl. medicin	2,4
	Ekskl. medicin	3,4
2008-2009	Inkl. medicin	2,6
	Sundhed ekskl. medicin	3,3
	Regional udvikling	2,3
2009-2010	Inkl. medicin	2,2
	Sundhed ekskl. medicin	2,5
	Regional udvikling	3,5
	Anlæg	1,0
2010-2011	Inkl. medicin	0,2
	Sundhed ekskl. medicin	0,6
	Regional udvikling	2,5
	Anlæg	1,8
2011-2012	Inkl. medicin	1,1
	Sundhed ekskl. medicin	1,4
	Regional udvikling	2,4
	Anlæg	2,5
2012-2013*	Inkl. medicin	0,3
	Sundhed ekskl. medicin	0,7
	Regional udvikling	0,8
	Anlæg	1,3
2013-2014*	Inkl. medicin	0,9
	Sundhed ekskl. medicin	1,1
	Regional udvikling	1,8
	Anlæg	1,6

*Skønnet pris- og lønudvikling.

Kilde: Økonomi- og Indenrigsministeriets opgørelse af pris- og lønudviklingen, samt Finansministeriets pris- og lønskøn.

Bilag

Bilag 8
Oversigt over kommunernes budget 2014

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
Driftsvirksomhed (inkl. refusion)			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	8.597	-2.632	5.964
heraf refusion	-	-4	-4
1. Forsyningsvirksomheder mv.	9.202	-9.356	-154
2. Transport og infrastruktur	11.457	-2.806	8.650
3. Undervisning og kultur	71.313	-8.999	62.292
heraf refusion	-	-220	-220
4. Sundhedsområdet	27.282	-165	27.117
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	246.022	-63.653	182.368
heraf refusion	-	-32.114	-32.114
6. Fællesudgifter og administration	39.800	-2.348	37.480
A. Driftsvirksomhed i alt	413.677	-89.959	323.718
heraf refusion	-	-32.339	-32.339
Anlægsvirksomhed			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	4.468	-2.366	2.102
1. Forsyningsvirksomheder mv.	1.635	-68	1.568
2. Transport og infrastruktur	4.182	-251	3.932
3. Undervisning og kultur	5.400	-511	4.889
4. Sundhedsområdet	370	-17	353
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	3.285	-97	3.188
6. Fællesudgifter og administration	1.625	-355	1.271
B. Anlægsvirksomhed i alt	20.966	-3.664	17.302
C. Renter i alt (7.22.05 - 7.58.78)	2.233	-1.300	933
Finansforskydninger			
Forøgelse i likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-1.203	-	-1.203
Øvrige balanceforskydninger (8.25.12 - 8.52.62)	1.464	-1.410	54
D. Finansforskydninger i alt	261	-1.410	-1.149
E. Afdrag på lån (8.55.63 - 8.55.79)	4.504	-	4.504
Sum (A+B+C+D+E)	441.641	-96.333	345.307
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-	-300	-300
Optagne lån (8.55.63 - 8.55.79)	-	-4.983	-4.983
Tilskud og udligning (7.62.80 - 7.62.86)	8.962	-94.501	-85.538
Refusion af købsmoms (7.65.87)	61	-0	60
Skatter (7.68.90-7.68.96)	682	-255.228	-254.546
F. Finansiering i alt	9.705	-355.011	-345.307
Balance	451.345	-451.345	1

Note: Der kan ske ændringer i Danmarks Statistiks budgetopgørelse pr. 11. februar 2014 efter kommunal henvendelse.

Kilde: Danmarks Statistik.

Bilag

Bilag 9
Oversigt over kommunernes budget 2013

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
Driftsvirksomhed (inkl. refusion)			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	8.759	-2.608	6.151
heraf refusion	-	-4	-4
1. Forsyningsvirksomheder mv.	8.985	-9.166	-180
2. Transport og infrastruktur	11.447	-2.976	8.471
3. Undervisning og kultur	71.030	-9.042	61.988
heraf refusion	-	-208	-208
4. Sundhedsområdet	26.610	-170	26.440
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	259.889	-77.664	182.225
heraf refusion	-	-45.709	-45.709
6. Fællesudgifter og administration	40.777	-2.355	38.422
A. Driftsvirksomhed i alt	427.496	-103.980	323.516
heraf refusion		-45.920	-45.920
Anlægsvirksomhed			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	3.893	-2.361	1.532
1. Forsyningsvirksomheder mv.	1.183	-44	1.139
2. Transport og infrastruktur	3.509	-344	3.166
3. Undervisning og kultur	5.117	-337	4.779
4. Sundhedsområdet	221	-48	173
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	3.489	-85	3.404
6. Fællesudgifter og administration	1.061	-539	521
B. Anlægsvirksomhed i alt	18.473	-3.758	14.715
C. Renter i alt (7.22.05 - 7.58.78)	2.355	-1.295	1.060
Finansforskydninger			
Forøgelse i likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-1.813	-	-1.813
Øvrige balanceforskydninger (8.25.12 - 8.52.62)	1.602	-1.487	115
D. Finansforskydninger i alt	-211	-1.487	-1.698
E. Afdrag på lån (8.55.63 - 8.55.79)	4.237	-	4.237
Sum (A+B+C+D+E)	452.349	-110.519	341.830
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-	-139	-139
Optagne lån (8.55.63 - 8.55.79)	-	-5.441	-5.441
Tilskud og udligning (7.62.80 - 7.62.86)	8.239	-95.583	-87.344
Refusion af købsmoms (7.65.87)	173	-104	69
Skatter (7.68.90-7.68.96)	637	-249.610	-248.973
F. Finansiering i alt	9.049	-350.878	-341.830
Balance	461.398	-461.397	0

Note: Der kan ske ændringer i Danmarks Statistiks budgetopgørelse pr. 17. januar 2013 efter kommunal henvendelse.

Kilde: Danmarks Statistik.

Bilag

Bilag 10
Oversigt over kommunernes regnskab 2012

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
Driftsvirksomhed (inkl. refusion)			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	8.381	-2.890	5.491
heraf refusion	-	-13	-13
1. Forsyningsvirksomheder mv.	9.687	-10.066	-379
2. Transport og infrastruktur	11.154	-2.985	8.169
3. Undervisning og kultur	71.707	-10.605	61.102
heraf refusion	-	-218	-218
4. Sundhedsområdet	26.055	-365	25.690
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	261.874	-83.657	178.216
heraf refusion	-	-48.386	-48.386
6. Fællesudgifter og administration	37.407	-3.538	33.869
A. Driftsvirksomhed i alt	426.264	-114.106	312.159
heraf refusion	-	-48.616	-48.616
Anlægsvirksomhed			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	4.611	-3.018	1.593
1. Forsyningsvirksomheder mv.	750	-211	539
2. Transport og infrastruktur	4.544	-532	4.011
3. Undervisning og kultur	5.790	-282	5.509
4. Sundhedsområdet	240	-64	177
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	4.788	-243	4.545
6. Fællesudgifter og administration	1.391	-275	1.116
B. Anlægsvirksomhed i alt	22.114	-4.626	17.489
C. Renter i alt (7.22.05 - 7.58.78)	3.325	-3.037	289
Finansforskydninger			
Førøgelse i likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	4.916	-	4.916
Øvrige balanceforskydninger (8.25.12 - 8.52.62)	1.175	-4.457	-3.282
D. Finansforskydninger i alt	6.091	-4.457	1.634
E. Afdrag på lån (8.55.63 - 8.55.79)	7.902	-	7.902
Sum (A+B+C+D+E)	465.697	-126.225	339.472
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-	-635	-635
Optagne lån (8.55.63 - 8.55.79)	-	-10.334	-10.334
Tilskud og udligning (7.62.80 - 7.62.86)	8.102	-104.574	-96.472
Refusion af købsmoms (7.65.87)	363	-272	91
Skatter (7.68.90-7.68.96)	2.679	-234.802	-232.123
F. Finansiering i alt	11.145	-350.617	-339.472
Balance	476.842	-476.842	0

Note: Der kan ske ændringer i Danmarks Statistiks regnskabsopgørelse pr. 17. januar 2013 efter kommunal henvendelse.

Kilde: Danmarks Statistik.

Bilag

Bilag 11
Oversigt over kommunernes regnskab 2011

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
Driftsvirksomhed (inkl. refusion)			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	8.078	-2.914	5.164
heraf refusion	-	-11	-11
1. Forsyningsvirksomheder mv.	9.086	-9.656	-570
2. Transport og infrastruktur	10.976	-3.165	7.811
3. Undervisning og kultur	71.425	-10.728	60.697
heraf refusion	-	-203	-203
4. Sundhedsområdet	18.148	-362	17.786
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	255.922	-83.953	171.970
heraf refusion	-	-47.111	-47.111
6. Fællesudgifter og administration	36.555	-3.756	32.798
A. Driftsvirksomhed i alt	410.190	-114.533	295.657
heraf refusion	-	-47.325	-47.325
Anlægsvirksomhed			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	4.070	-3.179	890
1. Forsyningsvirksomheder mv.	1.140	-1.229	-89
2. Transport og infrastruktur	4.222	-368	3.854
3. Undervisning og kultur	5.548	-486	5.063
4. Sundhedsområdet	236	-9	227
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	4.978	-383	4.596
6. Fællesudgifter og administration	1.369	-123	1.247
B. Anlægsvirksomhed i alt	21.563	-5.776	15.787
C. Renter i alt (7.22.05 - 7.58.78)	2.894	-2.290	604
Finansforskydninger			
Forøgelse i likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	2.920	-	2.920
Øvrige balanceforskydninger (8.25.12 - 8.52.62)	10.784	-12.976	-2.193
D. Finansforskydninger i alt	13.704	-12.976	727
E. Afdrag på lån (8.55.63 - 8.55.79)	10.368	-	10.368
Sum (A+B+C+D+E)	458.719	-135.575	323.143
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-	-1.085	-1.085
Optagne lån (8.55.63 - 8.55.79)	-	-9.903	-9.903
Tilskud og udligning (7.62.80 - 7.62.86)	17.095	-102.146	-85.051
Refusion af købsmoms (7.65.87)	600	-518	83
Skatter (7.68.90-7.68.96)	5.024	-232.201	-227.177
F. Finansiering i alt	22.720	-345.854	-323.134
Balance	481.438	-481.429	9

Note: Der kan ske ændringer i Danmarks Statistiks regnskabsopgørelse pr. 17. januar 2013 efter kommunal henvendelse.

Kilde: Danmarks Statistik.

Bilag

Bilag 12
Oversigt over kommunernes regnskab 2010

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
Driftsvirksomhed (inkl. refusion)			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	8.265	-2.944	5.321
heraf refusion	-	-9	-9
1. Forsyningsvirksomheder mv.	9.492	-9.666	-174
2. Transport og infrastruktur	12.119	-3.420	8.698
3. Undervisning og kultur	72.460	-10.480	61.980
heraf refusion	-	-200	-200
4. Sundhedsområdet	17.914	-326	17.588
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	252.009	-88.771	163.238
heraf refusion	-	-50.777	-50.777
6. Fællesudgifter og administration	37.446	-3.771	33.675
A. Driftsvirksomhed i alt	409.705	-119.379	290.325
heraf refusion	-	-50.987	-50.987
Anlægsvirksomhed			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	4.016	-4.618	-602
1. Forsyningsvirksomheder mv.	357	-117	240
2. Transport og infrastruktur	3.188	-242	2.945
3. Undervisning og kultur	5.503	-425	5.077
4. Sundhedsområdet	193	-1	192
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	4.199	-515	3.684
6. Fællesudgifter og administration	1.518	-161	1.357
B. Anlægsvirksomhed i alt	18.973	-6.080	12.893
C. Renter i alt (7.22.05 - 7.58.78)	3.648	-2.651	996
Finansforskydninger			
Forøgelse i likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	5.311	-	5.311
Øvrige balanceforskydninger (8.25.12 - 8.52.62)	10.230	-14.800	-4.570
D. Finansforskydninger i alt	15.541	-14.800	741
E. Afdrag på lån (8.55.63 - 8.55.79)	10.092	-	10.092
Sum (A+B+C+D+E)	457.958	-142.911	315.047
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-	44	44
Optagne lån (8.55.63 - 8.55.79)	-	-13.439	-13.439
Tilskud og udligning (7.62.80 - 7.62.86)	15.867	-93.251	-77.384
Refusion af købsmoms (7.65.87)	682	-587	96
Skatter (7.68.90-7.68.96)	2.765	-226.353	-223.588
F. Finansiering i alt	19.314	-333.586	-314.272
Aktiver 8.58.80-8.75.95	-	-775	-775
Balance	477.273	-477.273	0

Note: Der kan ske ændringer i Danmarks Statistiks regnskabsopgørelse pr. 17. januar 2013 efter kommunal henvendelse.

Kilde: Danmarks Statistik.

Bilag

Bilag 13
Oversigt over kommunernes regnskab 2009

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
Driftsvirksomhed (inkl. refusion)			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	8.471	-2.956	5.515
heraf refusion	-	-14	-14
1. Forsyningsvirksomheder mv.	13.112	-15.067	-1.955
2. Transport og infrastruktur	10.798	-3.301	7.497
3. Undervisning og kultur	71.067	-10.215	60.851
heraf refusion	-	-184	-184
4. Sundhedsområdet	16.990	-276	16.714
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	231.281	-82.313	148.968
heraf refusion	-	-46.042	-46.042
6. Fællesudgifter og administration	36.711	-4.157	32.554
A. Driftsvirksomhed i alt	388.430	-118.286	270.144
heraf refusion		-46.240	-46.240
Anlægsvirksomhed			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	5.182	-3.204	1.978
1. Forsyningsvirksomheder mv.	2.276	-591	1.685
2. Transport og infrastruktur	2.646	-280	2.366
3. Undervisning og kultur	4.325	-312	4.013
4. Sundhedsområdet	204	-2	202
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	3.743	-295	3.448
6. Fællesudgifter og administration	1.571	-114	1.457
B. Anlægsvirksomhed i alt	19.949	-4.799	15.150
C. Renter i alt (7.22.05 - 7.58.78)	3.032	-3.525	-493
Finansforskydninger			
Forøgelse i likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-3.617	-	-3.617
Øvrige balanceforskydninger (8.25.12 - 8.52.62)	11.808	-14.202	-2.394
D. Finansforskydninger i alt	8.190	-14.202	-6.012
E. Afdrag på lån (8.55.63 - 8.55.79)	9.525	-	9.525
Sum (A+B+C+D+E)	429.126	-140.812	288.314
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-	-2.215	-2.215
Optagne lån (8.55.63 - 8.55.79)	-	-11.627	-11.627
Tilskud og udligning (7.62.80 - 7.62.86)	14.961	-73.761	-58.800
Refusion af købsmoms (7.65.87)	579	-523	56
Skatter (7.68.90-7.68.96)	920	-216.642	-215.722
F. Finansiering i alt	16.459	-304.768	-288.309
Balance	445.585	-445.580	5

Note: Der kan ske ændringer i Danmarks Statistiks regnskabsopgørelse pr. 17. januar 2013 efter kommunal henvendelse.

Kilde: Danmarks Statistik.

Bilag

Bilag 14
Oversigt over kommunernes regnskab 2008

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
Driftsvirksomhed (inkl. refusion)			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	8.468	-3.017	5.451
heraf refusion	-	-16	-16
1. Forsyningsvirksomheder mv.	15.837	-18.094	-2.257
2. Transport og infrastruktur	9.959	-3.367	6.591
3. Undervisning og kultur	66.364	-9.753	56.610
heraf refusion	-	-171	-171
4. Sundhedsområdet	14.898	-305	14.594
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	213.450	-76.504	136.946
heraf refusion	-	-42.575	-42.575
6. Fællesudgifter og administration	34.601	-3.879	30.722
A. Driftsvirksomhed i alt	363.577	-114.920	248.657
heraf refusion	-	-42.761	-42.761
Anlægsvirksomhed			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	7.676	-5.475	2.201
1. Forsyningsvirksomheder mv.	3.654	-966	2.688
2. Transport og infrastruktur	2.689	-147	2.543
3. Undervisning og kultur	3.297	-203	3.094
4. Sundhedsområdet	164	-4	160
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	3.939	-479	3.460
6. Fællesudgifter og administration	1.592	-155	1.437
B. Anlægsvirksomhed i alt	23.011	-7.429	15.582
C. Renter i alt (7.22.05 - 7.58.78)	3.835	-3.548	287
Finansforskydninger			
Forøgelse i likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-2.721	-	-2.721
Øvrige balanceforskydninger (8.25.12 - 8.52.62)	10.435	-10.838	-403
D. Finansforskydninger i alt	7.714	-10.838	-3.124
E. Afdrag på lån (8.55.63 - 8.55.79)	9.766	-	9.766
Sum (A+B+C+D+E)	407.904	-136.735	271.169
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-	-1.135	-1.135
Optagne lån (8.55.63 - 8.55.79)	-	-10.634	-10.634
Tilskud og udligning (7.62.80 - 7.62.86)	15.245	-62.476	-47.231
Refusion af købsmoms (7.65.87)	842	-513	329
Skatter (7.68.90-7.68.96)	967	-213.462	-212.496
F. Finansiering i alt	17.054	-288.222	-271.168
Balance	424.958	-424.957	1

Note: Der kan ske ændringer i Danmarks Statistiks regnskabsopgørelse pr. 17. januar 2013 efter kommunal henvendelse.

Kilde: Danmarks Statistik.

Bilag

Bilag 15
Oversigt over kommunernes regnskab 2007

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
Driftsvirksomhed (inkl. refusion)			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	7.955	-2.815	5.140
heraf refusion	-	-6	-6
1. Forsyningsvirksomheder mv.	15.287	-18.248	-2.961
2. Transport og infrastruktur	9.892	-3.092	6.800
3. Undervisning og kultur	62.722	-8.964	53.759
heraf refusion	-	-170	-170
4. Sundhedsområdet	13.922	-241	13.682
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	200.381	-71.548	128.832
heraf refusion	-	-40.355	-40.355
6. Fællesudgifter og administration	32.441	-3.552	28.889
A. Driftsvirksomhed i alt	342.600	-108.460	234.140
heraf refusion	-	-40.531	-40.531
Anlægsvirksomhed			
0. Byudvikling, bolig- og miljøforanstaltninger	6.558	-6.754	-196
1. Forsyningsvirksomheder mv.	3.069	-772	2.298
2. Transport og infrastruktur	2.016	-216	1.800
3. Undervisning og kultur	3.364	-192	3.172
4. Sundhedsområdet	110	-5	105
5. Sociale opgaver og beskæftigelse	3.722	-256	3.466
6. Fællesudgifter og administration	1.778	-177	1.601
B. Anlægsvirksomhed i alt	20.617	-8.372	12.245
C. Renter i alt (7.22.05 - 7.58.78)	2.867	-9.544	-6.677
Finansforskydninger			
Forøgelse i likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	3.969	-	3.969
Øvrige balanceforskydninger (8.25.12 - 8.52.62)	14.764	-18.009	-3.245
D. Finansforskydninger i alt	18.732	-18.009	724
E. Afdrag på lån (8.55.63 - 8.55.79)	15.403	-	15.403
Sum (A+B+C+D+E)	400.219	-144.384	255.835
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (8.22.01 - 8.22.11)	-	390	390
Optagne lån (8.55.63 - 8.55.79)	-	-12.694	-12.694
Tilskud og udligning (7.62.80 - 7.62.86)	14.340	-56.804	-42.464
Refusion af købsmoms (7.65.87)	687	-524	163
Skatter (7.68.90-7.68.96)	280	-201.510	-201.230
F. Finansiering i alt	15.307	-271.142	-255.835
Balance	415.526	-415.526	0

Note: Der kan ske ændringer i Danmarks Statistiks regnskabsopgørelse pr. 17. januar 2013 efter kommunal henvendelse.

Kilde: Danmarks Statistik.

Bilag

Bilag 16

Oversigt over regionernes budget 2014

	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A. Driftsvirksomhed	115.445	-12.129	103.318
B. Anlægsvirksomhed	7.585	-2.081	5.504
C. Fælles formål og administration (Hkt. 4)	4.099	-1.666	2.450
D. Renter (Hkt. 5)	421	-212	208
Finansforskydninger			
Forøgelse af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-2.511	-	-2.511
Afdrag på lån og leasingforpligtigelser (6.55.63-6.55.79)	283	-	283
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)	-726	0	-726
E. Finansforskydninger i alt	-2.954	0	-2.954
SUM (A+B+C+D+E)	124.596	-16.088	108.508
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-	0	0
Optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)	-	-152	-152
Bloktilskud fra staten (1.90.90, 2.90.91 og 3.90.90)	-	-86.666	-86.666
Aktivitetsbestemte bidrag fra staten (1.90.93)	-	-1.300	-1.300
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)	-	-19.425	-19.425
Tilskud fra bløderudligningsordningen (1.90.94)	-	0	0
Objektive finansieringsbidrag (2.90.90)	-	-276	-276
Kommunale udviklingsbidrag (3.90.91)	-	-699	-699
F. Finansiering i alt	-	-108.517	-108.517
Balance	124.596	-124.605	-9

Note: Det bemærkes, at data er fra Danmarks Statistiks budgetopgørelse pr. 25.februar 2014, hvorefter der kan ske ændringer efter regional henvendelse. Forskydningerne i de finansielle poster stammer fra den regionale budgetindberetning til Økonomi- og Indenrigsministeriet, mens resten af posterne stammer fra den kommunale budgetindberetning til Danmarks Statistik. Forskydningen i indberetningstidspunktet kan medføre difference i balancen.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag

Figur 17
Oversigt over regionernes budget 2013

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A. Driftsvirksomhed	114.697	-12.155	102.542
B. Anlægsvirksomhed	5.737	-1.508	4.229
C. Fælles formål og administration (Hkt. 4)	4.203	-1.889	2.314
D. Renter (Hkt. 5)	442	-204	238
Finansforskydninger			
Forøgelse af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	188	-	188
Afdrag på lån og leasingforpligtigelser (6.55.63-6.55.79)	1.165	-	1.165
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)	903	-1.327	-424
E. Finansforskydninger i alt	2.256	-1.327	929
SUM (A+B+C+D+E)	127.335	-17.082	110.253
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-	-1.536	-1.536
Optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)	-	-748	-748
Bloktilskud fra staten (1.90.90, 2.90.91 og 3.90.90)	-	-84.984	-84.984
Aktivitetsbestemte bidrag fra staten (1.90.93)	-	-2.707	-2.707
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)	-	-19.259	-19.259
Tilskud fra bløderudligningsordningen (1.90.94)	-	-76	-76
Objektive finansieringsbidrag (2.90.90)	-	-267	-267
Kommunale udviklingsbidrag (3.90.91)	-	-690	-690
F. Finansiering i alt	-	-110.267	-110.267
Balance	127.335	-127.350	-15

Note: Det bemærkes, at data er fra Danmarks Statistiks budgetopgørelse pr.8. februar 2013, hvorefter der kan ske ændringer efter regional henvendelse. Forskydningerne i de finansielle poster stammer fra den regionale budgetindberetning til Økonomi- og Indenrigsministeriet, mens resten af posterne stammer fra den kommunale budgetindberetning til Danmarks Statistik. Forskydningen i indberetningstidspunktet kan medføre difference i balancen.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag

Figur 18
Oversigt over regionernes budget 2012

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A. Driftsvirksomhed	112.794	-12.831	99.964
B. Anlægsvirksomhed	5.356	-668	4.688
C. Fælles formål og administration (Hkt. 4)	4.403	-1.898	2.504
D. Renter (Hkt. 5)	613	-251	362
Finansforskydninger			
Forøgelse af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	36	-	36
Afdrag på lån og leasingforpligtigelser (6.55.63-6.55.79)	1.082	-	1.082
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)	210	0	210
E. Finansforskydninger i alt	1.328	0	1.328
SUM (A+B+C+D+E)	124.494	-15.648	108.847
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-	-1.667	-1.667
Optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)	-	-902	-902
Bloktilskud fra staten (1.90.90, 2.90.91 og 3.90.90)	-	-83.702	-83.702
Aktivitetsbestemte bidrag fra staten (1.90.93)	-	-2.669	-2.669
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)	-	-18.852	-18.852
Tilskud fra bløderudligningsordningen (1.90.94)	-	-65	-65
Objektive finansieringsbidrag (2.90.90)	-	-230	-230
Kommunale udviklingsbidrag (3.90.91)	-	-682	-682
F. Finansiering i alt	-	-108.769	-108.769
Balance	124.494	-124.417	76

Note: Det bemærkes, at data er fra Danmarks Statistiks budgetopgørelse pr.8. februar 2013, hvorefter der kan ske ændringer efter regional henvendelse. Forskydningerne i de finansielle poster stammer fra den kommunale budgetindberetning til Økonomi- og Indenrigsministeriet, mens resten af posterne stammer fra den kommunale budgetindberetning til Danmarks Statistik. Forskydningen i indberetningstidspunktet kan medføre difference i balancen.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag

Bilag 19

Oversigt over regionernes budget 2011

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A. Driftsvirksomhed	109.744	-12.545	97.198
B. Anlægsvirksomhed	5.161	-549	4.611
C. Fælles formål og administration (Hkt. 4)	4.282	-1.859	2.423
D. Renter (Hkt. 5)	577	-255	322
Finansforskydninger			
Forøgelse af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-389	-	-389
Afdrag på lån og leasingforpligtigelser (6.55.63-6.55.79)	1.874	-	1.874
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)	126	0	126
E. Finansforskydninger i alt	1.612	0	1.612
SUM (A+B+C+D+E)	121.375	-15.208	106.167
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-	-1.259	-1.259
Optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)	-	-1.928	-1.928
Bloktilskud fra staten (1.90.90, 2.90.91 og 3.90.90)	-	-81.674	-81.674
Aktivitetsbestemte bidrag fra staten (1.90.93)	-	-2.618	-2.618
Kommunalt grundbidrag (1.90.91)	-	-6.739	-6.739
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)	-	-11.244	-11.244
Tilskud fra bløderudligningsordningen (1.90.94)	-	-38	-38
Objektive finansieringsbidrag (2.90.90)	-	-269	-269
Kommunale udviklingsbidrag (3.90.91)	-	-667	-667
F. Finansiering i alt	-	-106.436	-106.436
Balance	121.375	-121.644	-268

Note: Det bemærkes, at data er fra Danmarks Statistiks budgetopgørelse pr.8. februar 2013, hvorefter der kan ske ændringer efter regional henvendelse. Forskydningerne i de finansielle poster stammer fra den kommunale budgetindberetning til Økonomi- og Indenrigsministeriet, mens resten af posterne stammer fra den kommunale budgetindberetning til Danmarks Statistik. Forskydningen i indberetningstidspunktet kan medføre difference i balancen.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag

Bilag 20

Oversigt over regionernes budget 2010

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A. Driftsvirksomhed	106.996	-12.364	94.632
B. Anlægsvirksomhed	4.543	-395	4.149
C. Fælles formål og administration (Hkt. 4)	4.413	-1.858	2.555
D. Renter (Hkt. 5)	597	-300	297
Finansforskydninger			
Forøgelse af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-133	-	-133
Afdrag på lån og leasingforpligtigelser (6.55.63-6.55.79)	1.023	-	1.023
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)	-170	0	-170
E. Finansforskydninger i alt	721	0	721
SUM (A+B+C+D+E)	117.269	-14.916	102.353
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-	-855	-855
Optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)	-	-1.359	-1.359
Bloktilskud fra staten (1.90.90, 2.90.91 og 3.90.90)	-	-79.147	-79.147
Aktivitetsbestemte bidrag fra staten (1.90.93)	-	-2.607	-2.607
Kommunalt grundbidrag (1.90.91)	-	-6.653	-6.653
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)	-	-10.581	-10.581
Tilskud fra bløderudligningsordningen (1.90.94)	-	-13	-13
Objektive finansieringsbidrag (2.90.90)	-	-295	-295
Kommunale udviklingsbidrag (3.90.91)	-	-660	-660
F. Finansiering i alt	-	-102.170	-102.170
Balance	117.269	-117.087	183

Note: Det bemærkes, at data er fra Danmarks Statistiks budgetopgørelse pr.8. februar 2013, hvorefter der kan ske ændringer efter regional henvendelse. Forskydningerne i de finansielle poster stammer fra den kommunale budgetindberetning til Økonomi- og Indenrigsministeriet, mens resten af posterne stammer fra den kommunale budgetindberetning til Danmarks Statistik. Forskydningen i indberetningstidspunktet kan medføre difference i balancen.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag

Bilag 21

Oversigt over regionernes budget 2009

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A. Driftsvirksomhed	103.189	-12.123	91.066
B. Anlægsvirksomhed	3.826	0	3.826
C. Fælles formål og administration (Hkt. 4)	3.751	-1.547	2.205
D. Renter (Hkt. 5)	608	-250	358
Finansforskydninger			
Forøgelse af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	55	-	55
Afdrag på lån og leasingforpligtigelser (6.55.63-6.55.79)	1.506	-	1.506
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)	-167	-29	-195
E. Finansforskydninger i alt	1.394	-29	1.365
SUM (A+B+C+D+E)	112.769	-13.949	98.820
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-	-314	-314
Optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)	-	-1.568	-1.568
Bloktilskud fra staten (1.90.90, 2.90.91 og 3.90.90)	-	-76.476	-76.476
Aktivitetsbestemte bidrag fra staten (1.90.93)	-	-2.535	-2.535
Kommunalt grundbidrag (1.90.91)	-	-6.455	-6.455
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)	-	-10.476	-10.476
Tilskud fra bløderudligningsordningen (1.90.94)	-	-15	-15
Objektive finansieringsbidrag (2.90.90)	-	-229	-229
Kommunale udviklingsbidrag (3.90.91)	-	-639	-639
F. Finansiering i alt	-	-98.707	-98.707
Balance	112.769	-112.656	113

Note: Det bemærkes, at data er fra Danmarks Statistiks budgetopgørelse pr.8. februar 2013, hvorefter der kan ske ændringer efter regional henvendelse. Forskydningerne i de finansielle poster stammer fra den kommunale budgetindberetning til Økonomi- og Indenrigsministeriet, mens resten af posterne stammer fra den kommunale budgetindberetning til Danmarks Statistik. Forskydningen i indberetningstidspunktet kan medføre difference i balancen.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag

Bilag 22

Oversigt over regionernes budget 2008

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A. Driftsvirksomhed	97.809	-11.963	85.846
B. Anlægsvirksomhed	2.886	0	2.886
C. Fælles formål og administration (Hkt. 4)	3.684	-1.637	2.046
D. Renter (Hkt. 5)	555	-231	324
Finansforskydninger			
Forøgelse af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	217	-	217
Afdrag på lån og leasingforpligtigelser (6.55.63-6.55.79)	1.336	-	1.336
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)	-144	0	-144
E. Finansforskydninger i alt	1.409	0	1.409
SUM (A+B+C+D+E)	106.342	-13.831	92.511
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-	-126	-126
Optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)	-	-2.374	-2.374
Bloktilskud fra staten (1.90.90, 2.90.91 og 3.90.90)	-	-70.628	-70.628
Aktivitetsbestemte bidrag fra staten (1.90.93)	-	-2.420	-2.420
Kommunalt grundbidrag (1.90.91)	-	-6.189	-6.189
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)	-	-10.055	-10.055
Tilskud fra bløderudligningsordningen (1.90.94)	-	-8	-8
Objektive finansieringsbidrag (2.90.90)	-	-218	-218
Kommunale udviklingsbidrag (3.90.91)	-	-613	-613
F. Finansiering i alt	-	-92.631	-92.631
Balance	106.342	-106.462	-120

Note: Det bemærkes, at data er fra Danmarks Statistiks budgetopgørelse pr.8. februar 2013, hvorefter der kan ske ændringer efter regional henvendelse. Forskydningerne i de finansielle poster stammer fra den kommunale budgetindberetning til Økonomi- og Indenrigsministeriet, mens resten af posterne stammer fra den kommunale budgetindberetning til Danmarks Statistik. Forskydningen i indberetningstidspunktet kan medføre difference i balancen.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag

Bilag 23

Oversigt over regionernes budget 2007

Mio. kr. løbende priser	Udgifter	Indtægter	Nettoudgifter
A. Driftsvirksomhed	90.701	-11.384	79.316
B. Anlægsvirksomhed	2.893	-179	2.714
C. Fælles formål og administration (Hkt. 4)	2.953	-1.212	1.742
D. Renter (Hkt. 5)	429	-136	293
Finansforskydninger			
Forøgelse af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	1.401	-	1.401
Afdrag på lån og leasingforpligtigelser (6.55.63-6.55.79)	1.303	-	1.303
Øvrige finansforskydninger (6.15.13-6.52.62)	-1.195	0	-1.195
E. Finansforskydninger i alt	1.509	0	1.509
SUM (A+B+C+D+E)	98.485	-12.911	85.574
Finansiering			
Forbrug af likvide aktiver (6.10.01-6.10.11)	-	35	35
Optagne lån og ny leasinggæld (6.55.63-6.55.79)	-	-560	-560
Bloktilskud fra staten (1.90.90, 2.90.91 og 3.90.90)	-	-63.860	-63.860
Aktivitetsbestemte bidrag fra staten (1.90.93)	-	-2.357	-2.357
Kommunalt grundbidrag (1.90.91)	-	-5.997	-5.997
Aktivitetsafhængige bidrag fra kommunerne (1.90.92)	-	-9.483	-9.483
Objektive finansieringsbidrag (2.90.90)	-	-1.120	-1.120
Kommunale udviklingsbidrag (3.90.91)	-	-594	-594
F. Finansiering i alt	-	-83.936	-83.936
Balance	98.485	-96.847	1.638

Note: Det bemærkes, at data er fra Danmarks Statistiks budgetopgørelse pr.8. februar 2013, hvorefter der kan ske ændringer efter regional henvendelse. Forskydningerne i de finansielle poster stammer fra den kommunale budgetindberetning til Økonomi- og Indenrigsministeriet, mens resten af posterne stammer fra den kommunale budgetindberetning til Danmarks Statistik. Forskydningen i indberetningstidspunktet kan medføre difference i balancen.

Kilde: Danmarks Statistik og Økonomi- og Indenrigsministeriet.

Bilag 24 Aftale om kommunernes økonomi for 2014

Regeringen
KL

Aftale om kommunernes økonomi for 2014

13. juni 2013

1. Indledning

Regeringen og KL indgik i februar 2013 som led i Vækstplan DK en forståelse om rammerne for kommunernes økonomi i 2014, der indebærer en prioritering af højere kommunale investeringer i 2014 mod tilsvarende lavere serviceudgifter. Aftalen om kommunernes økonomi for 2014 ligger inden for rammerne af denne forståelse.

Med Vækstplan DK har regeringen indgået aftale om fastsættelsen af fireårige udgiftslofter for stat, kommuner og regioner i perioden 2014-17, der vil udgøre rammerne for samarbejdet mellem staten og kommunerne i de kommende år. Lofterne er fastsat under hensyntagen til efterlevelse af Stabilitets- og Vækstpagten.

Kommunerne har i de senere år tilpasset deres udgifter og påtaget sig et stort ansvar i forhold til den nødvendige konsolidering af den offentlige økonomi. Budgetter og regnskaber er således holdt inden for de aftalte rammer, hvilket afspejler et markant styrket fokus på budgetoverholdelse i kommunerne.

Med aftalen om kommunernes økonomi for 2014 er regeringen og KL enige om at prioritere den kommunale sundhedsindsats og sætte fokus på vækst og beskæftigelse samt kommunernes implementering af folkeskolereformen og reformerne på beskæftigelsesområdet. Aftalen omfatter endvidere initiativer, der skal understøtte den igangværende nytænkning og modernisering af den kommunale opgaveløsning.

2. Vækst og beskæftigelse

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne spiller en væsentlig rolle i forhold til at holde hånden under økonomien og beskæftigelsen, og at det kommunalpolitiske fokus på beskæftigelsesindsatsen har betydning for den enkelte kommunes økonomi. Kommunernes fokus er endvidere afgørende for at realisere de vedtagne reformer af førtidspension og fleksjob samt kontanthjælp. I den forbindelse løfter kommunerne en stor opgave i de kommunale jobcentre, ligesom kommunerne i disse år prioriterer kommunale investeringer højt.

For at styrke erhvervslivets adgang til kvalificeret arbejdskraft er der enighed om behovet for et stærkt lokalpolitisk fokus på den virksomhedsrettede indsats i beskæftigelsessystemet. Det

Bilag

vil også kunne bidrage til at skabe nye jobåbninger for ledige, jf. erfaringerne fra kampagnen "Luk op for nye jobmuligheder". Aftaleparterne noterer sig i den forbindelse, at KL har iværksat et politisk partnerskab om styringen af beskæftigelsesindsatsen, der skal medvirke til at styrke samarbejdet med virksomhederne.

Der skal endvidere være ordentlige arbejdsvilkår samt uddannelses- og praktikpladser til dem, der er under uddannelse. Regeringen og KL er på den baggrund enige om:

- Arbejdsklausuler skal søges udbredt til alle kommunale udbudskontrakter inden for bygge- og anlægsarbejde samt øvrige udbudskontrakter, hvor det er hensigtsmæssigt. Det vil styrke indsatsen mod social dumping og sikre arbejdsvilkår på overenskomstmæssige vilkår. Regeringen og KL er enige om at gøre status for udbredelsen af arbejdsklausuler som led i økonomiforhandlingerne for 2015.
- Kommunerne skal fremover overveje brugen af sociale klausuler/partnerskaber om uddannelses- og praktikaftaler i relevante udbud efter "følg eller forklar-princippet". Der udarbejdes vejledningsmateriale om, hvordan dette gøres som en integreret del af udbudsprocessen.

Regeringen og KL er enige om, at der er brug for at skabe de bedst mulige rammebetingelser for vækst og erhvervsudvikling gennem blandt andet effektiv virksomhedsrettet sagsbehandling, god infrastruktur mv. i kommunerne. Der igangsættes derfor et arbejde, som skal identificere best practice på tværs af kommunerne, og som skal afskaffe regler, der unødigt begrænser kommunernes muligheder på området. Arbejdet ser også på de forenklingsforslag, som Virksomhedsforum for enklere regler kommer med.

3. Kommunernes økonomi for 2014

I januar aftalte regeringen og KL at løfte kommunernes anlægsinvesteringer i 2013 med 2 mia. kr. ud fra en forventning om tilsvarende lavere serviceudgifter i 2013.

Rammen for de kommunale serviceudgifter i 2014 tager udgangspunkt i denne aftale. I 2014 kan kommunerne således videreføre det forventede niveau for serviceudgifterne i 2013. Det ligger i forlængelse af den forståelse om rammerne for kommunernes økonomi i 2014, som regeringen og KL indgik i februar, og er samtidig i overensstemmelse med udgiftsloftet for de kommunale serviceudgifter, jf. budgetloven.

Aftalen indebærer dermed, at kommunernes serviceudgifter i 2014 udgør 230,5 mia. kr. Hertil kommer yderligere reguleringer i medfør af DUT-princippet.

Regeringen og KL er enige om, at der for kommunerne under ét vil være balance i den kommunale økonomi i 2014 med nedenstående forudsætninger.

Bilag

Tabel 1

Balance for kommunerne i 2014

	Aftale
Mio. kr., 2014-pl Aftale	
Serviceudgifter, netto	230.541
Aktivtetsbestemt medfinansiering	19.368
Overførsler	65.299
Udgifter til forsikrede ledige mv.	12.635
Bruttoanlæg (ekskl. ældreboliger)	18.071
Øvrige udgifter	830
Udgifter i alt	346.745
Skatteindtægter	-255.007
Bloktilskud mv.	-75.479
- Heraf betinget bloktilskud	-3.000
Beskæftigelsestilskud	-12.635
Øvrige indtægter	-7.424
Indtægter i alt	-350.545
Ekstraordinær finansiering	-3.800

Med henblik på at sikre balance mellem de samlede kommunale udgifter og indtægter for kommunerne under ét er der fastsat et balancetilskud i 2014. Balancetilskuddet løftes i 2014 ekstraordinært med 3 mia. kr. Hertil afsættes der en lånepulje på 500 mio. kr. med henblik på en styrkelse af likviditeten i vanskeligt stillede kommuner.

I 2014 er 3 mia. kr. af kommunernes bloktilskud betinget af kommunernes aftaleoverholdelse i budgetterne for 2014. Der er enighed om, at en eventuel regnskabssanktion vedrørende 2014 tager afsæt i det aftalte udgiftsniveau.

Udgangspunktet for fastsættelsen af bloktilskuddet til kommunerne i 2014 er en uændret kommunal skattefastsættelse i 2014 for kommunerne under ét.

Der er enighed om, at kommunernes investeringer i 2014 udgør 18,1 mia. kr. Regeringen og KL er enige om, at kommunerne foretager en gensidig koordinering af budgetterne med henblik på at sikre, at kommunernes budgetter er i overensstemmelse hermed.

Regeringen og KL er enige om at udmønte 2 mia. kr. fra kvalitetsfonden til kommunerne i 2014. Kvalitetsfondsmidlerne vil blive fordelt som en del af bloktilskuddet, og de hidtidige krav om kommunal medfinansiering samt deponering af uforbrugte midler ophæves.

Bilag

Med udmøntningen fra kvalitetsfonden og frigivelsen af deponerede midler udgør investeringerne på kvalitetsfundsområderne i 2014 mindst 7,4 mia. kr.

Regeringen og KL vil i foråret 2015 gøre status for kommunernes anvendelse af kvalitetsfondsmidlerne i 2014.

Der afsættes en lånepulje på 650 mio. kr. til investeringer på kvalitetsfundsområderne samt en lånepulje på 200 mio. kr. til investeringer med dokumenteret effektiviseringspotentiale. Lånepuljen til kvalitetsfundsområderne målrettes primært kommuner i en økonomisk og likviditetsmæssig vanskelig situation.

Pulje til skattenedsættelser

Regeringen og KL er enige om, at nogle kommuner skal have mulighed for at forhøje skatten inden for en ramme på 250 mio. kr. Økonomi- og Indenrigsministeriet udmelder inden sommer de kriterier, som vil ligge til grund for fordelingen af rammen for skattestigninger. Herefter ansøger kommunerne økonomi- og indenrigsministeren om en andel af den aftalte ramme for skattestigninger.

For at skabe plads til disse skatteforhøjelser inden for et uændret beskatningsniveau for kommunerne under ét forudsættes det, at andre kommuner sætter skatten ned svarende til i alt 250 mio. kr. For 2014 etableres der en tilskudsordning til de kommuner, som for 2014 nedsætter skatten. Tilskuddet kan højst udgøre 75 pct. af provenutabet i 2014, 50 pct. i 2015 og 2016 og 25 pct. i 2017. Hvis der gennemføres skattenedsættelser på over 250 mio. kr., nedsættes tilskuddet.

Regeringen tilkendegiver, at hvis der for 2014 sker en skatteforhøjelse for kommunerne under ét, vil der i medfør af gældende lov ske en modgående regulering af bloktilskuddet svarende til overskridelsen.

Kommuner, der på forhånd har fået en andel af rammen for skatteforhøjelser, og som vedtager en skatteforhøjelse i overensstemmelse hermed, vil blive friholdt for en eventuel individuel modregning som følge af en samlet skatteforhøjelse.

Øvrige økonomiske forudsætninger

Det er forudsat i aftalen, at kommunernes overførselsudgifter vil udgøre 65,3 mia. kr. i 2014, og at kommunernes udgifter til forsørgelse og aktivering af forsikrede ledige mv. vil udgøre 12,6 mia. kr. i 2014.

Regeringen og KL er enige om, at der foretages en midtvejsvurdering af skønnene for udgifterne til indkomstoverførsler i 2014. I tilfælde af væsentlige ændringer i udgiftsskønnene for indkomstoverførsler sammenholdt med de øvrige forudsætninger for aftalen kan der være behov for at neutralisere dette i den indgåede aftale.

De øvrige økonomiske forudsætninger for den kommunale økonomi i 2014 fremgår af boks 1.

Bilag

Boks 1

Øvrige økonomiske forudsætninger

Bidrag til regionerne

Udgangspunktet for kommunernes grundbidrag på udviklingsområdet for 2013 var 124 kr. pr. indbygger. For 2014 vil pris- og lønregulering indebære, at udgangspunktet for bidragsfastsættelsen vil være et grundbidrag på 125 kr. på udviklingsområdet. Reguleringen er fastsat på basis af et skøn for den regionale pris og lønudvikling fra 2013-2014 på 0,9 pct. inkl. medicin.

Den kommunale balance i 2014 tager højde for, at der er sammenhæng mellem kommunernes forventede medfinansiering på sundhedsområdet og det aftalte udgiftsniveau for regionerne. Kommunernes aktivitetsbestemte medfinansiering af regionernes sundhedsvæsen er i 2014 forudsat til 19.368 mio. kr.

Skatter

Det er ved fastsættelsen af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag i kommunerne lagt til grund, at fremskrivningsprocenten for udskrivningsgrundlaget fra det korrigerede beregningsgrundlag for 2011 til 2014 udgør 11,4 pct.

Der er med virkning fra og med 2003 indført et loft over grundlaget for beregning af grundskyld. Det er forudsat, at reguleringsprocenten ved beregning af loftet for 2014 vil blive fastsat til 6,3 pct.

Pris- og lønudvikling

Der anvendes et skøn for pris- og lønudviklingen for kommunerne fra 2013-2014 for de samlede udgifter inkl. overførsler på 1,4 pct. PL-skønnet for serviceudgifter (ekskl. overførsler) er 1,3 pct. fra 2013-2014, og PL-skønnet for anlægsudgifter er 1,6 pct. fra 2013-2014. Der er samtidig taget højde for kompensation for afskaffelse af 60-årsregel, jf. lov nr. 409 af 26. april 2013, og der er forudsat en satsreguleringsprocent for 2014 på 1,8 pct.

God økonomistyring i kommunerne

Som opfølgning på aftalen om kommunernes økonomi for 2013 er der gennemført en kortlægning af kommunernes økonomistyring. Kortlægningen viser, at kommunernes stærke fokus på rammestyring og budgetoverholdelse udgør et solidt fundament for videreudvikling af økonomistyringen.

I forlængelse af kortlægningen er KL og regeringen enige om et målbillede for god økonomistyring i kommunerne, jf. bilag 1. God økonomistyring sikrer effektiv ressourceudnyttelse og kan understøtte det lokale styrings- og beslutningsgrundlag med gennemsigtighed.

Parterne er derudover enige om at igangsætte en række initiativer, der skal bidrage til at forbedre økonomistyringen i kommunerne. Der skal blandt andet opstilles flerårige mål, der afspejler den enkelte kommunes økonomiske politik, og der skal gennemføres en årlig status for økonomistyringen, som skal danne grundlag for en opfølgning i foråret 2014.

4. Kommunale serviceområder

Folkeskole

Et fagligt løft af folkeskolen

Der er den 7. juni 2013 indgået aftale om et fagligt løft af folkeskolen. Med aftalen gennemføres et ambitiøst løft af folkeskolen med den klare målsætning at give alle elever et fagligt løft og give eleverne de bedste muligheder for, at alle tager en ungdomsuddannelse. Der indføres en længere og mere varieret skoledag med øget undervisningstid og nye og mere varierede undervisningsformer. Med reformen afsættes der mere tid til undervisning via flere fagopdelte timer, samt ny tid til 'understøttende undervisning', der kan varetages af lærere, pædagoger eller medarbejdere med andre kompetencer. Tiden til understøttende undervisning tilrettelægges fleksibelt i kommunerne, og det er kommunens opgave at tilrettelægge personalesammensætningen. I indskoling kan pædagoguddannede varetage afgrænsede undervisningsopgaver inden for deres kompetence og de pågældendes kvalifikationer i øvrigt. Skoledagen udvides til 30, 33 og 35 ugentlige timer i henholdsvis indskoling, på mellemtrinnet og i udskoling.

Reformen træder i kraft fra skoleåret 2014/2015, idet tid til faglig fordybelse og lektiehjælp frem til næste folketingsvalg bliver obligatorisk for skolerne at tilbyde, men et frivilligt tilbud for eleverne. Tiden til faglig fordybelse og lektiehjælp placeres om eftermiddagen i ydertimerne, således at minimums-timetallet for eleverne reduceres med to, tre og to timer om ugen i henholdsvis indskoling, mellemtrinnet og udskoling, hvis tilbuddet om faglig fordybelse og lektiehjælp fravælges.

Med reformen lægges der op til øget fokus på mål- og resultatstyring i folkeskolen baseret på få, klare nationale mål, forenkling af fælles mål samt øget fokus på viden og resultater. Hermed understøttes kommunernes ansvar for at gå forrest i udviklingen af kvaliteten i folkeskolen. Og endelig gennemføres der et markant og målrettet løft af kompetenceudviklingen til lærere, pædagoger og ledere i folkeskolen.

Regeringen og KL har drøftet reformen og de økonomiske konsekvenser. Reformen betyder, at der i de kommende år skal ske en meget væsentlig omstilling i kommunernes børne- og ungepolitik og på de enkelte skoler, herunder skolepolitisk, ledelsesmæssigt, organisatorisk og i tilrettelæggelse af skoledagen. Det nødvendiggør et stort lokalpolitisk og ledelsesmæssigt fokus på og ansvar for at realisere reformen inden for nedenstående rammer. Regeringen og KL er enige om:

- Reformen fastlægger rammerne for et markant og ambitiøst løft af folkeskolen. Den længere og mere varierede skoledag indebærer, at eleverne tilbringer mere tid sammen med lærerne. Det kan opnås ved en bedre brug af de eksisterende personaleressourcer og forudsætter en mere fleksibel anvendelse af lærernes arbejdstid samt en anderledes anvendelse af det pædagogiske personale fra SFO og fritidsklub i dele af den længere skoledag.

Fastlæggelsen af lærernes undervisningsopgaver vil skulle ske efter en kommunalpolitisk prioritering og en konkret ledelsesvurdering i de enkelte kommuner og på

Bilag

den enkelte skole ud fra en række hensyn, herunder den enkelte lærers erfaring, kompetencer og ønsker, skolens samlede undervisningsbehov samt skolens behov for løsning af øvrige opgaver.

På den baggrund er der enighed om, at de nuværende lærere, børnehaveklasseledere og pædagoger mv. vil kunne varetage de ekstra timer og den nye tid til understøttende undervisning.

Regeringen og KL er enige om, at der med reformen omprioriteres således, at lærerne inden for den almindelige arbejdstid i gennemsnit underviser ca. 2 klokketimer mere om ugen. Lærerne skal varetage undervisningen i fagene, mens den understøttende undervisning i den øvrige del af skoledagen skal varetages i kombination mellem lærere, pædagoger og personale med andre kvalifikationer. Ressourceforbrug og personaleanvendelse besluttet lokalt i de enkelte kommuner og på de enkelte skoler.

- Mange børn vil med den sammenhængende skoledag tilbringe færre timer i fritidsordninger eller klubtilbud. Personaleressourcer vil derfor skulle flyttes fra fritidsordninger og klubtilbud og over i folkeskolens undervisning, idet børnene vil få mindre behov for at benytte disse ordninger, når skoledagen udvides. Det skønnes, at der kan frigøres ressourcer svarende til i størrelsesordenen 1,2 mia. kr. som følge af reduceret pasningsbehov. Det er lagt til grund, at forældrebetalingssandelen holdes uændret.
- Der gennemføres en række afbureaukratiseringsinitiativer, som kan frigøre godt 100 mio. kr. i folkeskolen og øge den lokale fleksibilitet i tilrettelæggelsen af folkeskolen. Blandt andet lempes reglerne for brug af holddannelse i den fagopdelte undervisning i fagene, pædagogisk råd bliver frivilligt, timetalstyringen gøres mere fleksibel, bestemmelsen om klasselærerfunktionen gøres mere fleksibel, der skabes udvidede muligheder for fælles ledelse mv.
- De kommunale serviceudgifter og bloktilskud løftes med 204 mio. kr. i 2014 og 407 mio. kr. i 2015 og frem. Herudover løftes kommunernes bloktilskud ekstraordinært med 300 mio. kr. i 2014, 600 mio. kr. i 2015 og 2016 samt 300 mio. kr. i 2017 i lyset af de omstillingsudfordringer, som kommunerne står over for lokalt.

Det ekstraordinære løft af bloktilskuddet fordeles på baggrund af objektive kriterier for kommuner med økonomiske udfordringer. Økonomi- og Indenrigsministeriet udarbejder relevante kriterier med henblik på at foretage en udmelding medio august.

Regeringen og KL er enige om i fællesskab at følge omstillingen i folkeskolen tæt i de kommende års økonomiaftaler, herunder realiseringen af de faglige ambitioner og mål for eleverne.

Løft af kompetencedækning i folkeskolen

Det indgår som et centralt element i reformen, at der skal ske et væsentligt løft af kompetenceniveauet i folkeskolen. Eleverne skal undervises af lærere med undervisningskompetence

Bilag

(tidligere linjefag). På den baggrund har regeringen afsat 1 mia. kr. til efteruddannelse af lærere og pædagoger i 2014-2020. Endvidere er der afsat i alt 60 mio. kr. i 2013-2015 til kompetenceudvikling af lederne på området.

Regeringen og KL har drøftet målsætningen om at hæve niveauet for kompetencedækning i alle fag i folkeskolen over de kommende år. Der er enighed om målet om fuld kompetencedækning, og at kommunerne med afsæt i de afsatte og kommunernes eksisterende midler løfter kompetencedækningen fra ca. 80 pct. i dag til et niveau på mindst 85 pct. i 2016 og mindst 90 pct. i 2018 – opgjort på kommuneniveau. Regeringen og KL drøfter i 2018 det resterende løft til 95 pct. kompetencedækning under hensyntagen til de muligheder, de planlægningsmæssige hensyn tillader.

Der udmøntes 700 mio.kr. til kommunerne frem mod 2020 via puljer fordelt på baggrund af antallet af elever i kommunerne. De resterende midler afsættes i staten til afledte taxameterudgifter mv. De nærmere rammer fremgår af bilag 2.

Midlerne skal først og fremmest anvendes til at sikre fuld kompetencedækning. Herudover er regeringen og KL enige om, at efteruddannelsesmidlerne skal bruges til at understøtte en række prioriterede kompetencer for lærere og pædagoger i folkeskolen, jf. boks 2.

Boks 2

Indsatsområder i forhold til efteruddannelse af lærere og pædagoger i folkeskolen

- Undervisningskompetence.
- Løbende faglig opdatering.
- Understøttelse af øget inklusion.
- Klasseledelse.
- Specialistkompetencer inden for blandt andet læsning, matematik, specialpædagogik og dansk som andetsprog.
- Øvrige særlige indsatsområder som f.eks. øget anvendelse af it i undervisningen.

Med henblik på at udbygge ovenstående pejlemærker for anvendelse af midlerne til efteruddannelse indbyder Børne- og Undervisningsministeren til drøftelser med de relevante parter. Der nedsættes udvalg, med repræsentanter udpeget af LC, Skolelederforeningen, Børne- og Kulturchefforeningen, BUPL, FOA, KL og Ministeriet for Børn og Undervisning, som skal give inspiration til den lokale udmøntning af midlerne. Kommunerne vil inddrage de relevante faglige organisationer, idet kommunerne træffer endelig beslutning om midlernes anvendelse.

Som led i kompetenceløftet udarbejder kommunerne en lokal kompetenceplan for perioden.

Regeringen og KL er enige om løbende at følge op på kommunernes realisering af kompetenceløftet og udmøntningen af midlerne. Der gøres særskilt status i økonomiforhandlingerne for 2016 og 2018.

Bilag

Kommunal sundhed

Et stigende antal ældre og en fortsat vækst i antallet af borgere med kroniske sygdomme vil i de kommende år udfordre det danske sundhedsvæsen. Regeringen og KL er derfor enige om at prioritere sundhedsområdet højt og at sikre mest mulig sundhed for pengene. Samarbejdet mellem de forskellige sektorer er afgørende for at sikre gode, sammenhængende patientforløb, hvor indsatsen leveres så tæt på borgeren, som det er fagligt hensigtsmæssigt.

KL er enig i visionerne i regeringens sundhedspolitiske udspil, der skal understøtte mere sammenhæng og lighed i sundhedsvæsenet. I udspillet er der afsat 328 mio. kr. i perioden 2014-2017 til en styrkelse af den kommunale indsats på sundhedsområdet.

Regeringen og KL er desuden enige om at styrke den forebyggende og sundhedsfremmende indsats i kommunerne med 300 mio. kr. Midlerne skal understøtte indsatsområderne i de fem nye sundhedsaftaler og anvendes med fokus på den patientrettede forebyggelse samt i forhold til patienter, der typisk har behandlingsforløb på tværs af sektorgrensene. Dermed skal midlerne samtidig understøtte samarbejdet mellem kommuner, sygehuse og praksissektoren.

Der er enighed om, at anvendelsen af midlerne drøftes i regi af sundhedsaftalerne, hvor der ligeledes følges op på resultater og erfaringer. Erfaringerne drøftes med Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse i foråret 2015.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om følgende mål for den patientrettede forebyggelsesindsats:

- Færre u hensigtsmæssige genindlæggelser.
- Færre forebyggelige indlæggelser.
- Færre u hensigtsmæssige akutte korttidsindlæggelser.
- Færre færdigbehandlede patienter, der optager en seng på sygehusene.

I lyset af disse mål opstiller kommuner og regioner som led i sundhedsaftalerne fælles målsætninger for den patientrettede forebyggelsesindsats.

Der er enighed om, at der er behov for en række tiltag, der kan medvirke til at styrke sammenhængen i sundhedsvæsenet:

- *5 sundhedsaftaler frem for 98.* Sundhedsaftalerne skal i højere grad understøtte sammenhængende patientforløb, og der igangsættes et arbejde med at nytænke og styrke sundhedsaftalerne.
- *Styrket almen praksis.* Der er behov for i højere grad at sammentænke kommunale sundhedsopgaver med opgaverne i almen praksis. Derfor er der blandt andet lagt op til at sikre kommunerne større indflydelse på praksisplanlægningen.
- *Synlighed om resultater.* Der gennemføres en synlighedsreform baseret på principper om relevant dokumentation af hele sundhedsvæsenet, åbenhed om resultater og forbedring af indsatser.
- *Kommunernes indsats på det psykiatriske område.* Regeringen og KL er enige om, at indførelsen af en ny udrednings- og behandlingsret i psykiatrien skal følges af en fortsat faglig velbegrunnet henvisningspraksis i kommunerne og et fortsat fokus på

Bilag

forebyggelse og støtte til borgeren. Parterne er enige om at følge op på kommunernes indsats. Regeringen og KL er herudover enige om, at der i regi af psykiatriudvalget identificeres udfordringer i forhold til at tilrettelægge en hensigtsmæssig indsats for borgere med psykiske lidelser med det formål at understøtte en tilbagevenden til arbejdsmarkedet.

Regeringen har i sit sundhedsudspil Mere borger, mindre patient afsat 20 mio. kr. til projektet Patientsikker Kommune. Regeringen og KL er enige om, at kommunerne afsætter i alt 8 mio. kr. til projektet i 2014-2016.

Beskæftigelsesområdet

I forlængelse af reformen af førtidspension og fleksjob samt aftalen om en kontanthjælpsreform er det en central kommunalpolitisk opgave at sikre, at flest muligt får en tilknytning til arbejdsmarkedet, og at antallet af modtagere af overførselsindkomster begrænses mest muligt. Kommunernes implementering er således afgørende for at realisere reformernes målsætninger. Regeringen og KL er derfor enige om i fællesskab at sætte fokus på implementeringen af reformerne og øge vidensopbygningen. Der vil i forbindelse med de kommende års økonomiforhandlinger blive gjort status for implementeringen af reformerne samt målsætningen om færre modtagere af overførselsindkomst.

Øget politisk fokus på beskæftigelsesindsatsen

Regeringen og KL er enige om, at der er brug for et styrket lokalpolitisk fokus på beskæftigelsesindsatsen. Klare politiske mål og rammer for en effektiv indsats i den enkelte kommune er afgørende for, at færrest muligt ender på permanent offentlig forsørgelse. Beskæftigelsesområdet skal i højere grad betragtes som politisk styrbart på linje med andre kommunale områder.

KL har iværksat et partnerskab om styringen af beskæftigelsesindsatsen med en række udvalgte kommuner. Partnerskabet skal sætte fokus på, at der er rum til lokalpolitisk styring og prioritering på området.

Regeringen og KL er enige om at understøtte dette projekt og gennemføre en kortlægning af ressourceforbruget i jobcentre. Kortlægningen kan f.eks. fokusere på medarbejdernes forskellige opgavetyper, årsagerne til det relative ressourceforbrug mellem opgaverne og itunderstøttelsen af konkrete arbejdsopgaver. Samtidig kan erfaringer fra frikommuneforsøg på beskæftigelsesområdet inddrages.

Nyt refusionssystem med fokus på resultater

KL og regeringen er enige om, at refusionssystemet skal understøtte, at færrest muligt kommer på langvarig offentlig forsørgelse. Regeringen vil i 2014 fremlægge forslag til en refusionsomlægning, hvor hovedprincippet for et nyt refusionssystem skal være, at refusionssatserne er ens på tværs af ydelser og falder over tid. I forbindelse med omlægningen skal der foretages en vurdering af de byrdefordelingsmæssige virkninger. KL inddrages i forbindelse med udarbejdelsen af oplægget.

Regelforenkling på beskæftigelsesområdet

Bilag

Styringen og reguleringen af beskæftigelsesområdet er forholdsvis kompleks og dermed resourcekrævende. Der er derfor potentiale for at gennemføre forenklinger på området.

Bilag

Der er enighed om, at regeringen vil fremlægge forslag om en række initiativer, der kan medvirke til at forbedre rammerne for kommunernes indsats:

- *Mere fleksibelt kontaktforsløb for forsikrede ledige.* Kontaktforsløbet for forsikrede ledige forenkles, så den enkelte kommune og borger får den nødvendige fleksibilitet til i fællesskab at tilrettelægge hyppighed, form og indhold i det individuelle kontaktforsløb.
- *Forenkling af kommunikation mellem a-kasser og jobcentre.* Den digitale kommunikation mellem a-kasser og jobcentre om rådighed og sanktioner forenkles med henblik på at effektivisere kommunikationen. Forenklingen planlægges iværksat i løbet af 2014.
- *Online udveksling af dagpengeoplysninger.* Der igangsættes et arbejde i samarbejde med a-kasserne om online udveksling af dagpengeoplysninger, så jobcentrene får adgang til de samme oplysninger om dagpengeudbetalinger som a-kasserne. Udviklingsarbejdet afsluttes i 2013 med henblik på, at en model for online udveksling kan udrulles i 2014.
- *"Tælleregler".* Opgørelsesmetoderne for kontaktforsløb og aktive tilbud for forsikrede ledige ændres i 2014, så kontakt og aktive tilbud tilrettelægges ud fra en opgørelse af sammenhængende (og ikke sammenlagte) ledighedsperioder. Ændringen sker samtidig med en omlægning af tidspunktet for, hvornår forsikrede ledige skal have aktive tilbud, så det sikres, at den gennemsnitlige indsats for de ledige ikke svækkes.
- *Dataregistreringskrav.* Med virkning i 2014 afskaffes en række centralt fastsatte krav om eventuelle dobbeltregistreringer samt krav til registrering af data, som ikke finder anvendelse, er vanskelige at håndtere administrativt, eller som kan hentes fra andre kilder.
- *Forenklinger på sygedagpengeområdet.* Administrationen af reglerne for opgørelse af lønmodtageres beskæftigelseskrav for ret til sygedagpenge og beregning af sygedagpenge forenkles gennem øget anvendelse af oplysninger fra andre registre.
- *Organisatoriske bindinger.* Regeringen vil fremlægge forslag om at afskaffe de bestemmelser i styringsloven, der fastlægger, at økonomiudvalget og eller et stående udvalg i kommunen skal varetage den umiddelbare forvaltning af beskæftigelsesindsatsen. Regeringen og KL er herudover enige om at drøfte mulige modeller for en justering af de øvrige organisatoriske krav til den kommunale beskæftigelsesindsats, og regeringen vil på den baggrund fremlægge forslag om en ændring af reglerne.

Regeringen og KL er enige om, at initiativerne samlet set frigør ressourcer i kommunerne svarende til 52 mio. kr., som medgår til opfyldelse af moderniseringsaftalen.

Socialområdet

Regeringen og KL er enige om, at servicelovens voksenbestemmelser skal forenkles. En forenklet servicelov på voksenområdet skal understøtte, at borgerne i højere grad får en effektiv og målrettet social indsats, der matcher borgerens behov, og som medvirker til progression og positiv udvikling hos den enkelte. Samtidig skal forenklingen understøtte kommunernes muligheder for at prioritere, så der skabes de bedst mulige resultater inden for de givne rammer.

Bilag

Samtidig er regeringen og KL enige om i efteråret 2013 at drøfte mulighederne for at understøtte, at kommunerne anvender midlertidige tilbud i de situationer, hvor det er relevant.

Et samlet datagrundlag

Socialområdet er kendetegnet ved beskeden viden om effekt af de sociale indsatser. Regeringen og KL er enige om at analysere muligheder for at skabe et samlet dokumentations- og analysegrundlag for indsatserne på det sociale område, blandt andet med udgangspunkt i det fælleskommunale ledelsesinformationsystem (FLIS).

Udsatte børn og unge

Regeringen og KL var med sidste års økonomiaftale enige om at igangsætte en omstilling af indsatsen for udsatte børn og unge med fokus på uddannelse og brug af effektfulde metoder. I forlængelse heraf er regeringen og KL enige om, at andelen af udsatte børn og unge med dårlige resultater i de nationale test for læsning og matematik skal reduceres år for år.

Regeringen og KL er samtidig enige om at arbejde videre med udbredelsen af effektfulde metoder i indsatsen for udsatte børn og unge, herunder målrettede familiebaserede indsatser, der kan forebygge, at barnet kommer i mistrivsel og skal have større og længerevarende støtte. Parterne er enige om i regi af partnerskabet på socialområdet at følge udviklingen på området samt implementeringen af den nye lovgivning om underretninger.

Effektiv drift af tilbud

Socialområdet er kendetegnet ved mange mindre tilbud. Regeringen og KL er enige om vigtigheden af, at sociale tilbud drives og styres effektivt. På den baggrund igangsættes en analyse, der skal afdække muligheder og barrierer i forhold til en mere effektiv drift og styring af sociale tilbud.

Borgerstyret personlig assistance

Kommunerne yder i dag et kontant tilskud til ansættelse af hjælpere til borgere med betydelig og varigt nedsat funktionsevne - også kaldet borgerstyret personlig assistance (BPA). Der er enighed om, at regeringen vil fremsætte forslag om en række justeringer af ordningen, der blandt andet sikrer en mere ensartet udmåling af BPA-tilskud og letter kommunernes tilsyn med firmaer og foreninger, der leverer BPA. Justeringerne skal bidrage til at lette kommunernes administration af ordningen, forbedre kommunernes styringsmuligheder og sikre, at midlerne anvendes til formålet.

Friplejeboliger

Der er i 2012 gennemført en evaluering af lov om friplejeboliger. Regeringen og KL er på den baggrund enige om, at der er behov for at se nærmere på den eksisterende afregningsmodel.

Forsorgshjem og kvindekrisecentre

Regeringen og KL er enige om, at der er behov for at styrke kommunernes muligheder for at give hjemløse borgere og voldsramte kvinder en sammenhængende og rehabiliterende social indsats. På den baggrund igangsættes en analyse af reglerne for ophold på forsorgshjem og kvindekrisecentre samt kommunernes praksis og styringsmuligheder på områderne. I forlæn-

Bilag

gelse heraf er der enighed om at udbrede metoder på hjemløseområdet baseret på Housing First-princippet, som har vist gode resultater i Hjemløsestrategien.

Socialtilsyn

Den 1. januar 2014 træder det nye socialtilsyn i kraft. Regeringen og KL er enige om, at der er behov for at etablere et fælles it-system for de fem socialtilsyn, der sikrer smidige arbejdsgange i kommuner og socialtilsyn samt gode rammer for en effektiv lokal tilrettelæggelse af tilsynsopgaven. IT-systemet udvikles af tilsynskommunerne. Regeringen og KL er enige om, at en andel af midlerne afsat til Tilbudsportalen kan anvendes som medfinansiering hertil.

Dagtilbud

Der er prioriteret et løft af kvaliteten og normeringerne i dagtilbud, og der er enighed om, at de afsatte 500 mio. kr. fra økonomiaftalen for 2013 vil blive anvendt hertil. KL vil i efteråret følge op på anvendelsen med henblik på at sikre, at alle de afsatte midler anvendes til at forbedre kvaliteten på dagtilbudsområdet, og der gøres sammen med regeringen status på aftalen.

Herudover er regeringen og KL enige om, at kommunerne også fremadrettet vil prioritere kvalitetsforbedringer på dagtilbudsområdet.

I foråret 2014 drøfter KL og regeringen status på udviklingen i normeringer samt øvrige tiltag til forbedret kvalitet i dagtilbud i kommunerne.

Med økonomiaftalen for 2009 aftalte regeringen og KL at afskaffe løsevne lukkedage i daginstitutioner. Enkelte kommuner holder imidlertid fortsat lukkedage på almindelige hverdage. KL vil følge op i forhold til disse kommuner med henblik på at sikre, at de lever op til aftalen.

5. Lokalpolitisk råderum og demokrati

I aftalen om kommunernes økonomi for 2008 indgik en række principper for god decentral styring. Regeringen og KL er enige om en revitaliseret udgave af principperne, jf. boks 3 og bilag 3. Regeringen og KL vil gensidigt støtte og arbejde for de aftalte principper, herunder i KL's vejledning af kommunerne og i regeringens samarbejde med Folketinget.

Bilag

Boks 3

Principper for kommunal-statsligt samarbejde

Tydeligt lokalt ansvar og opbakning til lokale prioriteringer.

1. Tydeligt opgave- og budgetansvar.
2. Styring på mål og resultater.
3. Politisk ansvar og decentralt ledelsesrum.
4. Enkelt­sager løses konkret.

Samarbejde om modernisering af den offentlige sektor.

5. Samarbejde om nytænkning og effektivisering.
6. Viden er grundlaget.
7. Flere fælles løsninger.

Et tættere og mere forpligtende samarbejde.

8. Nye former for samarbejde.
9. Samspil om velfærden.

Regeringen og KL er enige om, at kommunerne fortsat skal tage et aktivt ansvar for at sikre det lokale demokrati, inddrage borgerne i de lokale beslutninger og arbejde for en højere valgdeltagelse ved kommunalvalget til efteråret. Der afsættes 7 mio. kr. af de overskydende midler fra den nedlagte Kommunale Momsfond til projekter vedrørende det lokale demokrati, herunder en kampagne for at øge valgdeltagelsen blandt unge frem mod regions- og kommunalvalget i efteråret 2013.

Regeringen har i samarbejde med arbejdsmarkedets parter i den offentlige sektor igangsat et arbejde med at formulere fælles principper for modernisering af den offentlige sektor. Principperne skal understøtte arbejdet med modernisering på alle niveauer.

For at fastholde den konstruktive dialog om modernisering af den offentlige sektor er regeringen, KL og Danske Regioner enige om at arbejde videre med følgende initiativer:

- *Udvikling af nye styreformer med fokus på tillid og samarbejde.* Der gennemføres i samarbejde med MindLab et antal styringslaboratorier til at udvikle ideer til nye styringsformer i den offentlige sektor.
- *Forsøg med fritagelse fra overenskomstmæssige bindinger.* Inspireret af frikommuneforsøgene iværksættes forsøg, hvor udvalgte kommuner og regioner efter aftale med de involverede/ relevante overenskomstparter og faglige organisationer får mulighed for fritagelse fra overenskomstmæssige bindinger. Hensigten er at vurdere om de nuværende overenskomster udgør en barriere for en smartere indretning af opgaveløsningen.
- *Oprettelse af center for innovation.* Der oprettes et Center for Offentlig Innovation, som skal understøtte, at innovation spredes og forankres på tværs af den offentlige sektor. Centret skal også styrke medarbejder- og brugerdreven innovation i det offentlige.

Bilag

Der afsættes op til 10 mio. kr. årligt i perioden 2014-2016, hvoraf kommunerne og staten hver finansierer op til 4 mio. kr., mens regionerne finansierer op til 2 mio. kr.

6. Modernisering og bedre ressourceanvendelse

I økonomiaftalen for 2013 aftalte regeringen og KL at frigøre ressourcer i kommunerne svarende til 1½ mia. kr. frem til 2014. De frigjorte ressourcer kan anvendes til bedre borgernær service i kommunerne. Moderniseringsaftalen indebærer, at regeringen og kommunerne hver gennemfører tiltag svarende til i alt 750 mio. kr. i 2014.

Regeringen har med økonomiaftalen for 2013 og 2014 i alt fremlagt initiativer for 770 mio. kr. og har dermed opfyldt sin forpligtelse i Moderniseringsaftalen. I økonomiaftalen for 2014 har regeringen fremlagt følgende initiativer, der frigør ressourcer i kommunerne:

- Regelforenkling på beskæftigelsesområdet.
- Regelforenkling på folkeskoleområdet.
- Afledte muligheder af statslige indkøbsaftaler.

Som led i deres opfyldelse af aftalen har kommunerne i 2013 blandt andet haft fokus på at nedbringe udgifterne til den kommunale administration, digitalisering og velfærdsteknologi mv. I 2014 vil kommunerne sætte fokus på følgende områder:

- Effektivisering af kommunernes arbejde med social kontrol og snyd.
- Effektivisering af kommunernes administration.
- Udbredelse af velfærdsteknologiske løsninger på fire områder.
- Anvendelse af de forpligtende indkøbsaftaler.

Der er enighed om at følge systematisk op på de aftalte initiativer og drøfte en eventuel forlængelse af moderniseringsaftalen i forbindelse med forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2015.

Regeringen og KL vil se nærmere på mulighederne for at effektivisere blandt andet administrative støttefunktioner gennem øget standardisering og flere fælles løsninger på tværs af kommuner og i fællesoffentlig regi.

Regeringen og KL har desuden igangsat et styrings- og reguleringseftersyn, som skal bidrage til at sikre en sammenhængende og effektiv anvendelse af de offentlige ressourcer samt en bedre og mere koordineret indsats over for borgeren.

Digitalisering

Regeringen og KL er enige om at fortsætte den trinvis overgang til fuld digital kommunikation i 2015. Den 1. december 2014 overgår 10 nye områder i kommunerne til obligatorisk digital selvbetjening i bølge 3. Det vil frigøre ressourcer i kommunerne svarende til 64 mio. kr. i 2015 stigende til 94 mio. kr. ved fuld indfasning fra 2016.

Bilag

En analyse peger på, at der er et økonomisk potentiale ved at konsolidere telefoniske henvendelser. Regeringen og KL er enige om at fortsætte analysearbejdet med henblik på at kvalificere modeller for eventuel etablering af tværgående kontaktcentre.

Udbetaling Danmark er pr. 1. marts 2013 overgået til fuld drift. Regeringen og KL er enige om, at etableringen af den nye myndighed er forløbet inden for den aftalte økonomiske og tidsmæssige ramme. Parterne er på den baggrund enige om, at der frem mod forhandlingerne om kommunernes økonomi for 2015 skal foretages en evaluering efter Udbetaling Danmarks etablering.

Overgangen til digital post for virksomheder i 2013 og borgerne i 2014 forudsætter en stærk og koordineret implementeringsindsats, der løftes af parterne i fællesskab. Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om, at der samlet set afsættes 34,1 mio. kr. til implementeringsindsatsen i 2014-2017, hvoraf kommunerne finansierer i alt 12 mio. kr. i perioden.

Som led i realiseringen af den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi er der gennemført analyser, som viser et effektiviseringspotentiale ved en forstærket indsats for at reducere omfanget af snyd og fejludbetalte sociale ydelser. Regeringen og KL er enige om at fastholde fokus på området, og KL og kommunerne vil gennemføre en målrettet fælleskommunal indsats med henblik på at sikre en mere effektiv anvendelse af digitale underretninger om ændringer i borgernes indkomst mv.

Digital velfærd

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om senest i efteråret 2013 at indgå en samlet aftale om Strategi for digital velfærd, herunder klare målsætninger og konkrete initiativer. Parterne er endvidere enige om, at strategien skal medvirke til nytænkning af den offentlige sektor og til at frigøre et effektiviseringspotentiale, for hvilket der fastlægges et mål i forbindelse med økonomiforhandlingerne for 2015.

Der iværksættes en samlet indsats for national udbredelse af modne velfærdsteknologiske løsninger. I første omgang på områder, der skal øge borgernes selvhjulpethed og effektivisere arbejdsgangene, blandt andet gennem implementering af hjælp til løft, bedre brug af hjælpemidler, spiseroboter og vasketoiletter. Indsatsen iværksættes inden for rammerne af et fælleskommunalt program for udbredelse af velfærdsteknologi. Den nationale udbredelse på de fire områder vurderes samlet set at kunne frigøre nettogevinster for mindst ½ mia. kr. i kommunerne ved fuld indfasning i 2017.

Der er herudover enighed om en ny digitaliseringsstrategi for sundhedsvæsenet. Aftaler vedrørende digitalisering, digital velfærd og sundheds-it er uddybet i bilag 4.

Fælles udbud af befordringsordninger mv.

I forlængelse af aftalen om kommunernes økonomi for 2013 er der gennemført en analyse af mulighederne for at indhøste effektiviseringsgevinster ved en omlægning af de kommunale befordringsordninger.

Bilag

Analysen viser, at der er betydelige potentialer forbundet med en forbedret planlægning af kørslen i kommunerne og overdragelse af udbud, trafikindkøb samt en større del af planlægnings- og driftsopgaverne på befodringsområdet til trafikskaberne.

Gevinsterne forbundet med omlægningen frigøres frem mod 2017. I 2014 skønnes en samlet gevinst på 100 mio. kr. stigende til 430 mio. kr. i 2017. I 2014 medgår de frigjorte midler til en prioritering af den forebyggende og sundhedsfremmende indsats i kommunerne. Der er ikke herudover taget stilling til prioriteringen af de frigjorte midler. Der følges op i forbindelse med de årlige drøftelser om kommunernes økonomi.

Indkøb

Den første fase af kommunale forpligtende aftaler er afsluttet. Størstedelen af kommunerne har tilsluttet sig aftalerne, og der er et samlet besparelspotentiale på 260 mio. kr. i aftalernes løbetid. Den anden fase af kommunale forpligtende aftaler er igangsat og forventes at træde i kraft i slutningen af 2013.

Erfaringerne viser, at der er et stort økonomisk potentiale ved at standardisere, koordinere og forpligte det kommunale varekøb. Det kræver imidlertid også, at kommunerne anvender de forpligtende aftaler, så gevinsterne realiseres. Parterne er enige om at følge op på, at dette i højere grad er tilfældet.

Kommunal benchmarking

Systematisk anvendelse af benchmarkdata og udbredelse af viden om de mest effektive indsatser kan styrke kommunernes grundlag for lokal prioritering.

Regeringen og KL er enige om følgende indsatser, der skal understøtte, at benchmarking i højere grad bliver en integreret del af kommunernes styrings- og prioriteringsarbejde:

- Der gennemføres hvert år et antal *benchmarkinganalyser*, der skal gå i dybden med udvalgte områder og problemstillinger og derigennem understøtte læring om bedste praksis. Analyserne gennemføres blandt andet af KORA.
- Der udvikles løbende supplerende *nøgletal*, der på relevante områder understøtter aftaltemålsætninger, herunder med afsæt i de gennemførte benchmarkinganalyser. Nøgletallene kan indgå i det Fælleskommunale Ledelsesinformationssystem, FLIS, samt i de Kommunale Nøgletal under Økonomi- og Indenrigsministeriet.
- KL vil fortsætte og styrke udsendelsen af *kommunebenchmarks*, hvor der sættes fokus på kommunernes performance på konkrete områder eller i forhold til konkrete problemstillinger. Det understøtter større opmærksomhed omkring sammenligning af resultater.

Udviklingen i centrale benchmarkingresultater samt resultater og opfølgning på de gennemførte analyser drøftes i forbindelse med de årlige forhandlinger om kommunernes økonomi. Arbejdet med styrket benchmarking forankres i en fælles styregruppe.

Offentlig-privat samarbejde

Regeringen og KL er enige om at understøtte og udbrede kommunernes samarbejde med private aktører. Kommunernes brug af private leverandører målt ved IKU-indikatoren udgør 25,4 pct. i 2012, hvilket afspejler en mindre stigning i forhold til 2011. Der er samtidig stor for

Bilag

skel i kommunernes konkurrenceudsættelse. Det indikerer, at der samlet set er potentiale for en stigning i kommunernes konkurrenceudsættelse.

Med henblik på at fremme offentlig-privat samarbejde etableres en låne- og deponeringsfritagelsespulje på 150 mio. kr. i 2014, hvor der kan søges om låneadgang eller dispensation fra deponeringsforpligtelsen i lånebekendtgørelsen.

Frikommuner

Regeringen og KL er enige om at understøtte kommunernes arbejde med at foretage en systematisk evaluering og erfaringsopsamling i forbindelse med frikommuneforsøgene. Der afsættes 2,5 mio. kr. hertil finansieret af overskydende midler fra den nedlagte Kommunale Momsfond.

7. Øvrige temaer

Kommunernes låne- og deponeringsregler

I forlængelse af økonomaftalen for 2013 har en arbejdsgruppe set på mulige moderniseringer af de kommunale og regionale låne- og deponeringsregler. Økonomi- og Indenrigsministeriet vil på den baggrund gennemføre en forenkling af låne- og deponeringsreglerne med følgende initiativer:

- Fri adgang til at konvertere mellem konkrete projekter inden for en lånepuljes formål.
- Lånedispensationer til konkrete anlægsaktiviteter kan overføres til det efterfølgende år, hvis de konkrete projekter er igangsat - helt eller delvist - ved bindende anlægskontrakt.
- For i højere grad at ligestille låne- og deponeringsreglerne frigives midler, der er deponeret i forbindelse med indgåelse af leje- og leasingaftaler mv., fremadrettet allerede fra tidspunktet for ibrugtagning med en femogtyvendedel årligt.
- Generel adgang til deponeringsfritagelse ved kortvarige tidsbegrænsede aftaler om leje og leasing i op til 3 år.

Restancer

Regeringen og KL er enige om at fastholde fokus på opkrævning og inddrivelse af kommunale restancer. Dette fokus forankres i et målrettet partnerskab på området.

Der er enighed om, at regeringen i den kommende folketingsssamling vil arbejde for, at kommunale forsyningsselskaber gives adgang til at afkræve en skyldners CPR-nummer, så forsyningsselskabernes restancer kan inddrives gennem lønindeholdelse. Regeringen og KL er endvidere enige om, at der i regi af partnerskabet igangsættes analyser, der frem mod foråret 2014 afdækker muligheden for at tilpasse lovgivningen, samt i givet fald opstiller konkrete modeller herfor, på følgende områder:

- Udvide adgangen til lønindeholdelse, herunder civilretslige krav og restancer til biblioteker.
- Tillægge afgørelser om modregning forældelsesafbrydende virkning.
- Optimere inddrivelsesprocessen i forhold til pengeinstitutterne.

Bilag

- Forkorte rykkerforløb.
- Styrke inddrivelsen gennem indregning af kommunale restancer i forskudsskatten og ved at justere tabeltrækket.

Regeringen og KL er derudover enige om, at det i det videre arbejde drøftes, om der både kan forebygges og gives kommunerne bedre mulighed for at afdække sager om socialt snyd/bedrageri med offentlige ydelser.

Endelig er regeringen og KL enige om, at der skal arbejdes videre med udviklingen af statistik til kommunerne om inddrivelsesindsatsen, og at der igangsættes et projekt vedrørende optimering af den samlede lønindeholdelsesproces.

Kommunalt ansatte med statslig tjenestemandspension

Der har siden 1993 kunnet konstateres en højere udvikling i slutlønnen for de kommunalt ansatte med statslig tjenestemandspension end for tilsvarende grupper i staten. I forlængelse af sidste års økonomiaftale er regeringen og KL enige om, at kommunerne fremadrettet finansierer eventuelle pensionsudgifter til kommunalt ansatte folkeskolelærere og pædagoger (P76) med ret til statslig tjenestemandspension udover niveauet svarende til henholdsvis trin 44 og 37 (statslig trin). Finansieringen vil ske på individuel basis, hvor der samtidig tages højde for eventuelle ledere i gruppen. Ændringen har virkning for tjenestemænd, der pensioneres fra og med 1. juli 2013.

Samarbejde om exit-programmer

Regeringen og KL er enige om, at det er vigtigt, at der er et velfungerende samarbejde om personer, som indgår i exit-programmer. KL vil drøfte arbejdet med exit-programmer med en række kommuner og vil på den baggrund komme med forslag til håndteringen af den fremadrettede boliganvisning og fordeling af udgifter i tilfælde, hvor en deltager i et exit-program skal flyttes fra én kommune til en anden. Parterne er enige om årligt at drøfte, hvordan samarbejdet forløber, herunder i forhold til de uddannelses- og beskæftigelsesmæssige indsatser for denne gruppe af personer.

Etablering af et fælles færgesekretariat

Som led i udligningsaftalen forhøjes tilskuddet til kommuner med mindre øer med 15 mio. kr. med virkning fra 2014. Regeringen og KL er enige om, at en del af tilskuddet til kommuner med mindre øer anvendes til etablering af et fælles færgesekretariat. Udgifterne hertil forventes at udgøre ca. 2 mio. kr. årligt. KL koordinerer etableringen af færgesekretariatet i 2014. Det fælles færgesekretariat kan efter fire år evalueres blandt de deltagende kommuner.

Totaløkonomiske opgørelser

Med vækstplanen for sundheds- og velfærdsløsninger styrker regeringen fokus på ibrugtagning af nye, effektive og omkostningsbesparende løsninger på sundheds- og velfærdsområdet. Regeringen vil i samarbejde med KL udvikle metoder for vurdering af totaløkonomiske opgørelser ved ibrugtagning af nye hjælpemidler og løsninger.

Væksthuse

Der er indgået en særskilt national aftale om rammer og mål for væksthuses indsat i 2014. På dette grundlag indgår kommunerne i hver region i slutningen af 2013 en aftale med regionens væksthuse om indsatsen i 2014. Der er enighed om at fortsætte drøftelserne af den

Bilag

struktur, der skal sikre et sammenhængende erhvervsfremmesystem til gavn for øget vækst i virksomhederne.

Vindmøller

Som en del af en aftale om kommunernes planlægning for vindmøller på land etableres en lånepulje på samlet 50 mio. kr. i 2014-15 til erhvervelse af ejendomme med henblik på opførelse af vindmøller. Puljen holdes inden for den samlede aftalte anlægsramme.

Bredbånd og mobildækning

Regeringen og KL er enige om, at der etableres en lånepulje på samlet 50 mio. kr. i 2014-15 til udbredelse af bredbånd og mobildækning i udkantsområder.

Bilag 25 Aftale om regionernes økonomi for 2014

Regeringen
Danske Regioner

Aftale om regionernes økonomi for 2014

4. juni 2013

1. Indledning

Dansk økonomi står i de kommende år over for en række væsentlige udfordringer. Der er mistet mange private arbejdspladser, produktivitetsvæksten er lav og konkurrenceevnen svækket. Med Vækstplan DK har regeringen og et flertal i Folketinget aftalt en række tiltag, der imødegår udfordringerne og bidrager til øget vækst og beskæftigelse.

Med budgetloven fastsættes fireårige udgiftslofter for stat, kommuner og regioner i perioden 2014-17. De vil udgøre rammerne for samarbejdet mellem staten og regionerne i de kommende år. Lofterne er fastsat under hensyntagen til efterlevelse af stabilitets- og vækstpagten.

På trods af et begrænset råderum for de samlede offentlige udgifter, indebærer aftalen om regionernes økonomi for 2014 et fortsat råderum til udvikling af det danske sundhedsvæsen. Det stiller samtidig krav om fortsat modernisering af sundhedsområdet. Aftalen indeholder væsentlige skridt mod et mere sammenhængende sundhedsvæsen med prioritering af indsatser rettet mod patienter med behandlingsforløb på tværs af aktørerne på sundhedsområdet. Og der tages væsentlige skridt til ligestilling af det psykiatriske område med resten af sundhedsområdet. Samtidig betyder aftalen, at der sættes styrket fokus på den regionale indsats for at sikre udvikling, vækst og beskæftigelse.

Regionerne har ansvaret for opgaver indenfor sundhedsområdet, socialområdet og regional udvikling mv. Parterne noterer sig, at evalueringen af kommunalreformen konkluderer, at regionerne udgør en vigtig del af en robust offentlig sektor, der er i stand til at møde de aktuelle og kommende års udfordringer, og at der fortsat er potentialer for både effektiviseringer og kvalitetsudvikling.

2. De økonomiske rammer

Aftalens økonomiske rammer muliggør en fortsat udvikling af sundhedsområdet. Der prioriteres knap 1,1 mia.kr. i 2014 til øget sygehusaktivitet og øvrige sundhedsudgifter, finansieret ved ny prioritering og forventede mindredgifter til sygesikringsmedicin. Regionerne afsætter endvidere 250 mio. kr. til styrkelse af sammenhængende patientforløb.

Bilag

Samtidig understøtter aftalen en styrket vækst og beskæftigelse gennem et regionalt anlægsniveau i 2014 på over 7 mia. kr. Der er i den forbindelse skønnet et afløb for kvalitetsfundsbyggerierne i 2014 på 4,6 mia.kr., mens anlægsloftet for øvrige regionale anlægsinvesteringer udgør 2,5 mia.kr. Der gøres status for kvalitetsfundsbyggeriernes fremdrift primo 2014.

Derudover har regeringen og Danske Regioner drøftet pejlemærker for anlægsniveauet i 2015. Der er enighed om et anlægsloft for den øvrige regionale anlægsaktivitet for 2015 på 2,0 mia.kr., samt et afløb på kvalitetsfundsbyggerierne på 6,0 mia.kr. i 2015.

Boks 1

Økonomiske forudsætninger vedrørende sundhedsområdet

- Der er fastlagt et udgiftsloft for de regionale nettdriftsudgifter på sundhedsområdet inkl. udgifter til medicintilskud på 102.649 mio. kr. i 2014, hvortil kommer reguleringer i medfør af DUT-princippet.
- Med aftalen løftes aktiviteten på sygehusområdet i 2014 med 2,4 pct. Det tilvejebringes ved et løft på 276 mio. kr. og produktivetsforbedringer på 2 pct. i 2014.
- Der er aftalt et loft for anlægsudgifterne (brutto) på 2500mio.kr. på sundhedsområdet i 2014. Der er hertil forudsat investeringer på 4.600 mio. kr. i 2014 vedrørende de nye sygehuse med støtte fra kvalitetsfonden. Der hensættes endvidere i 2014 i regionerne ved deponering 1.055mio. kr. (14-PL) til finansiering af projekter med kvalitetsfundsstøtte.
- Det statslige bloktilskud udgør 84.535 mio. kr. i 2014, hvortil kommer reguleringer i medfør af DUT-princippet.
- Det statslige, aktivitetsbestemte tilskud udgør i 2014 1.300 mio. kr. Den aktivitetsbestemte pulje udmøntes som anført i bilag 1.
- De foreliggende opgørelser viser, at sygehusene i 2012 har præsteret en samlet produktionsværdi på 66.992 mio. kr. (14-PL). I 2013 forventes sygehusene at præstere en aktivitetsstigning på 1,4 pct. svarende til en produktionsværdi på 67.930 mio. kr. (14-PL) ekskl. puljer. I 2014 forventes en yderligere aktivitetsstigning på 2,4 pct. svarende til en forventet produktionsværdi på 69.586 mio. kr. De forventede produktionsværdier i 2013 og 2014 er opgjort under forudsætning af en produktivetsvækst på 2 pct. i begge år.
- Det maksimale niveau for regional finansiering fra kommunal medfinansiering i form af aktivitetsbestemte bidrag udgør 19.368 mio. kr. i 2014. Finansieringsloftet fordeles mellem regionerne med udgangspunkt i regionernes aktivitet.

Boks 2

Økonomiske forudsætninger vedrørende regional udvikling

- Der er fastlagt et udgiftsloft for de regionale nettdriftsudgifter til det regionale udviklingsområde i 2014 på 2.943 mio. kr., hvortil kommer reguleringer i medfør af DUT-princippet.
- Det statslige bloktilskud til regional udvikling udgør 2.240 mio. kr. i 2014, hvortil kommer reguleringer i medfør af DUT-princippet.
- For 2014 vil pris- og lønregulering indebære, at udgangspunktet for regionernes bidragsfastsættelse vil være et grundbidrag på 125 kr. pr. indbygger, svarende til 703 mio. kr. Reguleringen er fastsat på basis af et skøn for den regionale pris- og lønudvikling fra 2013-2014 på 0,9 pct.

Bilag

Boks 3

Øvrige økonomiske forudsætninger

- Pris- og lønudviklingen på sundhedsområdet fra 2013-2014 er fastsat til 1,1 pct. ekskl. medicin. For regional udvikling er pris- og lønudviklingen fra 2013-2014 fastsat til 1,8 pct. Den samlede pris- og lønregulering på det regionale område fra 2013-2014 er fastsat til 0,9 pct. inklusive medicin. PLskønnet for anlægsudgifterne er 1,6 pct. fra 2013-2014.

I 2014 er 1 mia. kr. af regionernes bloktilskud betinget af regionernes aftaleoverholdelse i driftsbudgetterne for 2014. Herudover vil en overskridelse af driftsbudgetterne i regnskabet for 2014 indebære en modregning i regionernes bloktilskud.

En andel af regionernes bloktilskud i 2014 på ½ mia.kr. er betinget af, at regionernes budgetter for 2014 lever op til den aftalte ramme for anlægsudgifter (ekskl. udgifter vedrørende sygehusbyggeri med kvalitetsfondsstøtte) på 2,5 mia.kr.

Danske Regioner og regeringen er enige om, at der gennemføres en analyse af regionernes likviditet, pengestrømme og gæld.

3. Incitamenter og synlighed om resultater

Sundhedsvæsenet skal i de kommende år sikre mest mulig sundhed for pengene kombineret med et fokus på kvalitet og sammenhæng i sundhedsindsatsen. Styringsmodellen på sundhedsområdet skal være medvirkende til at understøtte de overordnede hovedmålsætninger.

Med afsæt i anbefalingerne fra Incitamentsudvalget er der derfor enighed om en række ændringer af den nuværende incitamentsstruktur, jf. bilag 2. Tilgangen indebærer et flersidet fokus på kvalitet, sammenhæng og omkostningseffektivitet.

Boks 4

Ændrede incitamenter på sundhedsområdet – hovedtiltag

- **Synlighed om resultater.** Internationale erfaringer viser, at synlighed om resultater er en central drivkraft for forbedringer af sundhedsvæsenet. Derfor gennemføres en synlighedsreform baseret på principper om relevant dokumentation af hele sundhedsvæsenet, åbenhed om resultater og forbedring af indsatser.
- **Sammenhæng på tværs.** Regionerne prioriterer midler målrettet tværgående indsatser, og der udvikles en metode, der kan understøtte omkostningseffektive løsninger.
- **Moderniseret aktivitetsfinansiering.** Der gennemføres en justering af aktivitetsfinansieringen på sygehusområdet, der dæmper aktivitetspresset og understøtter kvalitet og sammenhængende løsninger. Den statslige aktivitetspulje mindskes, den marginale afregning reduceres, der gives øget fleksibilitet i forhold til at korrigere for ikke DRG-baseret aktivitet.

Bilag

Der er enighed om, at der igangsættes en evaluering af den kommunale medfinansiering i 2014.

Der blev med økonomiaftalen for 2013 taget foreløbige skridt til det styrkede fokus på resultater, hvor der blev aftalt fem konkrete indikatorer til opfølgning. Regeringen og Danske Regioner noterer en generelt positiv udvikling blandt andet med fald i sygehusdødeligheden, de akutte genindlæggelser og den gennemsnitlige indlæggelsestid, jf. bilag 3.

Der er enighed mellem Danske Regioner og regeringen om at styrke fokus på sundhedsvæsenets resultater. Parterne vil i fællesskab én gang årligt offentliggøre status på og udviklingen i dette billede af sundhedsvæsenets resultater, jf. bilag 2, herunder relevante sammenligninger mellem regioner og sygehuse mv. Herudover offentliggøres der årligt temarapporter, som ser på tværs af resultaterne fra blandt andet de kliniske kvalitetsdatabaser. Data fra kvalitetsdatabaserne skal endvidere indgå i den regionale ledelsesinformation.

Den opnåede viden om bedste praksis skal omsættes til ændrede arbejdsgange lokalt på de enkelte sygehuse mv. Derfor er det vigtigt, at der lokalt er den fornødne forandringsparathed på både klinisk og ledelsesniveau til at bruge data til systematisk at forbedre resultaterne i sundhedsvæsenet. Det er et regionalt ansvar.

Regeringen vil søge aftale med kommuner om at åbenhed om resultater også omfatter det kommunale sundhedsområde.

4. Bedre ressourceanvendelse og økonomistyring

Der er over en længere årrække foretaget en massiv udbygning af kapaciteten i sundhedsvæsenet. Samtidig udbygges og forbedres sygehusstrukturen for over 40 mia. kr. i de kommende år. Regionerne vil fortsætte og styrke fokus på bedre ressourceanvendelse og økonomistyring på sundhedsområdet.

Bedre kapacitetsudnyttelse

En analyse af kapacitetsanvendelse på udvalgte planlagte behandlinger peger på et potentiale for forbedring af kapacitetsudnyttelsen. Det er derfor vigtigt at regionerne fortsætter deres arbejde med at forbedre kapacitetsudnyttelse over de kommende år. På den baggrund er parterne enige om tiltag til bedre kapacitetsudnyttelse på sygehusene:

- Regionerne arbejder med implementering af forskellige tiltag til styrket kapacitetsanvendelse, blandt andet med inspiration fra kapacitetsanalysen. Som led heri udvikles afdelingernes information til ledelsen med relevante indikatorer for kapacitetsudnyttelsen.
- Regionerne skaber styrket transparens og indsigt i ledig kapacitet på tværs af sygehuse og regionsgrænser.
- Regionerne udvikler et koncept for effektiv visitation på tværs af sygehuse og regionsgrænser.

Parterne er enige om, at der følges op på ovennævnte indsatser i foråret 2014.

Bilag

God økonomistyring på sygehusene og opfølgning

Som opfølgning på aftalen om regionernes økonomi for 2013 er der gennemført en analyse af 8 sygehusenes økonomistyring. Analysen viser, at der er et potentiale for at forbedre økonomistyringen.

Danske Regioner og regeringen er enige om et målbillede for god økonomistyring på sygehusene. Økonomistyringen skal synliggøre ledelsens reelle prioriteringsrum på kort og langt sigt, og danne grundlag for tværgående prioriteringer og effektiviseringer. En forudsætning herfor er, at økonomistyringen skaber et retvisende styringsgrundlag og overblik over sammenhænge mellem økonomi, aktivitet og effekter mv.

Parterne er derudover enige om at igangsætte en række konkrete initiativer, der skal bidrage til at videreudvikle økonomistyringen på sygehusene. Der gennemføres en årlig status for økonomistyringen, som skal danne grundlag for en opfølgning i foråret 2014.

Målbillede og indsatser for god økonomistyring fremgår af bilag 4.

Danske Regioner og regeringen er derudover enige om at den standardiserede økonomiopfølgning fra medio 2014 forenkles, integreres bedre med den interne økonomiopfølgning og baseres på mere aktuelle og retvisende prognoser af helårsforbruget. Der er endvidere enighed om, at regionerne fra 2014 leverer månedlige forbrugstal til Danmarks Statistik, og foretager en fremrykning af regnskabslukningen. Budget- og regnskabsudvalget under Økonomi- og Indenrigsministeriet inddrages i implementering af regelsæt og erfaringsopsamling.

5. Et mere sammenhængende sundhedsvæsen

Regeringen og regionerne ønsker et sundhedsvæsen, der hænger sammen. Et sundhedsvæsen hvor indsatsen tager udgangspunkt i patientens behov og ressourcer, herunder den gruppe af borgere, der i vidt omfang har kontakt til både almen praksis, sygehusene og den kommunale sektor, hvor samarbejdet mellem de forskellige sektorer er af afgørende betydning i forhold til at sikre gode, sammenhængende patientforløb.

Danske Regioner og regeringen er i det lys enige om en række indsatser, der skal styrke sammenhængen på tværs af sundhedsvæsenets aktører:

- Prioritering af 250 mio. kr. til patientnære sundhedstilbud
- 5 sundhedsaftaler frem for 98
- Fokus på den ældre medicinske patient
- Forbedret integration af almen praksis.

Prioritering af 250 mio. kr. til patientnære sundhedstilbud

Danske Regioner og regeringen er enige om at afsætte 250 mio. kr. i 2014 til sammenhængende løsninger på sundhedsområdet. Regeringen vil også søge at indgå en aftale med kommunerne om en kommunal prioritering af den patientrettede forebyggelse.

Midlerne skal understøtte indsatsområderne i de 5 nye sundhedsaftaler og anvendes med fokus på den patientrettede forebyggelse og i forhold til patienter der typisk har behandlingsfor-

Bilag

løb på tværs af sektorgrænser, herunder særligt personer med kroniske sygdomme og ældre medicinske patienter. På det regionale område kan midlerne blandt andet anvendes til ikke-takstbærende sygehusaktivitet og aktiviteter i praksissektoren.

Der følges op på anvendelsen af de prioriterede midler via sundhedsaftalerne, ligesom resultaterne af anvendelsen af midlerne afrapporteres til Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse i forbindelse med regnskabsaflæggelse for 2014.

Der opstilles som led i den målrettede prioritering konkrete mål for den patientrettede forebyggelse. Målene for patientrettet forebyggelse skal omhandle de fælles patienter, hvor regioner og kommuner i fællesskab kan løfte opgaven med at realisere målene.

Regeringen, Danske Regioner og KL er enige om at fastsætte følgende mål for den patientrettede forebyggelsesindsats:

- Færre uhensigtsmæssige genindlæggelser.
- Færre forebyggelige indlæggelser.
- Færre uhensigtsmæssige akutte korttidsindlæggelser.
- Færre færdigbehandlede patienter, der optager en seng på sygehusene.

Disse fælles mål skal omsættes i mere konkrete målsætninger mellem regioner og kommuner i regi af sundhedsaftalerne. Kommuner og regioner skal i fællesskab afrapportere anvendelsen af midlerne.

5 sundhedsaftaler frem for 98

Evalueringen af kommunalreformen viste et behov for at styrke sundhedsaftalerne, så de i højere grad understøtter sammenhængende patientforløb af ensartet høj kvalitet. Regeringen og Danske Regioner er enige om, i samarbejde med kommunerne, at nytænke sundhedsaftalerne. Fokus skal være på at indgå 5 sundhedsaftaler – én i hver region – frem for de nuværende 98 sundhedsaftaler, baseret på nye obligatoriske indsatsområder. Styrkelse af sundhedsaftalerne indgår også i det udspil til opfølgning på evalueringen af kommunalreformen, som regeringen har fremlagt.

Den ældre medicinske patient

Analyser viser, at omkring 20 pct. af de indlagte medicinske patienter – på det tidspunkt undersøgelsen blev foretaget – potentielt kunne være i et andet behandlingsforløb, f.eks. i et ambulant forløb eller et plejeforløb i kommunen. Det indikerer, at det er muligt at nedbringe perioder med overbelægning, hvis samarbejdet mellem sygehuse og kommuner styrkes, og hvis sygehusene bliver bedre til at optimere patientforløbene internt på sygehusene og bruge sengepladserne bedre.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at styrke fokus på at sengepladserne på de medicinske afdelinger anvendes bedst muligt.

Det indebærer for eksempel at regionerne og sygehusene løbende skal følge med i om sengene på de medicinske afdelinger udnyttes hensigtsmæssigt. Det indebærer også, at sygehusene afdækker og deler viden om de mest effektive patientforløb, så bedste løsninger og

Bilag

erfaringer i forhold til interne arbejds gange og omlægning til en mere effektiv plejeindsats kan udbredes.

Danske Regioner og regeringen har i fællesskab nedsat en arbejdsgruppe, der skal fastlægge en bedre og mere rettidig opgørelse af antallet af sengepladser og belægningsgraden. Det forventes, at der i efteråret 2013 foreligger en revideret opgørelse af belægningsgraden på de medicinske afdelinger.

Almen praksis

Den praktiserende læge er for langt de fleste indgangen til sundhedsvæsenet. Den praktiserende læge kan spille en endnu større rolle som en del af det sammenhængende sundhedsvæsen, end tilfældet er i dag.

Regeringen, Danske Regioner og KL er enige i behovet for en fornyelse af almen praksis. Parterne er således enige om, at der er behov for at adressere en række udfordringer, der i dag er i almen praksis. Det drejer sig om at sikre, at alle danskere har adgang til en praktiserende læge tæt på deres bopæl, at samarbejdet mellem almen praksis, sygehuse og kommunerne forbedres og at alle får behandling af ensartet høj kvalitet.

Regeringen og regionerne lægger vægt på, at de praktiserende læger inddrages i den fortsatte udvikling af sektoren. Parterne er derfor enige om, med afsæt i regeringens forslag til en ny sundhedslov, at igangsætte et arbejde, hvor relevante myndigheder, PLO, eksterne parter og faglige miljøer skal komme med forslag til, hvorledes almen praksis fremadrettet kan fornyes, styrkes og i højere grad samtænkes med det øvrige sundhedsvæsen.

6. Psykisk sygdom

Regeringen og Danske Regioner er enige om at skabe en mere moderne psykiatri og ligestille psykiatrien med resten af sundhedsområdet. Patienter med psykiske og fysiske sygdomme skal have den samme adgang til udredning og behandling af høj faglig kvalitet. I det lys afsatte parterne med sidste års økonomiaftale 200 mio. kr. til at påbegynde en kapacitetsudbygning i psykiatrien med henblik på at forberede indførelse af en udrednings- og behandlingsret.

Regionerne har igangsat en omstilling af psykiatrien med fokus på pakkeforløb, centraliseret visitation og introduktion af styringsmodeller, der knytter aktivitet og økonomi tættere sammen. Regeringen og Danske Regioner er enige om, at denne omstilling vil tilvejebringe kapacitetsmæssige rammer til at indføre en ret til hurtig udredning og behandling i sygehusvæsenet svarende til rettighederne i somatikken. Det skal ses i lyset af, at analyser af den regionale psykiatri peger på, at der er store forskelle i tilrettelæggelsen af arbejdet og dermed et stort potentiale for en bedre produktivitet og prioritering.

Der er enighed om at rettighederne indføres i perioden 2014-2015 i to faser:

- I fase 1 - indføres 1. september 2014 - for såvel børn og unge som for voksne - en udredningsret på 2 måneder samt en differentieret behandlingsret (1 måned ved alvorlig sygdom og 2 måneder ved mindre alvorlig sygdom).

Bilag

- I fase 2 - 1. september 2015 - sker den endelige udmøntning af den fulde udredningsog behandlingsret i psykiatrien, hvorefter udredningsretten gælder inden for en måned.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at retten ikke bør føre til udvidelser i behandlingspsykiatriens målgruppe, herunder ændringer i henvisningspraksis til psykiatrien. Parterne er derfor enige i at følge op på udviklingen i henvisningspraksis. Der er samtidig enighed om at sætte fokus på det psykiatriske område, når der i fællesskab skal træffes beslutning om nationale kliniske retningslinjer og visitationsretningslinjer. Det vil understøtte en ensartet høj faglig kvalitet og effektiv ressourceudnyttelse på det psykiatriske område.

Parterne er desuden enige om, i forbindelse med økonomiforhandlingerne for 2015 at drøfte status for fremdrift og rammerne, herunder de økonomiske, for implementering af udrednings- og behandlingsretten.

Regeringen vil i efteråret 2013 – med udgangspunkt i de kommende anbefalinger fra regeringens psykiatriudvalg – fremlægge en samlet og langsigtet plan for udvikling og prioritering af indsatsen over for mennesker med psykisk sygdom.

7. Lighed i sundhed

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at uligheden i sundhed skal reduceres. Det skal sikres, at alle får gavn af de tilbud og forbedringer, der løbende bliver skabt i det danske sundhedsvæsen – uanset sygdom, indkomst eller uddannelse.

Alle, der arbejder i sundhedsvæsenet, har et ansvar for at der tages højde for den enkelte patients udgangspunkt og ressourcer, så der sikres en ligeværdig dialog.

I Danmark mangler der generelt viden om, hvad sundhedsvæsenet kan gøre for at understøtte større lighed i sundhedsvæsenet. Derfor er der taget initiativ til et Lighedsnetværk med deltagelse af to regioner og en række kommuner, som vil arbejde konkret med at skabe mere lighed i sundhed.

Regeringen vil afsætte 20 mio. kr. i perioden i 2014-2017 til en styrket indsats for lighed i sundhed, der skal understøtte den nødvendige kulturforandring i sundhedsvæsenet.

8. Styrket indsats på lungeområdet

Lungesygdomme rammer hvert år mange danskere, og konsekvenserne af at blive ramt af lungesygdom er både store for den enkelte og dyrt for samfundet.

Regeringen og Danske Regioner er derfor enige om, at der inden for de aftalte rammer er grundlag for at styrke indsatsen. Særligt tyder variationer på tværs af landet på, at der er grundlag for en styrket indsats og målrettet fokus i forhold til KOL og børneastma.

Bilag

Parterne er således enige om et målrettet fokus på udarbejdelse og implementering af nationale kliniske retningslinjer og styrket indsats i forhold til tidlig opsporing. Almen praksis er en central aktør i en styrket indsats, og parterne er enige om, at det er afgørende, at de praktiserende læger har kendskab til den nyeste faglige viden, og deltager aktivt i en målrettet opsporing og diagnostik af lungesygdom i almen praksis.

9. Kræftindsatsen

Der er tilført mange ekstra ressourcer til kræftområdet de seneste år. Hermed er der skabt grundlag for en kræftbehandling af høj kvalitet uden unødigt ventetid, hvor patienten oplever et effektivt og trygt forløb med den rette information undervejs. Der er nu behov for mere aktivt at følge op på resultaterne af kræftbehandlingen, så de store investeringer i kræftområdet fortsat betyder kortere og bedre forløb for patienterne.

Parterne er enige om at styrke den regionale indsats for multisyge kræftpatienter. Hertil afsættes 20 mio. kr. i perioden 2014-2017 som led i regeringens sundhedspolitiske udspil. Parterne er desuden enige om at udvide HPV-vaccinationsprogrammet til de piger, der er født i årene 1993-98, og som ikke tidligere har taget imod tilbud om HPV-vaccination. Derudover hæves aldersgrænsen for gratis HPV-vaccination for piger fra 15 til 18 år permanent. Der afsættes 14 mio. kr. i 2014 og 2 mio. kr. årligt fra 2015 og frem hertil.

Regeringen og Danske Regioner er endvidere enige om, at det er vigtigt at sikre gode og relevante opfølgingsforløb for kræftpatienter. Der er derfor enighed om at nytænke opfølgningen ved at fjerne automatikken i kontrolforløbene og i stedet indføre opfølgning på baggrund af behov og evidens. Det kan samtidig understøtte bedre anvendelse af personale- og kapacitetsmæssige ressourcer, som kan frigøres til anden kræftindsats. Der er på det grundlag igangsat et fagligt arbejde om kontrolforløb baseret på den bedst tilgængelige dokumentation, som afsluttes i foråret 2014.

10. Akutindsatsen

Som led i den nye sygehusstruktur etablerer regionerne i disse år nye fælles akutmodtagelser. Akutmodtagelserne etableres på grundlag af Sundhedsstyrelsens anbefalinger for området. For patienterne betyder det en bedre behandling, hvor speciallægen er med i front hele døgnet rundt.

Regionerne arbejder løbende med den organisatoriske og faglige udvikling af de fælles akutmodtagelser. Blandt andet arbejdes der med videndeling og der er udviklet fælles modeller for triagering, fælles akutuddannelse for sygeplejersker og taget skridt til en regional kvalitetsdatabase på akutområdet. Det er desuden et fælles mål for regionerne, at speciallægerne skal være mere i front, uanset hvornår patienterne modtages.

Regeringen og Danske Regioner er enige om, med afsæt i Sundhedsstyrelsens anbefalinger fra 2007, at nedsætte en arbejdsgruppe bestående af Danske Regioner, Sundhedsstyrelsen og Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse, som skal forestå en faglig gennemgang af regionernes arbejde med at etablere fælles akutmodtagelser og komme med anbefalinger, der

Bilag

skal sikre, at de bedste løsninger og erfaringer udbredes på tværs. Øvrige interessenter vil blive inddraget i arbejdet.

11. Sundheds-it og digitalisering

Regeringen, KL og Danske Regioner ønsker med aftalen at øge digitaliseringen og styrke udbredelse og anvendelse af digital velfærd med henblik på fortsat effektivisering og fornyelse i den offentlige sektor. I den forbindelse fortsættes det ambitiøse arbejde med at implementere den fællesoffentlige digitaliseringsstrategi 2011-2015.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om senest i efteråret 2013 at indgå en samlet aftale om Strategi for digital velfærd, herunder klare målsætninger og konkrete initiativer. Parterne er endvidere enige om, at strategien skal medvirke til nytænkning af den offentlige sektor og resultere i et effektiviseringspotentiale, for hvilket der fastlægges et mål i forbindelse med økonomiaftalerne for 2015.

Der skal sættes en ambitiøs, fælles og forpligtende kurs for den fortsatte digitalisering af sundhedsvæsenet, der bygger videre på den aftale, som Regeringen, KL og Danske Regioner indgik i 2010. Regionerne har under et gjort fremskridt med at konsolidere den elektroniske patientjournal (EPJ), men læger og sygeplejersker har endnu ikke ibrugtaget løsningerne i tilstrækkeligt omfang. Fremadrettet er der derfor behov for at sikre øget fremdrift, og regionerne skal i mål med at høste det fulde potentiale ved en sammenhængende it-arbejdsplads.

Der er endvidere et betydeligt arbejde med at implementere Det Fælles Medicinkort i kommuner og regioner, og staten har en opgave i at sikre fremdrift i forhold til den fortsatte udvikling af standarder og den fællesoffentlige it-infrastruktur. Fremadrettet er der behov for bedre styring af de store it-projekter, ligesom synligheden i forhold til fremdrift, målopfyldelse og resultater skal styrkes væsentligt.

Regeringen, KL og Danske Regioner er enige om en ny fællesoffentlig digitaliseringsstrategi for sundhedsvæsenet 2013-2017, som skal bidrage til fortsat udvikling af et borgervendt, sammenhængende og effektivt sundhedsvæsen. Der er enighed om, at der skal sikres øget synlighed om fremdrift og resultater med afsæt i en mere effektiv tværgående prioritering og opfølgning på baggrund af klare indikatorer og mål for fuld anvendelse og effekt af it-systemer i regioner, kommuner og stat.

Opfølgning på strategien forankres i Den Nationale Bestyrelse for sundheds-it. Udgifter til realisering af aftalte initiativer i strategien afholdes inden for eksisterende rammer.

Der er enighed om at fastlægge yderligere mål for sundhedsvæsenets digitaliseringsindsats frem mod 2017, herunder at afledte potentialer ved strategiens realisering aftales i forbindelse med økonomiaftalerne for 2015.

Aftalerne vedrørende digitalisering, strategi for digital velfærd og sundheds-it er uddybet i bilag 5.

12. Mere sundhed for pengene

Parterne er enige om, at omprioritering af ressourcerne i det regionale sundhedsvæsen er et vigtigt element i at frigøre ressourcer til den borgernære service.

Medicin og prioritering

Det er vigtigt, at der fortsat arbejdes med at sikre en effektiv anvendelse af ressourcerne på lægemiddelområdet, herunder styring af medicinudgifterne og lavere priser. Som led heri er regeringen og Danske Regioner enige om at udbrede gode erfaringer mellem primær- og hospitalssektoren på medicinområdet. Som et eksempel herpå er parterne enige om at undersøge, om en ændret organisering af indkøb af lægemidler til primærsektoren kan indbringe offentlige besparelser uden at de grundlæggende principper om kvalitet, forsyningssikkerhed, uvildighed, omkostningseffektivitet mv. sættes over styr.

Parterne er derudover enige om, at der forud for 2014-forhandlingerne med Lif om listepreiser i primærsektoren igangsættes en analyse, der skal tilvejebringe dokumentation for de danske listeprisniveauer. Parterne er i øvrigt enige om at styrke samarbejdet mellem IRF og de regionale lægemiddelkonsulenter med henblik på at fremme rationel farmakoterapi, herunder ved at systematisere indsatsområder og ensrette indsatsen.

Retningslinjer for visitation og henvisning

Retningslinjer for visitation og henvisning er et effektivt instrument i prioriteringen af sundhedsressourcerne, der skal bidrage til at undgå indikationsskred og overbehandling. Arbejdet med visitationsretningslinjer fortsættes i 2014 og tænkes så vidt muligt sammen med arbejdet med de nationale kliniske retningslinjer, så behandling i sundhedsvæsenet sker på et fagligt funderet grundlag.

I 2013 udarbejdes der retningslinjer for plastikkirurgi efter excessivt vægttab, operation efter grå stær og ADHD. Der er enighed om at udarbejde nye visitationsretningslinjer i 2014 vedrørende: bipolare lidelser og søvnapnø. Parterne vil efter nærmere drøftelse udvælge yderligere to områder for 2014.

Effektivt indkøb

Regionerne har siden 2010 arbejdet via centralisering og standardisering af indkøb samt fælles indkøb mv. for at muliggøre frigørelse af ressourcer ved et mere effektivt indkøb. Målet er at frigøre 1 mia. kr. frem mod 2015 i forhold til 2009-niveau. Parterne er enige om, at arbejdet videreføres således at målet nås. Danske Regioner vil inden udgangen af 2013 offentliggøre status for målet. Som led heri udarbejder Danske Regioner en plan for mere fælles indkøb af medicinsk udstyr. Parterne vil følge op herpå i foråret 2014 med henblik på at fastsætte nye mål for fortsat effektivisering af regionernes indkøb.

13. Afbureaukratisering og modernisering

Afbureaukratisering i sundhedsvæsenet

Danske Regioner og regeringen er enige om at bygge videre på de eksisterende indsatser for afbureaukratisering med henblik på at sikre, at sundhedspersonalet får mere tid til pleje og

Bilag

behandling af patienterne. Det indebærer en fælles forpligtigelse til at nytænke og komme med konkrete forslag til afbureaukratisering på sundhedsområdet, der kan frigøre ressourcer i sundhedsvæsenet som kan komme patienterne til gode. I den forbindelse igangsættes blandt andet et styringsreview på sundhedsområdet.

Afrapportering af indsatsen skal ske forud for forhandlingerne om regionernes økonomi for 2015.

Fælles principper for modernisering af den offentlige sektor

Regeringen har i samarbejde med arbejdsmarkedets parter i den offentlige sektor igangsat et arbejde med at formulere fælles principper for modernisering af den offentlige sektor. Principperne skal understøtte arbejdet med modernisering på alle niveauer.

For at fastholde den konstruktive dialog om modernisering af den offentlige sektor er regeringen, Danske Regioner og KL enige om at arbejde videre med følgende initiativer:

- *Udvikling af nye styreformer med fokus på tillid og samarbejde.* Der gennemføres i samarbejde med MindLab et antal styringslaboratorier til at udvikle ideer til nye styringsformer i den offentlige sektor.
- *Forsøg med fritagelse fra overenskomstmæssige bindinger.* Inspireret af frikommuneforsøgene iværksættes forsøg, hvor udvalgte kommuner og regioner efter aftale med de involverede/relevante overenskomstparter og faglige organisationer får mulighed for fritagelse fra overenskomstmæssige bindinger. Hensigten er at vurdere om de nuværende overenskomster udgør en barriere for en smartere indretning af opgaveløsningen.
- *Oprettelse af center for innovation.* Der oprettes et Center for Offentlig Innovation, som skal understøtte, at innovation spredes og forankres på tværs af den offentlige sektor. Centret skal også styrke medarbejder- og brugerdreven innovation i det offentlige.

Der afsættes op til 10 mio. kr. årligt i perioden 2014-2016, hvoraf kommunerne og staten hver finansierer op til 4 mio. kr., mens regionerne finansierer op til 2 mio. kr.

Principper for god decentral styring

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at der igangsættes et arbejde med formulering af et sæt principper for statsligt-regionalt samarbejde om kvalitet og effektivitet i den regionale opgaveløsning. Principperne skal blandt andet tage afsæt i regionsrådenes og Folketingets politiske ansvar, tillid, nye samarbejdsformer, sammenhæng samt fokus på resultater og effekter. Principperne for statsligt-regionalt samarbejde skal indgå i aftalen om regionernes økonomi for 2015.

14. Vækst og beskæftigelse

Regeringen har med Vækstplan DK sat ambitiøse mål for vækst og beskæftigelse de kommende år. Regeringen og regionerne vil fortsætte og udbygge samarbejdet om vækst og erhvervsudvikling.

Bilag

Regional erhvervsudvikling

Regeringen udarbejder via vækstteams planer, der styrker udviklingsmulighederne på større erhvervsområder, hvor danske virksomheder har international konkurrencekraft. Regionerne og de regionale vækstfora har bidraget til arbejdet med udgangspunkt i de regionale erhvervsudviklingsstrategier. I aftalerne om regionale vækstpartnerskaber, der indgås mellem regeringen og de regionale vækstfora i 2013, vil der være fokus på initiativer, der medvirker til at udmønte regeringens vækstplaner til gavn for erhvervmæssig vækst i de enkelte regioner.

Opfølgning på regeringens vækstplan for sundheds- og velfærdsløsninger

Regeringen og Danske Regioner er enige om, at det er vigtigt at skabe gode rammer for vækst gennem sundheds- og velfærdsområdet. Parterne er derfor enige om at følge op på og samarbejde om initiativerne i regeringens vækstplan for sundheds- og velfærdsløsninger, herunder handlingsplan for offentligt-privat samarbejde om klinisk forskning, strategi for adgang til sundhedsdata, kommercialisering, standardisering samt offentlig-privat samarbejde om forsøg med markedsudvikling i forbindelse med sygehusinvesteringer. Ligeledes ønsker parterne at følge op på Danske Regioners initiativer i oplægget "Sund Vækst".

Regeringen og Danske Regioner er i den forbindelse enige om at etablere en arbejdsgruppe, der kan drøfte muligheder for at fremme konkrete forsøgsprojekter om markedsudvikling og nye effektive løsninger blandt andet i forbindelse med sygehusbyggerier. Parterne er enige om, at internationale standarder er et centralt element både i forbindelse med sygehusbyggeri, indkøb af udstyr og apparatur og i forbindelse med effektiv drift.

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse og Danske Regioner vil i samarbejde med virksomheder og relevante standardiseringsorganisationer frem mod økonomiforhandlingerne for 2015 udpege standardiseringsindsatser, blandt andet i forlængelse af Danske Regionernes oplæg "Sund Vækst" og regeringens vækstplan.

Videndeling i forbindelse med sygehusbyggerier

Regeringen og Danske Regioner er enige om fortsat at følge regionernes arbejde med videndeling i forbindelse med sygehusbyggerierne tæt, og at Danske Regioner inden udgangen af 2013 skal opdatere oversigten over de initiativer, som regionerne har igangsat i projektet om videndeling i sygehusbyggeri.

Øget brug af sociale klausuler og arbejdsklausuler

Der er herudover behov for at fremme, at arbejdstagere har ordentlige arbejdsvilkår, og at der er uddannelses- og praktikpladser til dem, der er under uddannelse. Regeringen og Danske Regioner er på den baggrund enige om:

- Arbejdsklausuler skal søges udbredt til alle regionale udbudskontrakter inden for bygge- og anlægsarbejde samt øvrige udbudskontrakter, hvor det er hensigtsmæssigt. Det vil styrke indsatsen mod social dumping og sikre arbejdsvilkår på overenskomstmæssige vilkår. Regeringen og Danske Regioner er enige om at gøre status for udbredelsen af arbejdsklausuler som led i økonomiforhandlingerne for 2015.
- Regionerne skal fortsat overveje brugen af sociale klausuler om uddannelses- og praktikaftaler i relevante udbud efter "følg eller forklar-princippet". Der udarbejdes vejledningsmateriale om, hvordan dette gøres som en integreret del af udbudsprocessen.

Bilag

Konkurrenceudsættelse

Øget offentlig-privat samarbejde kan bidrage til at udfordre, nytænke og effektivisere opgaveløsningen i regionerne. Det er imidlertid den enkelte region, som selv tilrettelægger opgavevaretagelsen, herunder samarbejdet med den private sektor. Parterne er enige om at følge udviklingen i regionernes brug af private leverandører målt ved IKU- og PTI indikatorerne.

Med henblik på at fremme offentlig-privat samarbejde etableres en deponeringsfritagelsespulje på 300 mio. kr. i 2014, hvor der kan søges om dispensation fra deponeringsforpligtelsen i lånebekendtgørelsen.

15. Øvrige temaer

Involvering af Statens Ejendomssalg ved salg af ejendomme

Regionerne skal over de kommende år afhænde en række ejendomme som led i etableringen af en ny sygehusstruktur og investeringer i nye sygehuse. Involvering af Statens Ejendomsselskab A/S (Freja ejendomme A/S) i de konkrete afhændelser vil kunne skabe øget værdi. Regeringen og Danske Regioner er derfor enige om med virkning fra 2013 at give mulighed for samarbejde mellem regioner og Freja ejendomme, hvor en ejendom afhændes til Freja ejendomme som herefter forestår videresalget. Alle aftaler er frivillige og hverken Freja ejendomme eller regionerne er dermed forpligtede til at indgå aftaler om afhændelse.

Regionernes og kommunernes låne- og deponeringsregler

I forlængelse af økonomaftalen for 2013 har en arbejdsgruppe set på mulige moderniseringer af de kommunale og regionale låne- og deponeringsregler. Økonomi- og Indenrigsministeriet vil på den baggrund gennemføre en forenkling af låne- og deponeringsreglerne med følgende initiativer:

- Fri adgang til at konvertere mellem konkrete projekter inden for en lånepuljes formål.
- Lånedispensationer til konkrete anlægsaktiviteter kan overføres til det efterfølgende år, hvis de konkrete projekter er igangsat - helt eller delvist - ved bindende anlægskontrakt.
- For i højere grad at ligestille låne- og deponeringsreglerne frigives midler, der er deponeret i forbindelse med indgåelse af nye leje- og leasingaftaler mv., fremadrettet allerede efter første år efter aftalens indgåelse med en femogtyvendedel årligt.
- Generel adgang til deponeringsfritagelse ved kortvarige tidsbegrænsede aftaler om leje og leasing i op til 3 år.

Lokalt demokrati

Regeringen og DR er enige om, at regionerne fortsat skal tage et aktivt ansvar for at sikre det lokale demokrati, inddrage borgerne i de lokale beslutninger og arbejde for en højere valgdeltagelse ved regionsvalget. I alt afsættes 7 mio. kr. af de overskydende midler fra den nedlagte Kommunale Momsfond til projekter vedrørende det lokale demokrati, herunder en kampagne for at øge valgdeltagelsen blandt unge frem mod regions- og kommunalvalget i efteråret 2013.

www.oim.dk